

ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการในประเทศไทย

พวงเพ็ชร จาบกุล

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2561

ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการในประเทศไทย

พวงเพชร จาบกุล

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

THE OPERATIONAL EFFICIENCY OF PUBLIC SECTOR
SAVINGS COOPERATIVES LIMITED IN THAILAND

PUANGPET JABKUL

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ECONOMICS

2018

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อผู้เขียน นางสาวพวงเพ็ชร จาบกุด
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร. ประนภา จิตราภรณ์

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ
ในประเทศไทย

ชื่อผู้เขียน นางสาวพวงเพ็ชร จาบกุล

ชื่อปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา 2561

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ถวิล นิลใบ

ประธานกรรมการ

2. รองศาสตราจารย์ ดร. ประิณภา จิตราภักดิ์

การศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ ออมทรัพย์ภาคราชการ โดยการประยุกต์ใช้วิธี Data Envelopment Analysis ทำการศึกษา จำนวน 3 ปี คือ ปี พ.ศ. 2550 ปี พ.ศ. 2555 และปี พ.ศ. 2559 กำหนดตัวแปรปัจจัยการผลิต 3 ตัวแปร ได้แก่ เงินรับฝากจากสมาชิก ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น และทุนของสหกรณ์ และตัวแปร ปัจจัยผลผลิต จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ สินทรัพย์และรายได้ทั้งสิ้น ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยทั้ง 3 ปี อยู่ในระดับสูง คือ มี คะแนนประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.89, 0.85 และ 0.82 สำหรับปี พ.ศ. 2550 ปี พ.ศ. 2555 และปี พ.ศ. 2559 ตามลำดับ แต่มีแนวโน้มปรับตัวลดลง จำนวนสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 9.50, 7.68 และ 9.96 สำหรับปี พ.ศ. 2550 ปี พ.ศ. 2555 และปี พ.ศ. 2559 ตามลำดับ และส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่ ในกลุ่มสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ สูงสุด พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครูและตำรวจมีส่วนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับ สหกรณ์ในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ

ABSTRACT

Thesis Title The Operational Efficiency of Public Sector
Savings Cooperatives Limited in Thailand

Student's Name Miss Puangpet Jabkul

Degree Sought Master of Economics

Academic Year 2018

Advisory Committee

1. Assoc. Prof. Dr. Tawin Nilbai	Chairperson
2. Assoc. Prof. Dr. Parinnapha Chitraphan	

Employing data envelopment analysis (DEA) in this study, the researcher aims to analyze the operational efficiency of public sector co-operatives in the years 2007, 2012, and 2016.

In the study three production factors are specified—*viz.*, member deposits, total expenses, and cooperative capital—in addition to two product factors—*viz.*, assets and total income.

Findings are as follows:

The operational efficiency of public sector cooperatives in the Kingdom of Thailand (Thailand) in the aforementioned three years was high with average efficiency scores at 0.89, 0.85, and 0.82 in the years 2007, 2012, and 2016, respectively. However, the results revealed a decreasing trend.

The quantity of highest efficiency cooperatives were at 9.50 percent, 7.68 percent, and 9.96 percent in the years 2007, 2012, and 2016, respectively. Most of these cooperative were large co-operatives.

The researcher also found that among the highest efficiency cooperatives, the teacher and police cooperatives showed the highest ratios in comparison with cooperatives for other professions.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ถวิล นิลใบ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ปริณภา จิตราภรณ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณทั้งสองท่านที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้เขียน ตลอดจนครูบาอาจารย์ที่อบรมสั่งสอนผู้เขียนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทุกท่าน รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อน ๆ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่คอยช่วยเหลือตลอดมา จนทำให้ผู้เขียนประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ทำหน้าที่ดูแล ห่วงใย และให้กำลังใจผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจึงขอมอบความดีทั้งหมดแด่บุคคลดังกล่าวมาข้างต้น

พวงเพชร จาบกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(5)
กิตติกรรมประกาศ.....	(7)
สารบัญตาราง.....	(10)
สารบัญภาพประกอบ	(12)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
ขอบเขตของการศึกษา	6
วิธีการศึกษา.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 แนวคิดทางทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดทางทฤษฎี.....	11
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	31
สรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	38
3 การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย	41
วิวัฒนาการระบบสหกรณ์.....	41
สหกรณ์ออมทรัพย์.....	48
4 วิธีดำเนินการศึกษาและผลการศึกษา.....	58
วิธีดำเนินการศึกษา	58
ผลการศึกษา.....	59

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	72
สรุปผลการศึกษา	72
ข้อเสนอแนะ	74
ภาคผนวก	
ก เสนอการแบ่งขนาดสหกรณ์	76
ข ผลการวัดประสิทธิภาพ	79
บรรณานุกรม	108
ประวัติผู้เขียน.....	111

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนสหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2559.....	2
2	ผลการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2559	4
3	จำนวนเงินความเสียหายจากข้อบกพร่องของสหกรณ์ แต่ละประเภท.....	5
4	จำนวนสหกรณ์ที่นำมาคำนวณ	7
5	ปัจจัยการผลิตและผลผลิตของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	38
6	จำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์แยกตามรูปแบบสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2559	52
7	สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการที่มีสินทรัพย์สูงสุด 50 อันดับแรก ปี พ.ศ. 2559	53
8	สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ จำแนกตามขนาดสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2559	55
9	สหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่มาก จำแนกตามรูปแบบสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2559	56
10	สหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ จำแนกตามรูปแบบสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2559 ...	57
11	ตัวแปรปัจจัยการผลิตและปัจจัยผลผลิตในการคำนวณหาค่าประสิทธิภาพ ...	58
12	ผลการคำนวณคะแนนประสิทธิภาพสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2550	60
13	คะแนนประสิทธิภาพ จำแนกตามขนาดสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2550	61
14	คะแนนประสิทธิภาพ จำแนกตามลักษณะอาชีพ ปี พ.ศ. 2550.....	62
15	ผลการคำนวณคะแนนประสิทธิภาพสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2555	63
16	คะแนนประสิทธิภาพ จำแนกตามขนาดสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2555	64
17	คะแนนประสิทธิภาพ จำแนกตามลักษณะอาชีพ ปี พ.ศ. 2555.....	65
18	ผลการคำนวณคะแนนประสิทธิภาพสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2559	67
19	คะแนนประสิทธิภาพ จำแนกตามขนาดสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2559	67
20	คะแนนประสิทธิภาพ จำแนกตามลักษณะอาชีพ ปี พ.ศ. 2559.....	68
21	สรุปข้อมูลจำนวนสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ.....	69

ตาราง	หน้า
22 รายชื่อสหกรณ์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพทั้ง 3 ปี	70
23 สหกรณ์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพทั้ง 3 ปี จำแนกตามขนาดสหกรณ์	71
24 สหกรณ์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพทั้ง 3 ปี จำแนกตามอาชีพ	71
25 เกณฑ์การแบ่งขนาดสหกรณ์	77
26 สรุปขนาดสหกรณ์	78
27 รายละเอียดผลการคำนวณค่าประสิทธิภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มี ประสิทธิภาพ (score = 1) ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 64 แห่ง	80
28 รายละเอียดผลการคำนวณค่าประสิทธิภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มี ประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5 (score = 0-0.50) ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 2 แห่ง	86
29 รายละเอียดผลการคำนวณค่าประสิทธิภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มี ประสิทธิภาพ (score = 1) ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 53 แห่ง	87
30 รายละเอียดผลการคำนวณค่าประสิทธิภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มี ประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5 (score = 0-0.50) ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 6 แห่ง	91
31 รายละเอียดผลการคำนวณค่าประสิทธิภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มี ประสิทธิภาพ (score = 1) ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 70 แห่ง	92
32 รายละเอียดผลการคำนวณค่าประสิทธิภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มี ประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5 (score = 0-0.50) ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 46 แห่ง	98
33 รายละเอียดสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ (score = 1) ปี พ.ศ. 2550	102
34 รายละเอียดสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ (score = 1) ปี พ.ศ. 2555	104
35 รายละเอียดสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ (score = 1) ปี พ.ศ. 2559	106

สารบัญภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
1 สัดส่วนสหกรณ์ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2559.....	3
2 สรุปประเภทของการศึกษาประสิทธิภาพของวิธี DEA.....	23
3 สัดส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ จำแนกตามขนาดสหกรณ์.....	56

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นจากการรวมกลุ่มของสมาชิกที่มีปัญหาด้านการทำมาหากิน หรือความต้องการรับบริการที่เหมือนกัน เพื่อทำหน้าที่แก้ปัญหที่สมาชิกแต่ละคน ไม่สามารถแก้ไขเองได้ตามลำพัง ทำให้มีผลในการต่อรองด้านการซื้อขายและบริการ มีลักษณะการดำเนินงานที่สมาชิกเป็นเจ้าของร่วมกันและควบคุมตามหลักประชาธิปไตย การมีส่วนร่วม เสมอภาค ฝึกฝนให้พึ่งพาตนเอง มีความรู้ ประสบการณ์ รู้จักการประหยัด อดออม เรียกนิติบุคคลนี้ว่า “สหกรณ์” โดยสหกรณ์ถือเป็นองค์กรที่มีบทบาทต่อการส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง ช่วยพยุงฐานะความเป็นอยู่ทางสังคมและวัฒนธรรม สร้างความสามัคคี ประองคอง เป็นส่วนช่วยในการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจของประเทศชาติ

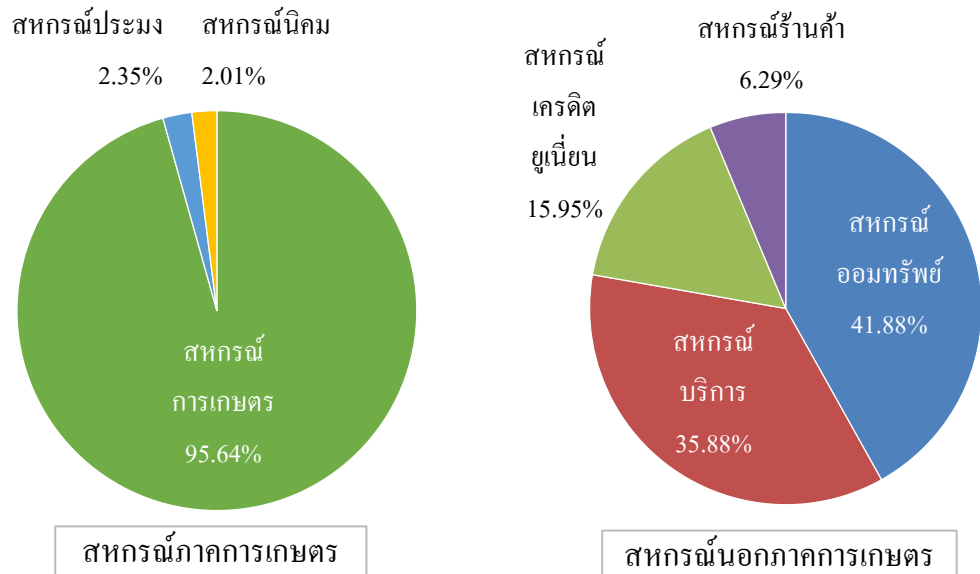
ในประเทศไทยสหกรณ์ที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2548 แบ่งออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน สหกรณ์ทั้ง 7 ประเภทข้างต้นนี้ สามารถแบ่งได้อีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสหกรณ์ภาคการเกษตร ประกอบด้วย 3 สหกรณ์แรก (สหกรณ์การเกษตร ประมง นิคม) และกลุ่มสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ประกอบด้วย 4 สหกรณ์หลัง (ร้านค้า บริการ ออมทรัพย์ เครดิตยูเนียน) (กรมส่งเสริมสหกรณ์, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559) ปัจจุบัน สหกรณ์มีการขยายตัวอย่างมาก โดยภาพรวมของสหกรณ์ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น 8,263 แห่ง เป็นสหกรณ์ภาคการเกษตร จำนวน 4,684 แห่ง เป็นสหกรณ์นอกภาคการเกษตร จำนวน 3,579 แห่ง (ดูตาราง 1) ในกลุ่มสหกรณ์นอกภาคเกษตรข้างต้นนี้ เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์มากที่สุด มีจำนวนถึง 1,499 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 41.88 ของสหกรณ์นอกภาคเกษตรทั้งหมด (ดังแสดงในภาพ 1)

ตาราง 1

จำนวนสหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2559

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (คน)
สหกรณ์ภาคการเกษตร	4,684	6,593,605
สหกรณ์การเกษตร	4,480	6,393,812
สหกรณ์ประมง	110	15,148
สหกรณ์นิคม	94	184,645
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	3,579	4,853,800
สหกรณ์ออมทรัพย์	1,499	2,935,517
สหกรณ์ร้านค้า	225	642,782
สหกรณ์บริการ	1,284	482,806
สหกรณ์เครดิตยูเนียน	571	792,695
รวมทั้งประเทศ	8,263	11,447,405

ที่มา. จาก สารสนเทศสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มอาชีพ ณ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559, โดย ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2559ค, ค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2560, จาก <http://office.cpd.go.th/itc/index.php/76-cat-coop/252-31-2559>

ภาพ 1 สัดส่วนสหกรณ์ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2559

ที่มา. จากการคำนวณตาราง 1

ทั้งนี้หากพิจารณาจากการเติบโตของสหกรณ์จากผลการดำเนินงานของสหกรณ์พบว่า ในปี พ.ศ. 2559 สหกรณ์ทั้งหมดมีรายได้รวมทั้งสิ้น 304,872.69 ล้านบาท ลดลงจากปี พ.ศ. 2558 จำนวน 6,494.93 ล้านบาท มีค่าใช้จ่าย 229,342.04 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 จำนวน 14,870.11 ล้านบาท คิดเป็นกำไรสุทธิ 75,530.65 ล้านบาท มากกว่ากำไรสุทธิปี พ.ศ. 2558 เป็นจำนวนเงิน 8,375.18 ล้านบาท ส่วนประเภทสหกรณ์ที่มีรายได้สูงที่สุด ยังคงเป็นสหกรณ์การเกษตร ที่มีรายได้ทั้งสิ้น 147,168.85 ล้านบาท และมีค่าใช้จ่ายจำนวน 143,774.20 ล้านบาท ซึ่งมีจำนวนที่สูงมากเช่นกัน รองลงมาเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีจำนวนรายได้ทั้งสิ้น 130,403.06 ล้านบาท มีค่าใช้จ่าย 59,311.22 ล้านบาท ทำให้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ในปี พ.ศ. 2559 มีกำไรสุทธิ 71,091.84 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 ที่มีกำไรสุทธิ 65,292.86 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.88 (ดูตาราง 2) (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559ข) ซึ่งจะเห็นได้ว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีผลการดำเนินธุรกิจที่ดีกว่าสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ และการเติบโตส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ที่สหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นองค์กรในรูปแบบของสถาบันที่จัดขึ้นทำหน้าที่รับฝากเงิน และให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก ตลอดจนจัดให้มีสวัสดิการต่าง ๆ ที่เหมาะสม (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559) มีบทบาทในการส่งเสริมการเข้าถึงทางการเงินในฐานะแหล่งออมเงินและแหล่งให้กู้ยืมเงินที่สำคัญของภาคครัวเรือน จากการรวบรวมข้อมูลสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 1,499 แห่ง พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีสินทรัพย์รวม 2.23 ล้านล้านบาท ในจำนวนนี้มีสินทรัพย์เกิน 5,000 ล้านบาท จำนวน 115 แห่ง และส่วนใหญ่มีสินทรัพย์รวม 1.35 ล้านล้านบาท หรือร้อยละ 71.75 ของสินทรัพย์รวม มีสัดส่วนใกล้เคียงกับสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ในประเทศ ที่มีสินทรัพย์รวม 2.62 ล้านล้านบาท หรือร้อยละ 64.89 ของสินทรัพย์รวม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของธนาคารแห่งประเทศไทย (ศิริวรรณ อัสววงศ์เสถียร, กันตกณ ศรีชาติ และรัฐศาสตร์ หนูดำ, 2560, หน้า 4) ที่ว่า “สหกรณ์ออมทรัพย์มีความสำคัญต่อระบบสถาบันการเงินไทยมาก โดยมีขนาดสินทรัพย์ (ณ ปี พ.ศ. 2558) ใหญ่เป็นลำดับที่ 3 รองจากธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ”

ตาราง 2

ผลการดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2559

หน่วย: ล้านบาท					
ประเภทสหกรณ์	รายได้ ทั้งสิ้น	ค่าใช้จ่าย	กำไร (ขาดทุน) สุทธิ		อัตราเพิ่มขึ้น/(ลดลง)
			ปี พ.ศ. 2558	ปี พ.ศ. 2559	
สหกรณ์การเกษตร	147,168.85	143,774.20	3,369.15	3,394.65	0.76
สหกรณ์ประมง	951.13	946.05	5.73	5.08	(11.34)
สหกรณ์นิคม	7,451.06	7,413.77	84.49	37.29	(55.87)
สหกรณ์ร้านค้า	5,928.99	5,746.05	189.60	182.94	(3.51)
สหกรณ์บริการ	7,417.18	7,547.08	96.01	(129.90)	(2.35)
สหกรณ์ออมทรัพย์	130,403.06	59,311.22	65,292.86	71,091.84	8.88
สหกรณ์เครดิตยูเนียน	5,552.42	4,603.67	-1,882.37	948.75	1.50 (เท่า)

หน่วย: ล้านบาท

ตาราง 2 (ต่อ)

หน่วย: ล้านบาท

ประเภทสหกรณ์	รายได้ ทั้งสิ้น	ค่าใช้จ่าย	กำไร (ขาดทุน) สุทธิ		อัตราเพิ่มขึ้น/(ลดลง)
			ปี พ.ศ. 2558	ปี พ.ศ. 2559	
รวมปี พ.ศ. 2559	304,872.69	229,342.04	67,155.47	75,530.65	12.47
รวมปี พ.ศ. 2558	311,367.62	244,212.15		67,155.47	
เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	(6,494.93)	(14,870.11)		8,375.18	

ที่มา. จาก สารสนเทศความรู้ทางการเงิน สหกรณ์ทุกประเภท ประจำปี 2559, โดย ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ข, ค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2560, จาก https://www.cad.go.th/ewtadmin/ewt/cadweb_org/ebook_print.php?ebook_id=B0276

ตาราง 3

จำนวนเงินความเสียหายจากข้อบกพร่องของสหกรณ์ แต่ละประเภท

หน่วย: ล้านบาท

ประเภทข้อบกพร่อง	ทุจริต	การบัญชี	การเงิน	นอกกรอบ วัตถุประสงค์	พฤติกรรม อาจเกิด ความเสียหาย	รวม
จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	293	80	775	118	91	1,173
จำนวนเงินที่เสียหาย (ล้านบาท)	18,812.17	34.36	2,503.31	5,559.75	3,760.18	30,670.10
ร้อยละ (จำนวนเงิน)	61.34	0.11	8.16	18.13	12.26	100.00
ค่าเฉลี่ยความเสียหาย (ล้านบาท/สหกรณ์)	64.21	0.43	3.23	47.12	41.32	26.15

หมายเหตุ: สหกรณ์ที่มีข้อบกพร่อง ทั้งหมด 1,173 แห่ง และสหกรณ์หนึ่งแห่ง อาจมี
หลายข้อบกพร่อง

ที่มา. จาก สหกรณ์ที่ประสบปัญหาทุจริต/ข้อบกพร่อง ปี 2559, โดย ศูนย์เทคโนโลยี-
สารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2559ก, ค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2560,
จาก <http://office.cpd.go.th/itc/index.php/79-2017-04-11-04-36-20/194-2559>

แม้ว่าการเติบโตของสหกรณ์ออมทรัพย์จะเป็นไปอย่างรวดเร็ว และส่วนใหญ่มีความมั่นคงสูงก็ตาม แต่สหกรณ์ออมทรัพย์ก็ยังมีความเสี่ยงในการดำเนินงาน หนึ่งในความเสี่ยงนั้นเป็นปัญหาจากการทุจริตและข้อบกพร่อง ทั้งนี้จากการตรวจสอบสหกรณ์ทั้งระบบของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ในปี พ.ศ. 2559 (ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559) พบสหกรณ์ที่มีปัญหามีจำนวน 1,173 แห่ง รวมมูลค่าความเสียหาย 30,670 ล้านบาท (ดูตาราง 3) (กรมส่งเสริมสหกรณ์, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559ก) ซึ่งปัญหาความบกพร่องดังกล่าวนี้อาจส่งผลกระทบต่อระบบการเงินของสหกรณ์ หากสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ที่มีการดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ อาจส่งผลกระทบต่อสหกรณ์ทุก ๆ แห่ง ไม่ใช่เพียงสหกรณ์ใดสหกรณ์หนึ่ง

ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย ในภาคส่วนที่สำคัญว่ามีประสิทธิภาพในการดำเนินงานหรือไม่ หากสหกรณ์ออมทรัพย์ดำเนินงานโดยขาดประสิทธิภาพอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงินของประเทศไทยได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการในประเทศไทย

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นศึกษาในกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ แบ่งเป็นรูปแบบย่อยตามลักษณะกลุ่มอาชีพที่สมาชิกสังกัดจำนวน 6 กลุ่ม ประกอบด้วย สหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวง-กรม สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย และสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล/สาธารณสุข ทำการศึกษาเป็น

3 ช่วงเวลา คือ ปี พ.ศ. 2550 ปี พ.ศ. 2555 และปี พ.ศ. 2559 โดยมีจำนวนสหกรณ์ที่นำมาคำนวณ ทั้ง 3 ปี ดังข้อมูลในตาราง 4

ตาราง 4

จำนวนสหกรณ์ที่นำมาคำนวณ

ปี พ.ศ.	จำนวน (แห่ง)
2550	674
2555	690
2559	703

ที่มา. จากการรวบรวมของผู้ศึกษา

วิธีการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลแบบทุติยภูมิ (secondary data) เก็บรวบรวมข้อมูลแบบข้อมูลอนุกรมเวลา (time series data) รายปี จำนวน 3 ปี คือ ปี พ.ศ. 2550 ปี พ.ศ. 2555 และปี พ.ศ. 2559 ข้อมูลในการคำนวณรวบรวมจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นข้อมูลเผยแพร่ ณ วันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี และข้อมูลสถิติประกอบอื่น ๆ จากรายงานประจำปีของสหกรณ์ออมทรัพย์ เอกสารทางวิชาการ และหนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างของสหกรณ์ออมทรัพย์ และการดำเนินงานของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นวัดประสิทธิภาพการทำงานของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ คำนวณโดยวิธี Data Envelopment

Analysis (DEA) ตัวแบบ BCC (output-oriented) หรือตัวแบบ BCC-O คำนวณหาค่าประสิทธิภาพของหน่วยผลิต ภายใต้แบบจำลองผลตอบแทนต่อขนาดแปรผันและคำนวณหาผลผลิตทางด้านผลผลิต เขียนแบบจำลองได้ดังนี้

Maximize: η_k

Subject to:

$$\eta_k Y_{rk} - \sum_{r=1}^s \mu_j Y_{rj} \geq 0$$

$$X_{ik} - \sum_{i=1}^m \mu_j X_{ij} \geq 0$$

$$\sum_{j=1}^n \mu_j = 1$$

$$\mu_j \geq 0 \text{ สำหรับ } i = 1, \dots, m ; r = 1, \dots, s ; j = 1, \dots, k, \dots, n$$

โดยที่

η_k คือ คะแนนประสิทธิภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ k

k คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ที่เรากำลังศึกษา

Y_{rj} คือ ตัวแปรแทนค่าของผลผลิตชนิดที่ r ของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ j

s คือ จำนวนตัวแปรของผลผลิต

X_{ij} คือ ตัวแปรแทนค่าของปัจจัยการผลิตชนิดที่ i ของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ j

m คือ จำนวนตัวแปรของปัจจัยการผลิต

n คือ จำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมดที่ทำการศึกษา

การคำนวณด้วยวิธี DEA ตัวแบบ ตัวแบบ BCC-O มีปัจจัยกำหนดในการศึกษาทั้งหมด 5 ตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรปัจจัยการผลิต (input) จำนวน 3 ชนิด ได้แก่

DE = เงินรับฝากจากสมาชิก

EX = ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น

CA = ทุนของสหกรณ์

ตัวแปรผลผลิต (output) จำนวน 2 ชนิด ได้แก่

AS = สินทรัพย์

$RV = \text{รายได้ทั้งสิ้น}$

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษารวบรวมข้อมูลจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ดังนี้

1. ข้อมูลจากรายงานงบกำไรขาดทุน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น และรายได้ทั้งสิ้น

1.1 ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น คือ ผลรวมของค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและเงินลงทุน หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่นและรายการพิเศษ

1.2 รายได้ทั้งสิ้น คือ ผลรวมของรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุน และรายได้อื่น

2. ข้อมูลจากรายงานงบแสดงฐานะทางการเงิน ได้แก่ เงินรับฝากจากสมาชิกทุนของสหกรณ์ และสินทรัพย์รวม

2.1 เงินรับฝากจากสมาชิก คือ เงินรับฝากที่รับฝากจากสมาชิกเท่านั้น

2.2 ทุนของสหกรณ์ คือ ส่วนของสมาชิกผู้ลงทุนถือหุ้นในสหกรณ์ประกอบด้วย ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น ส่วนเกินจากการตีราคาสินทรัพย์ ขาดทุนสะสมและกำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี

2.3 สินทรัพย์ คือ ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการ ทรัพยากรดังกล่าวเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีตซึ่งกิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากทรัพยากรนั้นในอนาคต

นิยามศัพท์เฉพาะ

สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ หมายถึง สหกรณ์ออมทรัพย์ที่จำแนกสมาชิกตามลักษณะอาชีพ ประกอบด้วย สหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวง-กรม สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย และ สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล/สาธารณสุข

ประสิทธิภาพของสหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์ที่มีผลผลิตที่ได้จากการดำเนินงานที่เหมาะสมด้วยปัจจัยการผลิตที่กำหนด การวัดประสิทธิภาพ จะแสดงเป็นคะแนน เรียกว่า คะแนนประสิทธิภาพ โดยคะแนนประสิทธิภาพจะมีค่าสูงสุด คือ 1 และต่ำที่สุด คือ 0

ยิ่งคะแนนมีค่าเข้าใกล้ 1 มากเพียงใด แสดงว่า สหกรณ์นั้นมีประสิทธิภาพ แต่ถ้าหากคะแนนมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า สหกรณ์นั้นมีประสิทธิภาพต่ำ หรือไม่มีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการของสหกรณ์ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีความมั่นคงและยั่งยืน
2. เพื่อใช้เป็นต้นแบบให้กลุ่มบุคคลที่สนใจในการจัดตั้งสหกรณ์ ศึกษาแนวทางการดำเนินงานและการบริหารจัดการของสหกรณ์ออมทรัพย์

บทที่ 2

แนวคิดทางทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาในบทนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก กล่าวถึงแนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ แนวคิดเรื่องประสิทธิภาพทางเศรษฐศาสตร์ และแนวคิดการวัดประสิทธิภาพด้วยวิธี Data Envelopment Analysis (DEA) ส่วนที่สอง เป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดในแต่ละส่วนมีดังนี้

แนวคิดทางทฤษฎี

แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์

ความหมายของสหกรณ์ (cooperatives meaning) พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โปรดเกล้าฯ พระราชทานความหมายของสหกรณ์ไว้ว่า สหกรณ์แปลว่า การทำงานด้วยกัน หมายถึง ผนึกกำลัง ผู้ทำงานเกี่ยวข้องกันการทำงานที่เกี่ยวข้องกันนั้นให้ปรักพร้อมกันทุกด้าน และต้องกระทำงานนั้นด้วยความรู้ความสามารถด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ด้วยความเมตตาหวังดีเอื้อเพื่อแผ่กันและกัน จึงจะเป็นสหกรณ์แท้ ซึ่งมีแต่ความเจริญก้าวหน้าและอำนวยประโยชน์อันพึงประสงค์ (พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2527) (กรมส่งเสริมสหกรณ์, ม.ป.ป.)

ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ สหกรณ์ หมายถึง คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์นี้ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2542)

สหกรณ์ หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตาม

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559)

สหกรณ์ คือ การที่บุคคลมารวมกลุ่มกันและร่วมดำเนินการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การรวมกลุ่มกันแบบสหกรณ์นี้อาจเป็นแบบพหุนัยหรือนินัยก็ได้กล่าวคือ การรวมกลุ่มแบบพหุนัยเป็นการรวมกลุ่มแบบธรรมชาติอาจไม่เป็นกลุ่มที่ถาวรและไม่มีกฎระเบียบรองรับ แต่การรวมกลุ่มแบบนินัยเป็นการรวมกลุ่มในรูปนิติบุคคล มีระเบียบ กฎหมายรองรับ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2557)

ดังนั้น จึงสามารถสรุปความหมายของสหกรณ์ได้ว่า สหกรณ์ (cooperative society หรือ cooperative) คือ การรวมตัวกันของประชาชน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของตนให้สูงขึ้น

ลักษณะมูลฐานของสหกรณ์ ลักษณะมูลฐานของสหกรณ์ โดย Munkner (อ้างถึงใน กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2557) ประกอบด้วย

1. กลุ่มบุคคลที่มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเดียวกัน
2. เจตนารมณ์ที่จะช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
3. จัดตั้งองค์การธุรกิจขึ้น และร่วมกันดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
4. วัตถุประสงค์ขององค์การธุรกิจนี้คือ ส่งเสริมผลประโยชน์ของสมาชิกและครอบครัว

อุดมการณ์สหกรณ์ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ เมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2544 ได้ศึกษาแถลงการณ์ขององค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (The International Cooperative Alliance--ICA) ว่าด้วยเอกลักษณ์ของสหกรณ์สรุปได้ ดังนี้ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2557)

อุดมการณ์สหกรณ์ คือ ความเชื่อร่วมกันที่ว่า การช่วยตนเอง และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการสหกรณ์จะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี มีความเป็นธรรม และสันติสุขในสังคม

หลักสหกรณ์

การสหกรณ์ในสมัยปัจจุบันเริ่มต้นจากการก่อกำเนิดของสมาคมของผู้นำอันเที่ยงธรรมแห่งเมืองรอชเดล (The Rochdale Society of Equitable Pioneers) เมื่อปี ค.ศ. 1844 (ปี พ.ศ. 2387) ในครั้งนั้นผู้นำรอชเดลได้ประกาศโครงการหรือแผนการในการดำเนินงานสมาคมของตนให้ทราบทั่วกัน คือ The Rochdale Programme หรือ Law the First เมื่อการดำเนินงานของสมาคมในรูปสหกรณ์ผู้บริโภคนำได้ผลดี ในลำดับต่อมาจึงได้มีการประกาศแนวทางปฏิบัติหรือหลักการที่ทำให้การดำเนินงานของสมาคมประสบความสำเร็จเรียกว่า Rule Of Conduct หรือ The Rochdale Practices อันเป็นการประมวลหลักการจากประสบการณ์ของตนเพื่อใช้เป็นแบบอย่างสำหรับสมาคมอื่น ๆ ในภายหลัง ซึ่งรู้จักกันว่าเป็นหลักปฏิบัติของนักสหกรณ์รอชเดล หรือหลักสหกรณ์รอชเดล อันเป็นพื้นฐานของหลักสหกรณ์ที่ใช้กันมาจนถึงปัจจุบัน เมื่อมีการปรับใช้เป็นสากลสำหรับสหกรณ์ทุกรูปแบบโดยสัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (The International Cooperative Alliance--ICA) มีการปรับปรุงถ้อยคำมีการลดและเพิ่มหลักบางประการ และประกาศเป็นหลักสหกรณ์สากล ซึ่งถือเป็นหลักการที่สหกรณ์ทั่วโลกจะต้องยึดถือเป็นแนวเดียวกัน ทั้งนี้การปรับปรุงหลักสหกรณ์ได้มีการพิจารณามาเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป (นุกุล กรยีนยงค์, 2554)

หลักสหกรณ์รอชเดล

นุกุล กรยีนยงค์ (2554) อธิบายว่า หลักสหกรณ์รอชเดล หรือหลักปฏิบัติของนักสหกรณ์รอชเดล ถือเป็นพื้นฐานของหลักสหกรณ์ในสมัยปัจจุบัน โดยผู้นำรอชเดลได้วางแนวทางไว้จากประสบการณ์สมาคมที่สร้างขึ้นซึ่งหลักการดังกล่าวตั้งอยู่บนรากฐานของสหกรณ์ผู้บริโภคหรือร้านสหกรณ์เป็นประการสำคัญ และกำหนดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19

หลักปฏิบัติของนักสหกรณ์รอชเดล ประกอบด้วยหลักปฏิบัติที่สำคัญ 7 ประการ ได้แก่

1. การเปิดรับสมาชิกทั่วไป
2. การควบคุมแบบประชาธิปไตย (หนึ่งคนหนึ่งเสียง)
3. การเฉลี่ยคืนส่วนเกินตามส่วนแห่งการซื้อ
4. การจ่ายดอกเบี้ยแก่เงินทุนในอัตราจำกัด
5. การเป็นกลางทางการเมืองและศาสนา
6. การทำการค้าด้วยเงินสด
7. การส่งเสริมการศึกษา

การปรับปรุงหลักสหกรณ์รื้อเซลล์ไปสู่หลักสหกรณ์สากล

หลักสหกรณ์รื้อเซลล์ ได้รับการยอมรับเป็นบรรทัดฐานและถือใช้กันมาตั้งแต่กลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 สถานการณ์โลกเปลี่ยนแปลงไปและมีสหกรณ์รูปแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1895 มีการก่อตั้งสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) และมีการพิจารณาหลักเกณฑ์ที่จะรับสหกรณ์ในประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมในกิจกรรมของ ICA ในเวลาต่อมาก็ได้อาศัยหลักสหกรณ์รื้อเซลล์เป็นแนววินิจฉัยความเป็นสหกรณ์โดยอนุโลม โดยยังมิได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสหกรณ์เดิม แต่ระยะต่อมาได้มีการปรับปรุงหลักสหกรณ์โดย ICA อีกรวม 3 ครั้ง ตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลก ได้แก่ การปรับปรุงหลักสหกรณ์สากล ครั้งที่ 1 ปี ค.ศ. 1937 (ปี พ.ศ. 2480) การปรับปรุงหลักสหกรณ์สากล ครั้งที่ 2 ปี ค.ศ. 1966 (ปี พ.ศ. 2509) และการปรับปรุงหลักสหกรณ์สากล ครั้งที่ 3 ปี ค.ศ. 1995 (ปี พ.ศ. 2538) (นุกูล กรยีนยงค์, 2554)

หลักสหกรณ์สากลใหม่ ปี ค.ศ. 1995 (ปี พ.ศ. 2538) หลักสหกรณ์สากลใหม่ พ.ศ. 2538 ที่ได้ผ่านการรับรองจากที่ประชุมสมัชชาของสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ ครั้งที่ 31 เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 1995 ซึ่งเป็นการประชุมในวาระครบ 100 ปีของสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) จัดขึ้นที่เมืองแมนเชสเตอร์ ประเทศอังกฤษ ที่ประชุมได้ออกแถลงการณ์ว่าด้วยเอกลักษณ์ของการสหกรณ์ (The ICA Statement of Cooperative Identity) ซึ่งมีเนื้อหารวม 3 ส่วน เพื่อกำหนดคำนิยาม คำนิยาม และหลักการสหกรณ์ ประกาศ ณ วันที่ 23 กันยายน ค.ศ. 1995 สรุปดังนี้ (นุกูล กรยีนยงค์, 2554)

1. คำนิยาม (definition) สหกรณ์เป็นองค์การอิสระของบุคคลซึ่งรวมกันด้วยความสมัครใจ เพื่อสนองความต้องการและความมุ่งหมายร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมโดยการดำเนินวิสาหกิจที่เป็นเจ้าของร่วมกัน และควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย

2. ค่านิยม (values) สหกรณ์อยู่บนฐานค่านิยมของการพึ่งพา และรับผิดชอบตนเอง ประชาธิปไตยความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความสามัคคี สมาชิกสหกรณ์ตั้งมั่นอยู่ในค่านิยมทางจริยธรรมแห่งความซื่อสัตย์ เปิดเผย รับผิดชอบต่อสังคม และเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ตามแบบแผนที่สืบทอดมาจากผู้ริเริ่มการสหกรณ์

3. หลักการสหกรณ์ (principles) หลักการสหกรณ์ เป็นแนวทางสำหรับสหกรณ์ทั้งหลายในการนำค่านิยมของสหกรณ์สู่การปฏิบัติ ดังนี้

หลักการที่ 1 การเปิดรับสมาชิกทั่วไปและด้วยความสมัครใจ สหกรณ์เป็นองค์การแห่งความสมัครใจที่เปิดรับบุคคลทั้งหลายที่สามารถใช้บริการของสหกรณ์และเต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิกเข้าเป็นสมาชิก โดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สังคม เชื้อชาติการเมือง หรือศาสนา

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตยที่ควบคุมโดยมวลสมาชิก ผู้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ บุรุษและสตรีผู้ที่ได้รับการเลือกเป็นผู้แทนสมาชิกต้องรับผิดชอบต่อมวลสมาชิก ในสหกรณ์ขั้นปฐมสมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง) สำหรับสหกรณ์ในระดับอื่นให้ดำเนินไปตามแนวทางประชาธิปไตยด้วยเช่นกัน

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก สมาชิกสหกรณ์พึงมีความเที่ยงธรรมในการให้และควบคุมการใช้เงินทุนในสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตยของสหกรณ์อย่างน้อยส่วนหนึ่งต้องเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ สมาชิกจะได้รับผลตอบแทนสำหรับเงินทุนตามเงื่อนไขแห่งสมาชิกภาพในอัตราที่จำกัด (ถ้ามี) มวลสมาชิกเป็นผู้จัดสรรผลประโยชน์ส่วนเกินเพื่อจุดมุ่งหมาย ประการใดประการหนึ่งหรือทั้งหมด จากดังต่อไปนี้ คือ เพื่อการพัฒนาสหกรณ์ของตนโดยจัดให้เป็นทุนของสหกรณ์ ซึ่งส่วนหนึ่งของทุนนี้ต้องไม่นำมาแบ่งปันกัน เพื่อเป็นผลประโยชน์แก่สมาชิก

ตามส่วน ของปริมาณธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์ และเพื่อสนับสนุนกิจกรรมอื่นใดที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ สหกรณ์เป็นองค์กรที่พึ่งพาและปกครองตนเอง โดยการควบคุมของสมาชิก ในกรณีที่สหกรณ์จำเป็นต้องมีข้อตกลงหรือผูกพันกับองค์กรอื่น ๆ รวมถึงองค์การของรัฐ หรือต้องแสวงหาทุนจากแหล่งภายนอก สหกรณ์ต้องกระทำภายใต้เงื่อนไขอันเป็นที่มั่นใจได้ว่า มวลสมาชิกจะยังคงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย และยังคงดำรงความเป็นอิสระของสหกรณ์

หลักการที่ 5 การศึกษา การฝึกอบรม และข่าวสาร สหกรณ์พึงให้การให้การศึกษและการฝึกอบรมแก่มวลสมาชิก ผู้แทนจากการเลือกตั้ง ผู้จัดการ พนักงาน เพื่อบุคคลเหล่านั้นสามารถมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถให้ข่าวสารแก่สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่เยาวชนและบรรดาผู้นำทางความคิด ในเรื่องคุณลักษณะและคุณประโยชน์ของสหกรณ์ได้

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ สหกรณ์สามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ได้ โดยการประสานความร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

หลักการที่ 7 ความเอื้ออาทรต่อชุมชน สหกรณ์พึงดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน ตามนโยบายที่มวลสมาชิกให้ความเห็นชอบ

แนวคิดการวัดประสิทธิภาพ

คำว่า ประสิทธิภาพ (efficiency) เป็นศัพท์ทางเศรษฐศาสตร์ที่นักเศรษฐศาสตร์สำนักนีโอคลาสสิก (neo-classic) บัญญัติขึ้นมาเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรหรือจัดสรรทรัพยากร (resource utilization) ของหน่วยเศรษฐกิจระดับต่าง ๆ นับตั้งแต่ปัจเจกชน ครัวเรือน หน่วยธุรกิจ และประเทศ โดยนักเศรษฐศาสตร์ชาวอิตาลีเสนอชื่อ Pareto (อ้างถึงใน ถวิล นิธิใบ, 2554, หน้า 138) ได้ให้คำนิยาม คำว่า ประสิทธิภาพ (efficiency) ในความหมายทั่วไปว่า หมายถึง สภาพที่เราไม่สามารถจะปรับปรุงให้ดีขึ้นได้

โดยที่ไม่ได้ทำให้คนหนึ่งคนใดเสียประโยชน์ สภาพดังกล่าวเรียกว่า สภาพที่ดีที่สุดในแบบพารेटโต้ (Pareto optimality) หรือเรียกโดยย่อว่า พารेटโต้ สำหรับสภาพที่ไม่ได้เป็นพารेटโต้ จึงหมายถึง สภาพที่เราสามารถปรับปรุงให้คนหนึ่งคนใดหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งดีขึ้น โดยที่ไม่ได้ทำให้คนอื่นหรือกลุ่มอื่นเลวลงหรือเสียผลประโยชน์ สำหรับความหมายเชิงจุลภาคที่เกี่ยวกับหน่วยผลิตรายใด ๆ สภาพการผลิตที่มีประสิทธิภาพแบบพารेटโต้ หรือมีสภาพพารेटโต้ หมายถึง สภาพที่ผู้ผลิตไม่สามารถปรับปรุงการผลิตให้ดีขึ้นจากเดิมได้ เช่น ลดปัจจัยการผลิตหรือเพิ่มผลผลิต ที่ต้องไม่ไปกระทบต่อการใช้อย่างมีประสิทธิภาพอื่น หรือผลผลิตประเภทอื่น ปัจจุบันมีการให้นิยามคำนี้หลากหลาย ในแต่ละนิยามจะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างทางเลือก (means) และเป้าหมาย (ends) และนำไปสู่ข้อสรุปร่วมกันว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ทางเลือก (means) ที่ดีที่สุดในการบรรลุเป้าหมาย (ends)

ประสิทธิภาพด้านการผลิตแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ประสิทธิภาพทางเทคนิค (technical efficiency) และประสิทธิภาพทางเศรษฐศาสตร์ (economic efficiency)

1. ประสิทธิภาพทางเทคนิค (technical efficiency) เป็นการพิจารณากระบวนการ (process) หากกล่าวในเชิงเศรษฐศาสตร์จะเป็นการพิจารณาฟังก์ชันการผลิต (production frontier) ของหน่วยผลิตที่ประเมินผล หน่วยผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุดให้แก่หน่วยผลิตที่สามารถให้ผลผลิตมากที่สุดจากจำนวนปัจจัยการผลิตระดับที่กำหนด

ประสิทธิภาพประเภทนี้เรียกอีกชื่อว่า ประสิทธิภาพทางการผลิต (production efficiency) ประสิทธิภาพทางเทคนิคหรือประสิทธิภาพทางการผลิต อาจพิจารณาจากมุมมองทางด้านเศรษฐศาสตร์มหภาค โดยดูจากเส้นความเป็นไปได้ของการผลิต (production possibility frontier) ทุก ๆ จุดบนเส้นความเป็นไปได้ของการผลิตแสดงถึงการจัดสรรการใช้ทรัพยากรในการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะเราไม่สามารถเพิ่มผลผลิตสินค้าประเภทหนึ่งขึ้นได้โดยที่ไม่ไปลดผลผลิตอีกชนิดหนึ่ง

2. ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ (economic efficiency) เป็นการพิจารณาประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงมูลค่า (value) ที่จะได้รับ ไม่ใช่พิจารณาความสัมพันธ์ในเชิงกายภาพหรือเชิงปริมาณ (physical or quantity) เหมือนกรณีประสิทธิภาพทางเทคนิค

การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรในระดับที่จะนำไปสู่ผลตอบแทนสูงสุด ตัวอย่างเช่น ถ้ากำหนดต้นทุนจำนวนหนึ่งผู้ผลิตจะดำเนินการจัดสรรต้นทุนอย่างไรในการผลิตเพื่อให้ได้กำไรสูงสุด หรือกำหนดผลผลิตระดับหนึ่งผู้ผลิตจะกระทำการผลิตอย่างไรจึงจะเสียต้นทุนต่ำสุด การพิจารณาประสิทธิภาพทางด้านเศรษฐศาสตร์จึงเป็นการพิจารณาที่ขยายต่อจากการพิจารณาประสิทธิภาพทางด้านเทคนิค โดยการนำปัจจัยด้านราคาของปัจจัยการผลิตและราคาผลผลิตมาพิจารณาร่วมด้วย

การวัดประสิทธิภาพเชิงเทคนิค (measure of technical efficiency) การประเมินประสิทธิภาพเชิงเทคนิคของหน่วยผลิตมักจะสร้างดัชนีวัดความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิตและผลผลิต แสดงในรูปของสัดส่วนระหว่างผลผลิตและปัจจัยการผลิตสัดส่วนนี้เรียกว่า ผลผลิตเฉลี่ย (Average Product--AP) (ถวิล นิธิใบ, 2554, หน้า 142)

$$AP = \frac{\text{Output}}{\text{Input}} \quad \dots(1)$$

โดยปกติจะหาผลผลิตเฉลี่ยของปัจจัยแต่ละชนิด เช่น ผลผลิตเฉลี่ยต่อแรงงาน หรือ ผลผลิตเฉลี่ยต่อทุน ค่าผลผลิตเฉลี่ยนี้ใช้เป็นตัววัดผลิตภาพของปัจจัยการผลิต (productivity of inputs) และนิยมใช้เป็นดัชนีวัดประสิทธิภาพของปัจจัยการผลิตของแต่ละหน่วยผลิตได้ รวมทั้งใช้วัดประสิทธิภาพ (efficiency) ขององค์กร ดังนั้น ดัชนีวัดประสิทธิภาพจะเปรียบเทียบระหว่างผลผลิตและปัจจัยการผลิต ดังนี้

$$\text{Efficiency} = \frac{\text{Output}}{\text{Input}} \quad \dots(2)$$

ผลผลิต (output) และปัจจัยการผลิต (input) ที่แสดงในสมการที่ (2) จะเป็นปัจจัยใด ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ตัวอย่างเช่น ถ้าเราเลือกผลผลิต เป็นปริมาณผลผลิตหรือยอดขาย หรือกำไร และปัจจัยการผลิต เป็นคนงาน หรือพนักงานประสิทธิภาพของปัจจัยการผลิตวัดได้จาก ผลผลิตต่อคนงาน 1 คน ยอดขายต่อพนักงาน 1 คน หรือกำไรต่อพนักงาน 1 คน เป็นต้น

ค่าผลิตภาพที่แสดงในสมการที่ (2) เป็นการพิจารณาเฉพาะผลผลิตและปัจจัยการผลิตคู่ใดคู่หนึ่ง จึงมักนิยมเรียกอีกชื่อว่า ผลิตภาพบางส่วน (partial productivity)

อย่างไรก็ตาม การนำค่าผลิตภาพบางส่วนมาใช้เป็นดัชนีวัดประสิทธิภาพอาจมี ปัญหาในข้อสรุปได้ เพราะในความเป็นจริง หน่วยผลิตมักจะให้ปัจจัยการผลิตหลายชนิด และได้ผลผลิตหลายชนิด ดังนั้น จึงมีค่าผลผลิตเฉลี่ยหลาย ๆ ค่าของแต่ละหน่วยผลิต การนำแต่ละค่าของผลผลิตเฉลี่ยมาเปรียบเทียบจึงอาจมีข้อแย้งกัน ทำให้หาข้อสรุปไม่ได้ เพื่อแก้ปัญหานี้จึงได้มีการพัฒนาการวัดประสิทธิภาพโดยใช้ดัชนีที่เรียกว่า ผลิตภาพ ปัจจัยรวม (total factor productivity) ซึ่งก็คือ การหาสัดส่วนของค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของ ผลผลิตและปัจจัยการผลิตแต่ละชนิด

$$\text{Efficiency} = \frac{\text{Weighted sum of outputs}}{\text{Weighted sum of inputs}} \quad \dots(3)$$

ตัวอย่างเช่น พิจารณาหน่วยผลิต j ผลิตภาพปัจจัยรวมที่ใช้เป็นดัชนีวัดคะแนน ประสิทธิภาพ แสดงได้ดังนี้

$$\text{Efficiency } j = \frac{u_1 y_{1j} + u_2 y_{2j} + \dots + u_s y_{sj}}{v_1 x_{1j} + v_2 x_{2j} + \dots + v_m x_{mj}} \quad \dots(4)$$

โดยที่

u_r = น้ำหนักที่ให้กับผลผลิตชนิดที่ r ของหน่วยผลิต j ($j = 1, 2, \dots, n$)

v_i = น้ำหนักที่ให้กับปัจจัยการผลิตชนิดที่ i ของหน่วยผลิต j

y_{rj} = ผลผลิตชนิดที่ r ของหน่วยผลิต j ($r = 1, 2, \dots, s$)

x_{ij} = ปัจจัยการผลิตชนิดที่ i ของหน่วยผลิต j ($i = 1, 2, \dots, m$)

การวัดประสิทธิภาพทางด้านปัจจัยการผลิตและด้านผลผลิต การวัดประสิทธิภาพเชิงเทคนิค (technical efficiency) สามารถกระทำได้ 2 แนวทาง คือ การประเมิน ประสิทธิภาพจากด้านปัจจัยผลิต (input-oriented approach และการประเมินประสิทธิภาพ จากด้านผลผลิต (output-oriented approach) (ถวิล นิลใบ, 2554, หน้า 144)

1. การประเมินประสิทธิภาพด้านปัจจัยผลิต (input-oriented efficiency) การวัด ประสิทธิภาพทางเทคนิคด้านปัจจัยผลิต หมายถึง การพิจารณาการใช้ปัจจัยการผลิตให้ น้อยที่สุดเพื่อให้ได้ผลผลิตระดับที่กำหนด การวัดประสิทธิภาพด้านปัจจัยผลิตเป็นการวัด ประสิทธิภาพของการใช้สัดส่วนของปัจจัยการผลิตที่ต้นทุนต่ำที่สุด ณ ปริมาณการผลิต

หนึ่ง ๆ ซึ่งภายใต้ข้อสมมติของการผลิตสินค้าที่มีการเทคโนโลยีการผลิตแบบ Constant Returns to Scale และปัจจัยการผลิตสองชนิดนั้น เส้นผลผลิตเท่ากัน (isoquant) ของหน่วยผลิตที่มีประสิทธิภาพสามารถกำหนดขึ้นมาได้ โดยหน่วยผลิตที่มีการใช้สัดส่วนปัจจัยการผลิตบนเส้นนี้แสดงถึงการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุดของการผลิตสินค้า ณ ปริมาณที่กำหนด

2. การประเมินประสิทธิภาพด้านผลผลิต (output-oriented efficiency) ประสิทธิภาพทางเทคนิคด้านผลผลิต หมายถึง การพิจารณาปริมาณผลผลิตที่หน่วยผลิตมีศักยภาพผลิตได้สูงสุด เมื่อเปรียบเทียบกับที่ผลิตได้จริง ณ ระดับการใช้ปัจจัยการผลิตที่กำหนด การวัดประสิทธิภาพด้านผลผลิตจะตรงกันข้ามกับการวัดประสิทธิภาพการผลิตของหน่วยผลิตจากด้านปัจจัยการผลิต โดยแทนที่จะตอบคำถามว่า ปัจจัยการผลิตสามารถลดลงได้มากเท่าใด โดยไม่เปลี่ยนแปลงจำนวนผลผลิต แต่จะตอบคำถามที่ว่า หน่วยผลิตสามารถเพิ่มผลผลิตมากเท่าใด โดยไม่เพิ่มจำนวนปัจจัยการผลิต

แนวคิดการวัดประสิทธิภาพด้วยวิธี *Data Envelopment Analysis (DEA)*

DEA เป็นวิธีการที่นำมาใช้เพื่อประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินงานของผู้ผลิต นอกเหนือจากการประเมินผลโดยใช้วิธีการทางสถิติทั่วไป เช่น การหาสมการถดถอย ซึ่งเป็นแนวทางที่ประเมินโดยการหาแนวโน้มเข้าสู่ค่าเฉลี่ย (central tendency approach) การประเมินจะเปรียบเทียบหน่วยผลิตแต่ละรายกับผู้ผลิตที่อยู่ระดับค่าเฉลี่ยตรงกันข้ามกับวิธี DEA เป็นวิธีที่พิจารณาจุดสุดขั้ว เช่น ที่จุดสูงสุด เป็นจุดที่ดีว่าดีที่สุด หรือมีประสิทธิภาพสูงสุด แล้วใช้เป็นจุดเปรียบเทียบกับผู้ผลิตรายอื่น ๆ ผู้ผลิตแต่ละรายจัดว่าเป็นหน่วยผลิตที่ทำการตัดสินใจ (ถวิล นิธิใบ, 2558, หน้า 34)

การวัดประสิทธิภาพด้วยวิธี *Data Envelopment Analysis (DEA)*

Farrell (อ้างถึงใน ถวิล นิธิใบ, 2554, หน้า 137) เป็นผู้ริเริ่มการวิเคราะห์ประสิทธิภาพขององค์กร ทั้งนี้ Farrell ชี้ให้เห็นถึงปัญหาของการวัดประสิทธิภาพโดยใช้ผลผลิตของการผลิต (productivity of inputs) เช่น ผลผลิตของแรงงาน หรือผลผลิตทุน เป็นต้น ปัญหาดังกล่าว คือ พิจารณาดัชนีที่ตัวของแต่ละปัจจัยแยกออกจากกันไม่มีดัชนีที่จะ

เป็นตัวแทนหรือใช้วัดดัชนี (composite indices) ของผลผลิตของปัจจัยการผลิตหลาย ๆ ชนิดพร้อม ๆ กัน เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว Farrell เสนอให้วิเคราะห์ขบวนการการผลิตในลักษณะที่เรียกว่า Activity Analysis Approach พร้อมทั้งขยายการวิเคราะห์จากผลิตภาพ (productivity) มาเป็นประสิทธิภาพ (efficiency)

ต่อมา Charnes, Cooper, and Rhodes (อ้างถึงใน ถวิล นิลใบ, 2554, หน้า 137) ได้นำแนวคิดของ Farrell ไปขยายผลและตั้งชื่อการวิเคราะห์ลักษณะเช่นนี้ว่า Data Envelopment Analysis หรือเรียกโดยย่อว่า DEA และอธิบายถึงวิธี DEA ว่าเป็นตัวแบบโปรแกรมทางคณิตศาสตร์ (mathematical programming model) ที่นำมาประยุกต์กับข้อมูลด้านปัจจัยการผลิตและผลผลิต เพื่อสร้างฟังก์ชันการผลิตแล้วนำไปใช้ประเมินประสิทธิภาพของหน่วยตัดสินใจ (decision making units) ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาล เพื่อเป็นการให้เกียรติแก่นักวิชาการที่พัฒนาแบบจำลองจึงเรียกแบบจำลองที่ Charnes, Cooper และ Rhodes พัฒนานี้ว่า แบบจำลอง CCR มีเป้าหมายเพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิภาพทางเทคนิค (technical efficiency index) หรือค่าคะแนนประสิทธิภาพการดำเนินงานรวม และมีข้อกำหนดที่สำคัญ คือ หน่วยผลิตที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ (Constant Returns to Scale--CRS) โดยใช้เปรียบเทียบประสิทธิภาพองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร

ภายหลังได้มีการพัฒนาแบบจำลอง นำเสนอโดย Banker, Charnes, and Cooper (1984) เพื่อลดข้อจำกัดผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ โดยเพิ่ม Constraint บางประการเข้าไปในแบบจำลอง CCR ทำให้การวัดดัชนีประสิทธิภาพทางเทคนิคสามารถพิจารณาในมุมมองของผลตอบแทนต่อขนาดผันแปรได้ (Variable Returns to Scale--VRS) จึงเรียกแบบจำลองนี้ตาม Banker, Charnes และ Cooper ว่า แบบจำลอง BCC ซึ่งใช้หาค่าดัชนีประสิทธิภาพทางเทคนิคที่แท้จริง (pure technical efficiency index) หรือค่าคะแนนประสิทธิภาพการดำเนินงานรวม

การกำหนดค่าของปัจจัยการผลิตและผลผลิต

หลักการของวิธี DEA คือ หาน้ำหนักของปัจจัยการผลิตและผลผลิตที่ดีที่สุด (optimum weight) ภายใต้อำนาจและเงื่อนไขที่กำหนด ทั้งนี้ น้ำหนัก เป็นตัวแปรที่สำคัญ

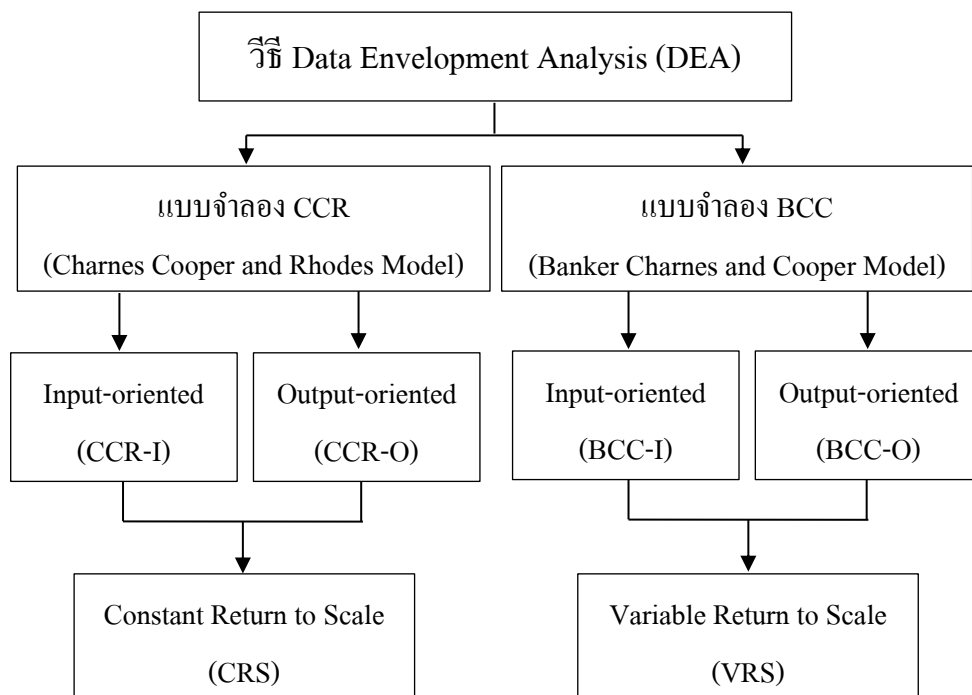
ในการวิเคราะห์ DEA ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพที่สร้างขึ้นจะประกอบด้วย ปัจจัยการผลิต และผลผลิตหลาย ๆ ชนิด ดังนั้น ดัชนีดังกล่าวจึงเป็นการสร้างเลขดัชนีแบบ ถ่วงน้ำหนัก (weighted indices) ซึ่งต้องกำหนดน้ำหนักของแต่ละองค์ประกอบของดัชนี ในการกำหนด ค่าน้ำหนักนั้น ทำได้ 2 แนวทาง คือ แนวทางที่หนึ่ง กำหนดให้ค่าน้ำหนักคงที่ (fixed weight) แนวทางที่สอง กำหนดให้น้ำหนักแปรผัน (variable weight) ทั้งนี้การกำหนด ค่าน้ำหนักคงที่ (fixed weight) จะขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ศึกษา ส่วนการกำหนดน้ำหนัก แปรผัน ค่าน้ำหนักจะหาจากข้อมูลโดยตรงภายใต้ข้อกำหนด (ถวิล นิลใบ, 2558, หน้า 34)

หลักการและรูปแบบของวิธี Data Envelopment Analysis (DEA)

วินัย พุทธิกุล (2538, หน้า 113-115) อธิบายว่า DEA เป็นวิธีการวัดประสิทธิภาพ ทางเทคนิค (technical efficiency) ของหน่วยงานหรือองค์กร โดยใช้หลักการและทฤษฎี ของแบบจำลองเชิงเส้น (Linear Programming--LP) เป็นพื้นฐานในการหาค่าดัชนี ประสิทธิภาพ (efficiency index)

หลักการทำงานของ DEA สามารถกล่าวโดยย่อได้ดังนี้ คือ DEA จะใช้ข้อมูล จาก DMU ทั้งหมดที่นำมาศึกษาสร้าง Production Frontier หรือ Efficiency Frontier ขึ้นมาการเชื่อมต่อกันระหว่าง DMU ต่าง ๆ เพื่อประกอบเป็น Frontier มีลักษณะเป็น การเชื่อมต่อกันแบบเส้นตรง (linear combination) DMU ใดที่มีตำแหน่งตั้งอยู่บน Frontier จะถูกประเมินโดย DEA ว่ามีประสิทธิภาพ 100 เปอร์เซ็นต์ ในการใช้ปัจจัยการผลิต จำนวนที่มีอยู่เพื่อผลิตผลผลิตที่มีอยู่หรือกำลังผลิตอยู่ ในทางตรงกันข้าม DMU ใดที่ไม่ตั้งอยู่บน Frontier ก็จะถูก DEA ประเมินว่าประสิทธิภาพต่ำกว่า 100 เปอร์เซ็นต์ ค่าประสิทธิภาพที่ลดน้อยลงไปจะเป็นสัดส่วนโดยตรงกับระยะห่างของ DMU นั้นกับ Frontier ฉะนั้นสำหรับค่าถ่วงน้ำหนักชุดใด ๆ ที่กำหนดให้ DMU ที่ใช้ปัจจัยการผลิต ทุกชนิดมากเป็นสองเท่าของ DMU ที่มีประสิทธิภาพ 100 เปอร์เซ็นต์ ในการผลิต ผลผลิตจำนวนเท่ากันก็จะมีค่าประสิทธิภาพเพียงครึ่งเดียวของ DMU ที่มีประสิทธิภาพ 100 เปอร์เซ็นต์ หรือจะมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 0.5 นั่นเอง

สำหรับตัวแบบ DEA ที่นิยมใช้มี 2 ตัวแบบ คือ ตัวแบบ CCR (Charnes, Cooper, & Rhodes, 1978) และตัวแบบ BCC (Banker, Charnes, & Cooper, 1984) โดยตัวแบบข้างต้นเรียกตามอักษรชื่อตัวแรกของผู้ที่ร่วมกันพัฒนาขึ้นทั้งนี้แบบจำลองทั้ง 2 แบบจำลองยังสามารถแยกย่อยออกเป็นอีก 2 ประเภท คือ แบบจำลองแบบ Input-Oriented ที่เน้นให้ DMUs ที่มีประสิทธิภาพไม่เต็มที่มีปรับปรุงการใช้ปัจจัยการผลิต ณ ระดับผลผลิตที่เป็นอยู่ และแบบจำลองแบบ Output-Oriented ที่เน้นให้ DMUs ที่มีประสิทธิภาพไม่เต็มที่มีปรับปรุงการผลิตผลผลิต ณ ระดับปัจจัยการผลิตที่เป็นอยู่

ภาพ 2 สรุปประเภทของการศึกษาประสิทธิภาพของวิธี DEA

ที่มา. จากการศึกษา

ตัวแบบ CCR

Charnes, Cooper, and Rhodes (1978, pp. 429-430) เสนอตัวแบบ CCR ซึ่งเป็นตัวแบบแรก ของวิธีการ DEA ในการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยผลิต (DMU) ตัวแบบ CCR นี้จะพิจารณาทางด้านผลผลิต (output-oriented) ภายใต้ข้อสมมติผลตอบแทน

ต่อขนาดคงที่ (Constant Return to Scale--CRS) มีรูปแบบการโปรแกรมเชิงเส้น ดังนี้

$$\text{Maximize: } \theta_k = \frac{\sum_{r=1}^s U_r Y_{rk}}{\sum_{i=1}^m V_i X_{ik}} \quad \dots (5)$$

Subject to:

$$\frac{\sum_{r=1}^s U_r Y_{rj}}{\sum_{i=1}^m V_i X_{ij}} \leq 1 \quad ; j = 1, 2, 3, \dots, n$$

$$U_r \geq 0 \quad ; r = 1, 2, 3, \dots, s$$

$$V_i \geq 0 \quad ; i = 1, 2, 3, \dots, m$$

โดยที่

θ คือ ค่าดัชนีวัดประสิทธิภาพของ DMU ที่นำเข้ามาคำนวณ

k คือ DMU ที่เรากำลังศึกษา

Y คือ ค่าของผลผลิต

U คือ น้ำหนักของผลผลิต

X คือ ค่าของปัจจัยการผลิต

V คือ น้ำหนักของปัจจัยการผลิต

j คือ ลำดับของ DMUs

n คือ จำนวนของ DMUs

i คือ ลำดับของปัจจัยการผลิต

m คือ จำนวนของปัจจัยการผลิต

r คือ ลำดับของผลผลิต

s คือ จำนวนของผลผลิต

จากสมการที่ (5) ตัวตั้งแสดงถึงผลผลิตเสมือน (virtual output) ตัวหารแสดงถึงปัจจัยการผลิตเสมือน (virtual input) ในการคำนวณจะคำนวณทุก DMUs กล่าวคือ จะทำการหาค่าประสิทธิภาพที่เหมาะสม (optimal efficiency) ของแต่ละ DMUs ถ้าให้ θ_k^* แทนค่าประสิทธิภาพที่เหมาะสมที่ได้จากการคำนวณ จะได้ $0 \leq \theta_k^* \leq 1$ ค่า u_r และ v_i ที่ได้จากการคำนวณจะเป็นค่าที่เหมาะสมที่สุด แทนด้วยค่า U_r^* และ V_i^* ในแบบจำลอง

จากความหมายของข้อจำกัดข้างต้นมีนัยสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ข้อจำกัดที่เป็นอัตราส่วนของผลผลิตต่อปัจจัยการผลิต หมายความว่าสำหรับทุก ๆ DMU ที่ k จะมีค่าดัชนีประสิทธิภาพไม่เกิน 1 ($0 \leq \theta_k^* \leq 1$) หรือข้อจำกัดนี้บังคับให้ค่าดัชนีประสิทธิภาพโดยเปรียบเทียบของ DMU ที่ k มีค่าสูงสุดไม่เกิน 100 เปอร์เซ็นต์
2. ตัวถ่วงน้ำหนักของผลผลิตสำหรับทุก ๆ DMUs ต้องมีค่ามากกว่า 0 ($U_r^* > 0$)
3. ตัวถ่วงน้ำหนักของปัจจัยการผลิตสำหรับทุก ๆ DMUs ต้องมีค่ามากกว่า 0 ($V_i^* > 0$)

เนื่องจากแบบจำลองพื้นฐานดั้งเดิมเป็นสมการแบบ Fractional Program หรือสมการที่เป็นอัตราส่วนซึ่งมีความยุ่งยากในการคำนวณ จึงได้มีการพัฒนาแบบจำลองจากสมการที่ (5) ให้อยู่ในรูปของสมการเชิงเส้นตรงเพื่อให้ง่ายต่อการคำนวณ แบบจำลองที่พัฒนาขึ้นมานี้ยังสามารถแยกได้อีก 2 ประเภท คือ แบบจำลอง Input-oriented (CCR-I) และแบบจำลอง Output-oriented (CCR-O) โดยแบบจำลองย่อยแต่ละประเภทต่างมีปัญหาขั้นปฐม (primal problem) และปัญหาควบคู่ (dual problem) ด้วยกันแสดงเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

Input-oriented (CCR-I)

Primal Problem

$$\text{Maximize: } g_k = \sum_{r=1}^s U_r Y_{rk} \quad \dots(6)$$

Subject to:

$$\sum_{r=1}^s U_r Y_{rj} - \sum_{i=1}^m V_i X_{ij} \leq 0 ; j = 1, 2, 3, k, \dots, n)$$

$$\sum_{i=1}^m V_i X_{ik} = 1$$

$$U_r \geq 0 ; r = 1, 2, 3, \dots, s$$

$$V_i \geq 0 ; i = 1, 2, 3, \dots, m$$

Dual Problem

$$\text{Minimize: } \theta_k \quad \dots(7)$$

Subject to:

$$\theta_k X_{ik} - \sum_{i=1}^m \lambda_j X_{ij} \geq 0$$

$$\sum_{r=1}^s \lambda_j Y_{rj} \geq Y_{rk}$$

$\lambda_j \geq 0$ สำหรับ $i = 1, \dots, m ; r = 1, \dots, s ; j = 1, \dots, k, \dots, n$

กำหนดให้

λ_j คือ ค่าถ่วงน้ำหนักประสิทธิภาพของ DMU ที่ j

Output-oriented (CCR-O)

Primal Problem

$$\text{Minimize: } g_k = \sum_{i=1}^m V_i X_{ik} \quad \dots(8)$$

Subject to:

$$\sum_{r=1}^s U_r Y_{rj} - \sum_{i=1}^m V_i X_{ij} \leq 0 ; j = 1, 2, 3, k, \dots, n$$

$$\sum_{r=1}^s U_r Y_{rk} = 1$$

$U_r \geq 0 ; r = 1, 2, 3, \dots, s$

$V_i \geq 0 ; i = 1, 2, 3, \dots, m$

Dual Problem

$$\text{Minimize: } \eta_k \quad \dots(9)$$

Subject to:

$$\eta_k Y_{rk} - \sum_{r=1}^s \mu_j Y_{rj} \geq 0$$

$$X_{ik} - \sum_{i=1}^m \mu_j X_{ij} \geq 0$$

$\mu_j \geq 0$ สำหรับ $i = 1, \dots, m ; r = 1, \dots, s ; j = 1, \dots, k, \dots, n$

กำหนดให้

η_k คือ ค่าถ่วงน้ำหนักประสิทธิภาพของ DMU ที่ k

μ_j คือ ค่าถ่วงน้ำหนักประสิทธิภาพของ DMU ที่ j

ค่าอัตราส่วนระหว่างผลผลิตรวมถ่วงน้ำหนัก กับปัจจัยการผลิตรวมถ่วงน้ำหนัก ของทุก DMUs ที่คำนวณได้จากแบบจำลอง CCR นี้ถูกเรียกว่า ค่าดัชนีประสิทธิภาพเชิงเทคนิค (technical efficiency index) หรือ θ^*CCR ถ้า $\theta^*CCR = 1$ หมายความว่า DMUs ที่ k นั้นมีประสิทธิภาพเชิงเทคนิค คือมีผลผลิตรวมถ่วงน้ำหนักเท่ากับปัจจัยการผลิตรวมถ่วงน้ำหนัก หรือตั้งอยู่บนเส้นขอบเขตประสิทธิภาพในการผลิต (efficient production frontiers)

แบบจำลอง CCR มีข้อจำกัด คือ วิธีการวัดเป็นแบบผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ (Constant Return to Scale--CRS) หมายความว่า ถ้าเพิ่มปัจจัยการผลิตในสัดส่วนเท่าใด ก็จะได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นในสัดส่วนเดียวกัน ซึ่งจะใช้ได้อย่างเหมาะสมเมื่อหน่วยผลิตทุกหน่วยมีการดำเนินการผลิต ณ ระดับที่เหมาะสม (optimal scale) ฉะนั้น เมื่อมีการแข่งขันที่ไม่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หน่วยผลิตไม่ได้ดำเนินการผลิตอยู่ในระดับที่เหมาะสมได้ซึ่งบางองค์กรอาจมีการผลิตแบบผลตอบแทนต่อขนาดเพิ่มขึ้น (Increasing Return to Scale--IRS) หมายความว่า ถ้าเพิ่มปัจจัยการผลิตขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นมากกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ หรือองค์กรอาจมีการผลิตแบบผลตอบแทนต่อขนาดลดลง (Decreasing Return to Scale--DRS) หมายความว่า ถ้าเพิ่มปัจจัยการผลิตขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ จากข้อจำกัดดังกล่าว จึงได้มีการพัฒนาแบบจำลองขึ้นมาใหม่ภายใต้ข้อสมมติผลตอบแทนต่อขนาดแปรผันได้ (Variable Return to Scale--VRS) ที่เรียกว่า แบบจำลอง BCC

ตัวแบบ BCC

Banker, Charnes, and Cooper (1984, pp. 1078-1079) ได้พัฒนาตัวแบบ BCC โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาค่าคะแนนประสิทธิภาพ ภายใต้ข้อสมมติผลตอบแทนต่อขนาดแปรผัน (Variable Return to Scale--VRS) โดยได้เพิ่มตัวแปรหรือค่าการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยใน DMU ที่เข้าไปในฟังก์ชันวัตถุประสงค์และในสมการข้อจำกัดของตัวแบบ CCR เดิมการพัฒนาแบบของแบบจำลองดังกล่าวสามารถแก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ในแบบจำลอง CCR ได้ โดยเพิ่มข้อจำกัดบางประการเข้าไปในแบบจำลอง ข้อจำกัดดังกล่าวคือ $\sum \lambda_j = 1$ เรียกว่า Convexity Condition ข้อจำกัดนี้

ส่งผลให้ DMUs ที่ใช้สร้างเส้นขอบเขตประสิทธิภาพในการผลิตในแบบจำลอง BCC มีผลตอบแทนต่อขนาดที่แปรผันได้

แบบจำลอง BCC สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ Input-oriented (BCC-I) และ Output-oriented (BCC-O) ซึ่งในแบบจำลองแต่ละประเภทต่างก็มีทั้งปัญหาขั้นปฐม (primal problem) และปัญหาควบคู่ (dual problem) ซึ่งสามารถแสดงเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

1. Input-oriented (BCC-I)

Primal Problem

$$\text{Minimize: } \theta_k \quad \dots(10)$$

Subject to:

$$\theta_k X_{ik} - \sum_{i=1}^m \lambda_j X_{ij} \geq 0$$

$$\sum_{r=1}^s \lambda_j Y_{rj} \geq Y_{rk}$$

$$\sum_{j=1}^n \lambda_j = 1$$

$$\lambda_j \geq 0 \text{ สำหรับ } i = 1, \dots, m ; r = 1, \dots, s ; j = 1, \dots, k, \dots, n$$

Dual Problem

$$\text{Maximize: } g_k = \sum_{r=1}^s U_r Y_{rk} - u_k \quad \dots(11)$$

Subject to:

$$\sum_{r=1}^s U_r Y_{rj} - \sum_{i=1}^m V_i X_{ij} - u_k \leq 0 ; j = 1, 2, 3, k, \dots, n$$

$$\sum_{i=1}^m V_i X_{ik} = 1$$

$$U_r \geq 0 ; r = 1, 2, 3, \dots, s$$

$$V_i \geq 0 ; i = 1, 2, 3, \dots, m$$

u_k ไม่ถูกจำกัดเครื่องหมาย

กำหนดให้

μ_k คือ ค่าถ่วงน้ำหนักประสิทธิภาพของ DMU ที่ k

2. Output-oriented (BCC-O)

Primal Problem

$$\text{Maximize: } \eta_k \quad \dots(12)$$

Subject to:

$$\begin{aligned} \eta_k Y_{rk} - \sum_{r=1}^s \mu_j Y_{rj} &\geq 0 \\ X_{ik} - \sum_{i=1}^m \mu_j X_{ij} &\geq 0 \\ \sum_{j=1}^n \mu_j &= 1 \end{aligned}$$

$$\mu_j \geq 0 \text{ สำหรับ } i = 1, \dots, m ; r = 1, \dots, s ; j = 1, \dots, k, \dots, n$$

Dual Problem

$$\text{Minimize: } g_k = \sum_{i=1}^m V_i X_{ik} - v_k \quad \dots(13)$$

Subject to:

$$\begin{aligned} \sum_{r=1}^s U_r Y_{rj} - \sum_{i=1}^m V_i X_{ij} - v_k &\leq 0 ; j = 1, 2, 3, k, \dots, n) \\ \sum_{i=1}^m U_r Y_{rk} &= 1 \end{aligned}$$

$$U_r \geq 0 ; r = 1, 2, 3, \dots, s$$

$$V_i \geq 0 ; i = 1, 2, 3, \dots, m$$

 v_k ไม่ถูกจำกัดเครื่องหมาย

กำหนดให้

 v_k คือ ค่าถ่วงน้ำหนักประสิทธิภาพของ DMU ที่ k

ค่าอัตราส่วนระหว่างผลผลิตรวมถ่วงน้ำหนักกับปัจจัยการผลิตรวมถ่วง

น้ำหนักของ DMUs ที่คำนวณได้จากแบบจำลอง BCC นี้ถูกเรียกว่า ค่าดัชนีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคที่แท้จริง หรือ $\theta^* \text{BCC}$ หรือประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ถ้า $\theta^* \text{BCC} = 1$ หมายความว่า DMU ที่ k นั้นมีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคที่แท้จริง คือ มีผลผลิตรวมถ่วงน้ำหนักเท่ากับปัจจัยการผลิตรวมถ่วงน้ำหนัก หรือตั้งอยู่บนเส้นขอบเขตประสิทธิภาพ

ในการผลิต (efficient production frontiers) ซึ่งกำหนดให้ลักษณะการขยายขนาดการผลิตเป็นแบบผันแปรได้

ประโยชน์ของวิธี DEA

ประโยชน์ของวิธี DEA มีดังนี้ (ถวิล นิลใบ, 2558, หน้า 78)

1. DEA สามารถนำมาวิเคราะห์ประเมินประสิทธิภาพของหน่วยผลิตแม้ว่าจะพิจารณาปัจจัยการผลิตหลายชนิดและจำนวนผลผลิตหลายชนิด
2. เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่ไม่จำเป็นต้องกำหนดรูปแบบทางคณิตศาสตร์ของฟังก์ชันการผลิตแต่ละหน่วยการผลิต
3. ปัจจัยการผลิตและผลผลิตสามารถมีหน่วยวัดที่ต่างกันได้

จุดแข็งของวิธี DEA (strengths of DEA)

จุดแข็งของวิธี DEA ที่สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ประเมินประสิทธิภาพได้ดี มีจุดแข็งแบ่งออกเป็น 4 ข้อ ดังนี้ (ถวิล นิลใบ, ม.ป.ป., หน้า 24-25)

1. DEA สามารถนำมาวิเคราะห์ประเมินประสิทธิภาพเชิงเทคนิคของหน่วยตัดสินใจ แม้ว่าจะพิจารณาปัจจัยการผลิตหลายชนิดและผลผลิตหลายชนิด ข้อมูลที่ต้องการ คือ ปริมาณผลผลิตและปัจจัยการผลิต (ไม่ใช่ราคา) ปัจจัยการผลิตสามารถมีหน่วยวัดที่ต่างกันได้
2. เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่ไม่จำเป็นต้องกำหนดลักษณะของฟังก์ชันการผลิต
3. แต่ละหน่วยตัดสินใจจะเปรียบเทียบกับหน่วยตัดสินใจที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน หรือส่วนประกอบของหน่วยตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ (compared against a peer or combination of peers)
4. สามารถระบุแหล่งที่ทำให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพและสามารถกำหนดระดับความมีประสิทธิภาพได้และสามารถแยกแยะความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคว่าเป็นผลมาจากขนาด (scale effects) หรือเป็นผลมาจากการบริหารจัดการ (pure effects)

ข้อจำกัดของวิธี DEA (limitation of DEA)

วิธี DEA เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์และมีจุดเด่น ขณะเดียวกันผู้ที่นำเครื่องมือนี้ไปใช้จะต้องตระหนักถึงข้อจำกัดของเครื่องมือนี้ด้วย ในการนำไปใช้ในการอภิปรายผลหรือข้อเสนอแนะในงานวิจัย ข้อจำกัดของ DEA ได้แก่ (ถวิล นิลใบ, ม.ป.ป., หน้า 25-26)

1. เนื่องจากวิธีการ DEA เป็นแนวทางการวิเคราะห์บนพื้นฐานของค่าสูงสุด (extreme point technique) และเป็นการวิเคราะห์แบบ deterministic relationship ผลการวิเคราะห์แนวทางนี้ไม่ได้นำอิทธิพลของตัวรบกวน (error terms) มาร่วมพิจารณาด้วย ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อผลการศึกษาได้ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันได้มีการพัฒนาตัวแบบ DEA ที่จะนำอิทธิพลของตัวรบกวนเข้ามาพิจารณา
2. DEA เป็นการคำนวณหาประสิทธิภาพเชิงเปรียบเทียบของหน่วยตัดสินใจ หมายความว่า เป็นการวิเคราะห์เพื่อชี้ให้เห็นว่าประสิทธิภาพที่กล่าวอ้างนั้นเป็นการเปรียบเทียบหรือได้มาจากการเปรียบเทียบกับหน่วยตัดสินใจอื่นที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ทั้งนี้ไม่ได้เปรียบเทียบหรืออ้างอิงกับประสิทธิภาพที่สูงสุดตามทฤษฎี (theoretical maximum)
3. เนื่องจากวิธี DEA เป็นวิธีทาง Nonparametric Technique จึงเป็นการยากที่จะตรวจสอบสมมติฐาน
4. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพขององค์กรด้วยวิธี DEA อาจมีผลไม่สอดคล้องกับผลประกอบการขององค์กร (performance) โดยเฉพาะองค์กรที่แสวงหากำไรที่มักจะใช้ผลกำไรเป็นดัชนีชี้วัดผลประกอบการ องค์กรที่ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพอาจจะไม่ได้กำไรสูงสุดหรือกำไรตามเป้าหมายที่กำหนด ทั้งนี้เพราะผลประกอบการอาจได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

กฤษฎี เพ็ชรประดับ (2553) ศึกษาเรื่อง การวัดประสิทธิภาพต้นทุนของสหกรณ์
เครดิตยูเนียนในภาคใต้ของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพ

ต้นทุนของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในภาคใต้ของประเทศไทย โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) ศึกษาประสิทธิภาพทั่วไปโดย PEARLS Analysis ทำการศึกษาใน 6 มิติ คือ การป้องกันความเสี่ยงโครงสร้างทางการเงิน คุณภาพสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทน และต้นทุน สภาพคล่อง และสัญญาการเจริญเติบโต (2) วัดประสิทธิภาพต้นทุนโดยการวิเคราะห์เส้นพรมแดน (frontier analysis) ซึ่งจะทำการศึกษาวิเคราะห์ใน 2 รูปแบบ คือ การวิเคราะห์เส้นพรมแดนห่อหุ้ม (Data Envelopment Analysis--DEA) และการวิเคราะห์เส้นพรมแดนต้นทุนเชิงเส้นสุ่ม (Stochastic Cost Frontier--SCF) จากนั้นทำการเปรียบเทียบสหสัมพันธ์ของค่าประสิทธิภาพต้นทุนทั้ง 2 โดยใช้วิธีสหสัมพันธ์อันดับของสเปียร์แมน (Spearman rank correlation coefficient) และ (3) ประมาณแบบจำลองความด้อยประสิทธิภาพของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในภาคใต้จากลักษณะของสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวางทางการเงินของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในภาคใต้จำนวน 44 แห่ง ในปี พ.ศ. 2551

ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพโดยทั่วไปของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในภาคใต้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 26 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 59.10 รองลงมาคือ ระดับดีจำนวน 14 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 31.81 และระดับควรปรับปรุงจำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.09 โดยไม่มีสหกรณ์เครดิตยูเนียนใดอยู่ในระดับดีมาก เมื่อทำการวิเคราะห์ประสิทธิภาพต้นทุนเพิ่มเติมโดยวิธีการวิเคราะห์เส้นพรมแดนห่อหุ้ม (frontier analysis) พบว่า ประสิทธิภาพต้นทุนเฉลี่ยอยู่ที่ระดับร้อยละ 56.90 หมายความว่า สหกรณ์เครดิตยูเนียนสามารถลดต้นทุนได้อีกร้อยละ 43.10 โดยไม่จำเป็นต้องลดปริมาณผลผลิต และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่มีประสิทธิภาพต้นทุนสูงกว่าร้อยละ 70 มีจำนวน 12 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 27.27

จากนั้นจะทำการตรวจสอบประสิทธิภาพต้นทุนเพิ่มเติมโดยใช้การวิเคราะห์เส้นพรมแดนต้นทุนเชิงเส้นสุ่ม (SCF) พบว่า ประสิทธิภาพต้นทุนเฉลี่ยอยู่ที่ระดับร้อยละ 44.40 หมายความว่า สหกรณ์เครดิตยูเนียนสามารถลดต้นทุนได้อีกร้อยละ 55.60 โดยไม่จำเป็นต้องลดปริมาณผลผลิต และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่มีประสิทธิภาพต้นทุนมากกว่าร้อยละ 70 มีจำนวน 3 แห่ง คิดเป็นเพียงร้อยละ 6.81 จากการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของค่าประสิทธิภาพต้นทุนที่ได้จาก DEA และ SCF พบว่า ค่าประสิทธิภาพต้นทุนเฉลี่ย

อยู่ที่ระดับร้อยละ 56.90 และ 44.40 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ของทั้ง 2 วิธี พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกโดยค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์อยู่ที่ระดับ 0.610 สำหรับปัจจัยที่อธิบายความด้อยประสิทธิภาพ พบว่า ปริมาณสินทรัพย์และอัตราส่วนเงินทุนต่อสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ความด้อยประสิทธิภาพลดลง นอกจากนี้หากอัตราส่วนต้นทุนทั้งหมดต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้เพื่อสงสัยจะสูญต่อสินเชื่อรวม และอัตราส่วนเงินฝากต่อสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้นจะทำให้ความด้อยประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

สยานนท์ สหุณันต์ (2555) ศึกษาเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคของการดำเนินงานโดยวิธี Data Envelopment Analysis (DEA) กรณีศึกษาธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียนในประเทศไทยจำนวน 17 แห่ง โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวางในปี พ.ศ. 2550-2554 แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) การประเมินค่าดัชนีประสิทธิภาพทางเทคนิคด้วยวิธี DEA (2) การประเมินประสิทธิภาพต่อขนาด และ (3) การเสนอแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพแก่ธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีค่าดัชนีประสิทธิภาพไม่เต็มที่ การวิจัยนี้เป็น การวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธี DEA โดย CCR Model และ BBC Model เป็นเครื่องมือในการประเมินประสิทธิภาพของแต่ละธนาคาร ข้อมูลที่ใช้เป็นตัวแทนด้านปัจจัยการผลิต (input) มี 4 ตัวแปร คือ ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายพนักงาน ค่าใช้จ่ายอาคารสถานที่และอุปกรณ์ และค่าธรรมเนียมบริการจ่าย ส่วนข้อมูลตัวแทนด้านผลผลิตมี 3 ตัวแปร คือ รายได้ดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียมบริการรับ และรายได้อื่น ๆ

ผลการศึกษาพบว่า ในปี พ.ศ. 2550-2551 มีธนาคารที่มีค่าดัชนีประสิทธิภาพทางเทคนิคที่แท้จริงเต็มที่จำนวน 13 แห่ง และ 11 แห่ง ตามลำดับ ในภาพรวมค่าดัชนีประสิทธิภาพทั้ง 17 แห่ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.96 หมายความว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานและบริหารจัดการของธนาคารพาณิชย์ไทยมีค่าต่ำกว่าประสิทธิภาพสูงสุดร้อยละ 4 ในปี พ.ศ. 2552-2553 ธนาคารที่มีประสิทธิภาพเต็มที่จำนวน 13 แห่งและมีประสิทธิภาพไม่เต็มที่จำนวน 4 แห่ง มีค่าดัชนีประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.94 หมายความว่า การดำเนินงานและบริหารจัดการของธนาคารพาณิชย์ไทยสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการได้อีกร้อยละ 6 เพื่อการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพเต็มที่ และในปี พ.ศ. 2554

ธนาคารพาณิชย์ไทยมีการควบรวมกิจการกันระหว่างธนาคารนครหลวงไทยกับธนาคาร-
 ธนาชาติทำให้เหลือธนาคารพาณิชย์ไทยเพียง 16 แห่ง ในภาพรวมค่าดัชนีประสิทธิภาพ
 ทั้ง 16 แห่ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.98 หมายความว่า การดำเนินงานและบริหารจัดการของ
 ธนาคารพาณิชย์ไทยมีค่าต่ำกว่าประสิทธิภาพสูงสุดร้อยละ 2 หรือการดำเนินงานและ
 บริหารจัดการของธนาคารพาณิชย์ไทยสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการได้อีก
 ร้อยละ 2 เพื่อการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ ส่วนของธนาคารที่มี
 ประสิทธิภาพไม่เต็มที่ที่มีจำนวน 2 แห่ง คือ ธนาคารทหารไทย และธนาคารเกียรตินาคิน
 สำหรับธนาคารที่มีประสิทธิภาพไม่เต็มที่ควรมีการปรับปรุงประสิทธิภาพของแต่ละ
 ธนาคาร โดยใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อให้ได้รับผลผลิต
 เหมาะสมที่สุดและมีประสิทธิภาพเต็มที่

จันทร์จิราพร เรืองฤทธิ์ (2556) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน
 ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของ
 สถาบันการเงินเฉพาะกิจจำนวน 6 แห่ง ตลอดจนการศึกษาเพื่อหาแนวทางการดำเนินงาน
 ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจซึ่งเป็นสถาบันการเงินในกำกับของรัฐ ให้มีประสิทธิภาพ
 เพิ่มมากขึ้น โดยใช้ข้อมูลในปี พ.ศ. 2551-2555 ทำการศึกษา (1) ด้านประสิทธิภาพของ
 สถาบันการเงินเฉพาะกิจ วิเคราะห์ด้วยการวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคโดยวิธี Data
 Envelopment Analysis (DEA) (2) ผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ
 วิเคราะห์จากอัตราส่วนทางการเงิน (financial ratio analysis) ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัย
 เชิงปริมาณด้วยวิธี Data Envelopment Analysis (DEA) ผ่านแบบจำลอง CCR Output-
 oriented เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน
 เฉพาะกิจแต่ละแห่ง โดยได้มีการกำหนดตัวแปรปัจจัยการผลิต 4 ชนิด ได้แก่ ค่าใช้จ่าย
 เงินเดือนพนักงาน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารและอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและเงินรางวัล
 และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตัวแปรผลผลิต 2 ชนิด ได้แก่ ปริมาณเงินให้สินเชื่อปริมาณเงินฝาก
 รวมเงินตราต่างประเทศร่วมกับการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

ผลการศึกษาพบว่า ในปี พ.ศ. 2551 พบว่า มีสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีค่าดัชนี
 ประสิทธิภาพทางเทคนิคเต็มที่ 3 แห่ง โดยภาพรวมมีค่าดัชนีประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ
 0.77 ซึ่งหมายความว่า การดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีค่าต่ำกว่าค่า

ประสิทธิภาพสูงสุดร้อยละ 23 ในปี พ.ศ. 2552 พบว่า มีสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีค่าดัชนีประสิทธิภาพทางเทคนิคเต็มจำนวน 2 แห่ง โดยภาพรวมมีค่าดัชนีประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.64 ซึ่งหมายความว่า การดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีค่าต่ำกว่าค่าประสิทธิภาพสูงสุดร้อยละ 36 ในปี พ.ศ. 2553 มีสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีค่าดัชนีประสิทธิภาพทางเทคนิคเต็มจำนวน 3 แห่ง โดยภาพรวมมีค่าดัชนีประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.71 หมายความว่า การดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีค่าต่ำกว่าค่าประสิทธิภาพสูงสุดร้อยละ 29 ในปี พ.ศ. 2554 มีสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีค่าดัชนีประสิทธิภาพทางเทคนิคเต็มจำนวน 4 แห่ง โดยภาพรวมมีค่าดัชนีประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.72 นั่นคือ การดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีค่าต่ำกว่าค่าประสิทธิภาพสูงสุดร้อยละ 28 ในปี พ.ศ. 2555 มีสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีค่าดัชนีประสิทธิภาพทางเทคนิคเต็มจำนวน 3 แห่ง โดยภาพรวมมีค่าดัชนีประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.73 นั่นคือ การดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีค่าต่ำกว่าค่าประสิทธิภาพสูงสุดร้อยละ 27 ทั้งนี้ในช่วงปี พ.ศ. 2551-2555 พบว่า ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และธนาคารเพื่อการนำเข้าและส่งออกแห่งประเทศไทยเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจ 2 แห่ง ที่มีค่าดัชนีประสิทธิภาพทางเทคนิคต่ำไม่เต็มทุกปี ซึ่งต้องมีการปรับปรุงโดยใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้ได้รับผลผลิตเหมาะสมที่สุดและมีประสิทธิภาพเต็มในส่วนผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเปรียบเทียบระหว่างสถาบันการเงินเฉพาะกิจแต่ละแห่ง ค่าอัตราส่วนที่ได้ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการมีประสิทธิภาพของแต่ละสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีลักษณะการดำเนินงานที่แตกต่างกัน

ธเนษฐศักดิ์ เพชรรัตน์ (2556) ศึกษาเรื่อง *ประสิทธิภาพการดำเนินงานของ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูในภาคใต้* โดยวิธี Data Envelopment Analysis ในปี พ.ศ. 2554 ใช้แบบจำลอง CCR-I กำหนดให้มีปัจจัยนำเข้าจำนวน 2 ปัจจัย ได้แก่ จำนวนเจ้าหน้าที่และปริมาณทุนดำเนินงาน สำหรับผลผลิตจำนวน 2 ปัจจัย ได้แก่ จำนวนสมาชิกและกำไรสุทธิประจำปี ผลการศึกษาพบว่า จากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในภาคใต้ทั้ง 14 แห่ง มีสหกรณ์ออมทรัพย์ครู 4 แห่งที่มีประสิทธิภาพและค่าดัชนีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคสัมพัทธ์เท่ากับ 1 คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูตรัง จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครศรี-

ธรรมราช จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ครูพัทลุง จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสงขลา จำกัด ที่เหลืออีก 10 แห่งเป็นสหกรณ์ที่ไม่มีประสิทธิภาพมีค่าดัชนีประสิทธิภาพน้อยกว่า 1 คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูยะลา จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสตูล จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ครูภูเก็ต จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุราษฎร์ธานี จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกระบี่ จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ครูระนอง จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ครูปัตตานี จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนราธิวาส จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์ครูชุมพร จำกัด

สวรินทร์ ประดิษฐ์อุกฤษณ์, รัชชนา สันธวาลัย และนภิสพร มีมงคล (2556) ศึกษาเกี่ยวกับ การประเมินประสิทธิภาพของสหกรณ์กองทุนสวนยางในจังหวัดสงขลา โดยใช้วิธี DEA การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพของสหกรณ์กองทุนสวนยางในจังหวัดสงขลาจำนวน 48 สหกรณ์ โดยเครื่องมือที่ใช้ คือ วิธีล้อมกรอบข้อมูล (DEA) ผ่านปัจจัยนำเข้า 4 ปัจจัย คือ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวนสมาชิก จำนวนหุ้นของสหกรณ์ และพื้นที่ปลูกยางของสมาชิก โดยมีปัจจัยผลผลิต 2 ปัจจัย คือ ปริมาณรับซื้อน้ำยาง และรายได้เฉพาะธุรกิจ ในการระบุปัจจัยนำเข้า และปัจจัยผลผลิต ระบุภายใต้กรอบทฤษฎีมุมมองทรัพยากรพื้นฐาน ผลจากการศึกษาพบว่ามี 11 สหกรณ์ ที่แสดงให้เห็นถึงควมมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และมี 37 สหกรณ์ที่ยังขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน นอกจากนี้ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นถึงค่าเป้าหมายที่ทั้ง 37 สหกรณ์ต้องปรับปรุงเพื่อก้าวไปเป็นสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ

ประสพชัย พสุนนท์ และสุดา ตระการเถลิงศักดิ์ (2556) ศึกษาเกี่ยวกับ การประเมินประสิทธิภาพสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเพชรบุรี บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเพชรบุรีด้วยตัวแบบ CCR (Charnes Cooper and Rhodes model) และตัวแบบ BCC (Banker Charnes and Cooper model) ของวิธีการ DEA (Data Envelopment Analysis) และ (2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยจากคะแนนประสิทธิภาพของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเพชรบุรีที่เกิดจากการจัดหมู่ของปัจจัยนำเข้าและปัจจัยผลผลิตด้วยตัวแบบ CCR และตัวแบบ BCC ของวิธีการ DEA กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเพชรบุรีที่ดำเนินงานปกติ จำนวน 18 แห่ง สำหรับตัวแปรในการวิจัยใช้ตามแนวทางของกรม-

ตรวจบัญชีสหกรณ์ ประกอบด้วย ตัวแปรปัจจัยนำเข้า 4 ตัวแปร คือ (1) ต้นทุนธุรกิจหลัก (2) ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจและดำเนินการ (3) หนี้สินทั้งสิ้น และ (4) ทุนของสหกรณ์ และ ตัวแปรปัจจัยผลผลิต 1 ตัวแปร คือ รายได้ การวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า (1) มีสหกรณ์ การเกษตรที่มีประสิทธิภาพจำนวน 4 และ 5 แห่ง เมื่อวัดประสิทธิภาพด้วยตัวแบบ CCR และ BCC ตามลำดับ (2) เมื่อพิจารณาคะแนนประสิทธิภาพเฉลี่ยจากการจัดหมู่แล้ว สามารถแบ่งสหกรณ์ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีประสิทธิภาพสูง ปานกลาง และต่ำ และ (3) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยจากคะแนนประสิทธิภาพ CCR จากทุกการจัดหมู่ พบว่า มี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยประสิทธิภาพโดยภาพรวม และปัจจัยประสิทธิภาพด้านทุน เมื่อพิจารณาจากคะแนนประสิทธิภาพ BCC สามารถสกัดได้ 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยประสิทธิภาพในการจัดการค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจและการดำเนินการ และปัจจัยประสิทธิภาพด้านสินทรัพย์

ภรณ์ สุทธิวานิช (2558) ศึกษาเรื่อง *ประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ในประเทศไทย* มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ของประเทศไทย โดยศึกษาธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จำนวน 5 ธนาคาร คือ ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกร และธนาคารกรุงศรีอยุธยา โดยวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้วยวิธี Data Envelopment Analysis และใช้ข้อมูลบัญชีแบบอนุกรมเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2555-2557 โดยมีปัจจัยนำเข้า คือ ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายค่าธรรมเนียมและบริการ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน ค่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ เงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้และดอกเบี้ยค้างรับสุทธิ ผลผลิต คือ รายได้ดอกเบี้ย รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ และรายได้รวมจากการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า ในปี พ.ศ. 2555 ธนาคารทั้ง 5 ธนาคารดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าคะแนนประสิทธิภาพการดำเนินงานเท่ากับ 1 ซึ่งหมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ ใช้ปัจจัยนำเข้า ปัจจัยผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีขนาดการผลิตที่เหมาะสม ส่วนในปี พ.ศ. 2556-2557 มีเพียงธนาคารกรุงเทพเพียงธนาคารเดียวที่ไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ดังนั้น จะต้องกำหนดเป้าหมายในการเพิ่มผลผลิต คือ เพิ่มรายได้จากการปล่อยกู้ และรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ รายได้รวมจากการดำเนินงาน และลดปัจจัยการผลิต คือ ค่าใช้จ่ายค่าธรรมเนียมและบริการ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน เงินให้

สินเชื่อแก่ลูกหนี้และดอกเบี้ยค้างรับสุทธิ และค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยถึงจะทำให้การดำเนินงานของธนาคารมีประสิทธิภาพ

สรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ตาราง 5

ปัจจัยการผลิตและผลผลิตของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ปัจจัยการผลิต	ผลผลิต
1	การวัดประสิทธิภาพต้นทุนของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในภาคใต้ของประเทศไทย (กฤษฎี เพ็ชรประดับ, 2553)	1. จำนวนแรงงาน 2. เงินรับฝาก 3. อุปกรณ์ สิ้นทรัพย์ ต่าง ๆ	1. ปริมาณสินเชื่อ 2. เงินลงทุน
2	การศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย (สยามนัท สหุพันธ์, 2555)	1. ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย 2. ค่าใช้จ่ายพนักงาน 3. ค่าใช้จ่ายอาคาร สถานที่และอุปกรณ์ 4. ค่าธรรมเนียม บริการจ่าย	1. รายได้ดอกเบี้ย 2. ค่าธรรมเนียม บริการรับ 3. รายได้อื่น ๆ
3	การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (จันทร์จิราพร เรืองฤทธิ์, 2556)	1. ค่าใช้จ่ายเงินเดือน พนักงาน 2. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ อาคารและอุปกรณ์ 3. ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย และเงินรางวัล 4. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	1. ปริมาณเงินให้สินเชื่อ 2. ปริมาณเงินฝากรวม เงินตราต่างประเทศ ร่วมกับการวิเคราะห์ อัตราส่วนทางการเงิน ได้แก่ 2.1 อัตราส่วน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ พนักงานต่อ ปริมาณเงินให้ สินเชื่อ

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ปัจจัยการผลิต	ผลผลิต
			2.2 อัตราส่วน ค่าใช้จ่ายทั้งหมด ต่อรายได้ทั้งหมด
			2.3 อัตราส่วนดอกเบี้ย รับต่อปริมาณเงิน ให้สินเชื่อ
			2.4 อัตราส่วนรายได้ที่ มิใช่ดอกเบี้ยต่อ รายได้ทั้งหมด
4	ประสิทธิภาพการดำเนินงานของ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูในภาคใต้ (ธเนษฐศักดิ์ เพชรรัตน์, 2556)	1. จำนวนเจ้าหน้าที่ 2. ปริมาณทุน ดำเนินงาน	1. จำนวนสมาชิก 2. กำไรสุทธิประจำปี
5	การประเมินประสิทธิภาพของ สหกรณ์กองทุนสวนยางในจังหวัด- สงขลาโดยใช้วิธี DEA (สวรินทร์ ประดิษฐ์อุกฤษณ์, รัชชานา สันธวาลัย และนภิสพร มีมงคล, 2556)	1. ค่าใช้จ่ายใน การดำเนินงาน 2. จำนวนสมาชิก 3. จำนวนหุ้นของ สหกรณ์ 4. พื้นที่ปลูกยางของ สมาชิก	1. ปริมาณรับซื้อน้ำยาง 2. รายได้เฉพาะธุรกิจ
6	การประเมินประสิทธิภาพสหกรณ์ การเกษตรในจังหวัดเพชรบุรี (ประสพชัย พสุนนท์ และสุดา ตระการเถลิงศักดิ์, 2556)	1. ต้นทุนธุรกิจหลัก 2. ค่าใช้จ่ายเฉพาะ ธุรกิจและดำเนินการ 3. หักหนี้ทั้งสิ้น 4. ทุนของสหกรณ์	1. รายได้
7	ประสิทธิภาพการดำเนินงานของ ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ใน ประเทศไทย (กรณีย์ สุทธิวานิช, 2558)	1. ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย 2. ค่าใช้จ่ายค่าธรรมเนียม และบริการ	1. รายได้ดอกเบี้ย 2. รายได้ค่าธรรมเนียม และบริการ

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ปัจจัยการผลิต	ผลผลิต
		3. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ พนักงาน	3. รายได้รวมจาก การดำเนินงาน
		4. ค่าที่ดิน อาคารและ อุปกรณ์สุทธิ	
		5. เงินให้สินเชื่อก่ ลูกหนี้	
		6. ดอกเบี้ยค้างรับสุทธิ	

ที่มา. จากการรวบรวม

บทที่ 3

การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย

วิวัฒนาการระบบสหกรณ์

กำเนิดการสหกรณ์

สหกรณ์ก่อเกิดขึ้นมาตามแนวคิดของนักสหกรณ์ในอดีต โดยความพยายามอย่างยิ่งที่จะให้สหกรณ์เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

จุดกำเนิดแนวคิดสหกรณ์เกิดขึ้นครั้งแรกที่ประเทศอังกฤษ ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ซึ่งเป็นยุคต่อของการปฏิวัติอุตสาหกรรม (industrial revolution) การเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม โดยการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจมีการนำเครื่องจักรและเครื่องมือใช้แทนแรงงานคน ก่อให้เกิดภาวะการว่างงาน เศรษฐกิจตกต่ำ ธุรกิจขนาดเล็กเปลี่ยนเป็นขนาดใหญ่ ผู้ประกอบการรายย่อยที่เคยทำงานเป็นอิสระ ไม่สามารถแข่งขันกับการผลิตที่ใช้เครื่องจักรได้ ทำให้ต้องเลิกกิจการ ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดการแบ่งชนชั้นเป็นชั้นนายทุน และกรรมกร นายทุนเอารัดเอาเปรียบกรรมกรโดยกดค่าจ้าง ทำให้ลูกจ้างมีรายได้น้อยไม่พอกับค่าครองชีพ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2557)

ด้วยสาเหตุทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จึงมีนักเศรษฐศาสตร์ที่มีแนวความคิดอยากจะช่วยพุงฐานะของสังคมให้ดีขึ้น จึงเสนอแนวทางปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม โดยการร่วมมือระหว่างผู้ที่เดือดร้อนให้รู้จักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แนวความคิดดังกล่าวนี้ได้นำไปก่อให้เกิดการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นในเวลาต่อมา และได้มีการแพร่หลายไปทั่วโลก จนถึงในปัจจุบันสหกรณ์ถือว่าเป็นองค์กรทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก และเป็นที่ยอมรับกันว่าการสหกรณ์ที่เข้มแข็งเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และยังช่วยยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

สำหรับผู้นำแนวความคิดการสหกรณ์ของในต่างประเทศ ได้แก่ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2557)

ยุคที่ 1 ช่วงเวลาปี พ.ศ. 2314-2396 โรเบิร์ต โอเวน (Robert Owen) บุคคลแรก ที่ได้นำแนวความคิดการจัดการเศรษฐกิจแบบสหกรณ์มาใช้ให้เป็นรูปธรรม โรเบิร์ต โอเวน เป็นนักเศรษฐศาสตร์และนักปฏิรูปทางสังคมชาวอังกฤษ ภายหลังได้รับการยกย่องให้เป็นบิดาแห่งการสหกรณ์ของโลก

โรเบิร์ต โอเวน เป็นผู้เสนอให้จัดตั้งชมรมสหกรณ์ขึ้น แต่สภาพสังคมของอังกฤษ ไม่เอื้ออำนวยให้จัดตั้งชมรมสหกรณ์ตามแนวคิดของเขาได้ โอเวนได้เดินทางไปทดลอง จัดตั้งชมรมสหกรณ์ขึ้นที่นิวฮาโมนี รัฐอินดีแอนา ประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2368 แต่ภายหลังต้องล้มเลิกเมื่อต้องเผชิญอุปสรรคเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและปัญหาการต่อต้าน เกี่ยวกับสถาบันการเมืองและศาสนา

ยุคที่ 2 ปี พ.ศ. 2370 นายแพทย์วิลเลียม คิง ชาวเมืองโปรตัน ประเทศอังกฤษ ชักชวนคนงานให้ร่วมทุนกันจัดตั้งสมาคมการค้าเพื่อจำหน่ายสินค้า แต่แนวคิดนี้ไม่ค่อย ประสบความสำเร็จ แต่ก็ถือว่าสหกรณ์ของนายแพทย์วิลเลียม คิง เป็นสหกรณ์แห่งแรก ของโลก ซึ่งเป็นรูปแบบของสหกรณ์ร้านค้า

ยุคที่ 3 ปี พ.ศ. 2393 นายเซอร์มัน ซูร์ ชาวเยอรมัน ได้จัดตั้งสหกรณ์หาทุนขึ้นใน หมู่ช่างฝีมือและพ่อค้า

ยุคที่ 4 ปี พ.ศ. 2405 นายฟรีดริค วิลเฮล์ม ไรฟ์ไฟเซน ชาวเยอรมัน ได้จัดตั้ง สหกรณ์หาทุนขึ้นในหมู่เกษตรกรในชนบทเพื่อจัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืม ได้กลายเป็น สหกรณ์ต้นแบบของโลก รวมทั้งสหกรณ์ในประเทศไทยด้วยเช่นกัน

ประวัติการสหกรณ์ในประเทศไทย

ข้อมูลจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2557) พบว่า การสหกรณ์ในประเทศไทยเกิดขึ้น ได้โดยมีมูลเหตุมาจากสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีสาเหตุสืบเนื่องมาจากระบบเศรษฐกิจ ของประเทศเริ่มเปลี่ยนแปลงจากระบบเศรษฐกิจแบบเลี้ยงตัวเองมาสู่ระบบเศรษฐกิจ แบบเพื่อการค้า ความต้องการเงินทุนในการขยายการผลิตและการครองชีพจึงมีเพิ่มขึ้น

ชาวนาที่ไม่มีทุนของตนเองก็หันไปกู้ยืมเงินจากบุคคลอื่น ทำให้ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง และยังถูกเอาเปรียบจากพ่อค้านายทุน

จากสภาพปัญหาความยากจนของชาวนาในสมัยนั้น ทำให้ทางราชการคิดหาวิธีช่วยเหลือ ด้วยการจัดหาเงินทุนมาให้กู้และคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำ ความคิดนี้ได้เริ่มขึ้นในปลายรัชกาลที่ 5 กำหนดวิธีการที่จะช่วยชาวนาในด้านเงินทุนไว้ 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 จัดตั้งธนาคารเกษตรเพื่อให้เงินกู้แก่ชาวนา แต่ขัดข้องในเรื่องเงินทุนและหลักประกันเงินกู้ ความคิดนี้จึงระงับไป

วิธีที่ 2 วิธีการสหกรณ์ประเภทหาทุน วิธีนี้เกิดจากรัฐบาลโดยกระทรวงพระคลังมหาสมบัติในปัจจุบัน คือ กระทรวงการคลัง ได้เชิญเซอร์เบอร์นาร์ด ฮันเตอร์ หัวหน้าธนาคารแห่งมดราส ประเทศอินเดีย เข้ามาสำรวจหาช่องทางช่วยเหลือชาวนาได้เสนอว่า ควรจัดตั้ง ธนาคารให้กู้ยืมแห่งชาติ ดำเนินการให้กู้ยืมแก่ราษฎร โดยมีที่ดินและหลักทรัพย์อื่นเป็นหลักประกัน เพื่อป้องกันมิให้ชาวนาที่กู้ยืมเงินทอดทิ้งที่นาหลบหนีสิน ส่วนการควบคุมเงินกู้และการเรียกเก็บเงินกู้ ได้แนะนำให้จัดตั้งเป็นสมาคมที่เรียกว่า โคออปอเรทีฟ โซไซตี้ (Cooperative Society) โดยมีหลักการร่วมมือกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งคำนี้พระราชวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ ได้ทรงบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทยว่า สมาคมสหกรณ์ จึงกล่าวได้ว่าประเทศไทยเริ่มศึกษาวิธีการสหกรณ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2457 แต่ก็ยังมิได้ดำเนินการอย่างไร จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2458 การจัดตั้งส่วนราชการสหกรณ์นี้ เพื่อจะให้ให้มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการทดลองจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น พระราชวรราชเธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ ในฐานะทรงเป็นอธิบดีกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ ขณะนั้นได้ทรงพิจารณาเลือกแบบอย่างสหกรณ์เครดิตที่จัดตั้งกันอยู่ในต่างประเทศหลายแบบในที่สุดก็ทรงเลือกแบบไรฟ์ไฟเฟเซน ซึ่งเกิดขึ้นในเยอรมันก่อน และซึ่งมุ่งหมายที่จะอุปถัมภ์คนจน ผู้ประกอบกิจการย่อย ๆ ทรงเป็นผู้บุกเบิกริเริ่มงานสหกรณ์ขึ้นในประเทศไทย บุคคลทั้งหลายในขบวนการสหกรณ์ จึงถือว่าพระองค์ทรงเป็นพระบิดาแห่งการสหกรณ์ไทย

สำหรับรูปแบบของไรฟ์ไฟเฟเซน คือ สหกรณ์เพื่อการกู้ยืมเงินที่มีขนาดเล็ก สมาชิกจะได้มีความรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้สะดวกแก่การควบคุมท้องถิ่น ที่ได้รับการพิจารณาให้จัดตั้งสหกรณ์ คือ จังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีผู้คนไม่หนาแน่นและ

เป็นราษฎรที่เพื่องพพมาจากทางใต้ จึงต้องการช่วยเหลือผู้อพยพซึ่งประกอบอาชีพ การเกษตรให้ตั้งตัวได้ รวมทั้งเพื่อเป็นการชักจูงราษฎรในจังหวัดอื่นที่มีผู้คนหนาแน่น ให้อพยพมาในจังหวัดนี้ และเข้าทำประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ ต่อมากรมพาณิชย์และ สถิติพยากรณ์ จึงได้ทดลองจัดตั้งสหกรณ์หาทุนขึ้น ณ ท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นแห่งแรกใช้ชื่อว่า สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้ โดยจดทะเบียนเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2459 มีพระราชมารวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ เป็นนายทะเบียน สหกรณ์พระองค์แรก นับเป็นการเริ่มต้นแห่งการสหกรณ์ในประเทศไทยอย่างสมบูรณ์ และต่อมาขยายไปที่ต่าง ๆ

ดังนั้น ตั้งแต่อดีตมาการสหกรณ์ในประเทศไทยถูกใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ความสำเร็จและความล้มเหลวของการสหกรณ์ที่ เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ในแต่ละยุคสมัย ภาครัฐต้องมีการวางแผนในการพัฒนาการสหกรณ์ที่สอดคล้องกับ พลวัตของการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี มีการเชื่อมโยงในระดับนโยบาย ของประเทศไปจนถึงการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ รวมถึงประชาชนในประเทศต้อง ตระหนักถึงปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ตนเองประสบอยู่ มีความต้องการในการ แก้ไขปัญหานั้นด้วยการจัดตั้งและดำเนินงานสหกรณ์ตามหลักการ อุดมการณ์และ วิธีการสหกรณ์ บนพื้นฐานของความเข้าใจในระบบสหกรณ์อย่างถูกต้อง มีการพึ่งพา ตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง จะทำให้การสหกรณ์ในประเทศไทยเกิด ผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

ประเภทสหกรณ์ไทยในปัจจุบัน

ปัจจุบันมีการแบ่งประเภทสหกรณ์ในประเทศไทยออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2557)

1. สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตร รวมตัวกันจัดตั้งและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกดำเนินการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อน ในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

2. สหกรณ์ประมง คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ชาวประมง เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ซึ่งชาวประมงแต่ละคนไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ตามลำพัง บุคคลเหล่านี้จึงรวมตัวกันโดยยึดหลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3. สหกรณ์นิคม คือ สหกรณ์การเกษตรในรูปแบบหนึ่งที่มีการดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎร การจัดสร้างปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่อยู่อาศัยควบคู่ไปกับการดำเนินการจัดหาสินเชื่อ ปัจจัยการผลิตและสิ่งของที่จำเป็น การแปรรูปการเกษตร การส่งเสริมอาชีพ รวมทั้งการให้บริการสาธารณสุขปโภคแก่สมาชิก

4. สหกรณ์ร้านค้า คือ สหกรณ์ที่มีผู้บริโภครวมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดหาสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป โดยจดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์ ในประเภทสหกรณ์ร้านค้า มีสภาพเป็นนิติบุคคล ซึ่งสมาชิกผู้ถือหุ้นทุกคนเป็นเจ้าของ สมาชิกลงทุนร่วมกันในสหกรณ์ด้วยความสมัครใจ เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค และเพื่อผดุงฐานะทางเศรษฐกิจของตนและหมู่คณะ

5. สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพอย่างเดียวกันหรือที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็น หรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กองเกย และได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ สามารถกู้ยืมได้เมื่อเกิดความจำเป็นตามอุดมการณ์ในการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

6. สหกรณ์บริการ คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ โดยมีประชาชนไม่น้อยกว่า 10 คนที่มีอาชีพอย่างเดียวกัน ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องเดียวกันรวมตัวกันโดยยึดหลักการประหยัด การช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงในอาชีพต่อไป

7. สหกรณ์เครดิตยูเนียน คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในวงสัมพันธ์เดียวกัน เช่น อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย ที่ทำงาน สถานศึกษาหรือประกอบอาชีพเดียวกัน หรือมีกิจกรรมร่วมกันในลักษณะต่อเนื่อง และบุคคลเหล่านั้นมีความปรารถนาจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยวิธีการนำเงินของตนมา

สะสมไว้เป็นกองทุนสมาชิกทุก ๆ คน จะต้องสะสมเงินตามความสามารถของตนเป็น ประจำและสม่ำเสมอตามที่สหกรณ์กำหนด และเงินในกองทุนนี้จะสามารถช่วยเหลือ สมาชิกที่มีความจำเป็นและเดือดร้อนทางด้านการเงิน กู้ยืมไปแก้ไขปัญหาและบำบัด ความเดือดร้อนเหล่านั้น หรือถ้าไม่มีความเดือดร้อนเงินสะสมก็จะมีมากขึ้น สหกรณ์ เครดิตยูเนียน จึงเป็นสหกรณ์ที่มุ่งหวังให้สมาชิกช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน บริหารงานโดยสมาชิกและทำกิจการทุกอย่างเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสมาชิก

สหกรณ์ทั้ง 7 ประเภทนี้สามารถแยกได้อีก 2 ประเภท คือ สหกรณ์ในภาคเกษตร ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม และสหกรณ์นอกภาค เกษตร ประกอบด้วย สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ และสหกรณ์ เครดิตยูเนียน

สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนนั้น เป็นสหกรณ์ที่มีกิจการ ประเภทเดียวกัน คือ รับฝากเงินและให้กู้ยืมแก่สมาชิกเป็นหลัก แต่สหกรณ์ทั้ง 2 ประเภทนี้ ต่างกันที่คุณสมบัติของสมาชิก กล่าวคือ สหกรณ์ออมทรัพย์มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพ เดียวกันหรือทำงานในสถานประกอบการเดียวกัน ในขณะที่สหกรณ์เครดิตยูเนียนมี สมาชิกเป็นบุคคลที่อาศัยในชุมชนเดียวกัน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าสหกรณ์เครดิตยูเนียน ก็คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ประเภทหนึ่งนั่นเอง เพราะการจัดตั้งสหกรณ์ทั้งสองประเภทนี้ มีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ การรับฝากเงินและการให้กู้แก่สมาชิก และให้บริการทาง การเงินอื่น ๆ เพื่อเติมเต็มช่องว่างทางการเงินที่ประชาชนระดับฐานรากที่ไม่สามารถ เข้าถึงบริการของธนาคารพาณิชย์ได้ สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนจึง เป็นสถาบันการเงินที่เป็นช่องทางเติมเต็มช่องว่างนี้อีกทางหนึ่ง

กฎหมายสหกรณ์

กฎหมายสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญต่อการพัฒนาสหกรณ์ เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายสหกรณ์ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการกำหนด โครงสร้างกระบวนการควบคุมกำกับดูแล

นับตั้งแต่มีการนำระบบสหกรณ์มาใช้ในประเทศไทย และได้มีการตรากฎหมาย ว่าด้วยสหกรณ์ฉบับแรกขึ้นมาใช้บังคับโดยเฉพาะ อันได้แก่ พระราชบัญญัติสหกรณ์

พ.ศ. 2471 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2511 ได้มีการตรากฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ขึ้นใหม่ อันได้แก่ พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 มีสาระสำคัญ คือ การกำหนดให้มีสันนิบาตสหกรณ์ แห่งประเทศไทยขึ้น เพื่อเป็นองค์กรส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าแก่สหกรณ์ทั่วประเทศ และได้ถือบังคับใช้มาเป็นระยะเวลานานพอสมควรจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 โดยยกเลิกพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 (กฤษฎิก กิตติธรรพ์, ม.ป.ป.) และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ในปี พ.ศ. 2553 สืบเนื่อง มาจากพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับ สภาพการณ์ในปัจจุบัน และไม่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินการของสหกรณ์ จึงสมควร ให้ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ให้ครอบคลุมและเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้การดำเนินการของสหกรณ์สามารถลุล่วงไปได้

ปัจจุบันกฎหมายหลัก หรือกฎหมายแม่บทว่าด้วยสหกรณ์ที่บังคับใช้อยู่ คือ พระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2553 โดยมีผลบังคับใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา คือ วันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2553 (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2553)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานสหกรณ์

สหกรณ์เป็นนิติบุคคลซึ่งมีขึ้นด้วยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มิใช่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังเช่นนิติบุคคล อื่น ๆ ทั่วไป เช่น ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล บริษัทจำกัด มูลนิธิ หรือสมาคม แต่สหกรณ์ก็มีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับนิติบุคคลอื่น ๆ ดังกล่าวตาม บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และพระราชบัญญัติสหกรณ์หรือ กฎหมายอื่น ภายในขอบแห่งอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ดังได้บัญญัติหรือกำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ หรือตราสารจัดตั้ง (ปรเมศวร์ อินทรชุมนุม, ม.ป.ป.)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กร ซึ่งได้แก่
 - 1.1 พระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553
 - 1.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

- 1.3 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
- 1.4 พระราชบัญญัติแรงงาน
- 1.5 พระราชบัญญัติประกันสังคม
- 1.6 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติทางปกครอง
- 1.7 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง
- 1.8 ประมวลรัษฎากร
- 1.9 พระราชบัญญัติภาษีป้าย
- 1.10 พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่
- 1.11 พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและโรงเรือน
2. กฎหมายที่เกี่ยวกับการทำธุรกิจ&ธุรกรรม ซึ่งได้แก่
 - 2.1 พระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553
 - 2.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
 - 2.3 ประมวลกฎหมายที่ดิน
 - 2.4 ประมวลรัษฎากร
 - 2.5 พระราชบัญญัติการฟอกเงิน
3. กฎหมายอื่น ๆ ที่อาจมีกระทบต่อสหกรณ์ ซึ่งได้แก่
 - 3.1 พระราชบัญญัติมาปนกิจการงเคราะห์ พ.ศ. 2517
 - 3.2 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535
 - 3.3 พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาอันไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540

สหกรณ์ออมทรัพย์

รูปแบบการดำเนินงานของออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิก เป็นบุคคลที่มีเงินเดือนและค่าจ้าง ซึ่งมีอาชีพในหน่วยงานหรือสถานประกอบการเดียวกัน หรืออาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่สมาชิกเมื่อเกิดความจำเป็น หรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์

งอกเงย โดยยึดมั่นอยู่ในพื้นฐานของความยุติธรรมและเสมอภาค สหกรณ์ออมทรัพย์ที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไทยเป็นสหกรณ์ชนิดจำกัดความรับผิดชอบ คือ สหกรณ์ข้าราชการ จำกัดสินใช้ ได้จัดตั้งเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งแรกในประเทศไทยเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2492 ต่อมาได้ขยายไปยังกลุ่มข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และองค์กรอื่น ๆ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ข, หน้า 2)

ประเภทของสหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์จัดแบ่งออกเป็นรูปแบบย่อย ๆ ตามการกระจายตัวของสมาชิก ตามลักษณะกลุ่มอาชีพที่สมาชิกสังกัด ดังนี้ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ข, หน้า 3)

1. สหกรณ์ออมทรัพย์ครู
2. สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย
3. สหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวง-กรม
4. สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ
5. สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร
6. สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล/สาธารณสุข
7. สหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ หมายถึง สหกรณ์ออมทรัพย์ที่จัดตั้งโดย

การรวมตัวของสมาชิกในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เช่น การไฟฟ้า การประปา ธนาคาร เป็นต้น

8. สหกรณ์ออมทรัพย์เอกชนและอื่น ๆ หมายถึง หน่วยงานของบริษัทเอกชน ทั้งหมดที่รวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ให้บริการในรูปแบบของโรงพยาบาล องค์กรอิสระ โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินที่เกี่ยวกับการออมทรัพย์และช่วยเหลือทางการเงินซึ่งกันและกันในกลุ่มสมาชิก โดยไม่คำนึงถึงกำไร แต่จะมีกำไรจากการดำเนินงาน แล้วจัดสรรกำไรคืนให้กับสมาชิก การดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้รับการยกเว้นภาษี เนื่องจากดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่มุ่งหวังการแสวงหา

ผลกำไรและมีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ข, หน้า 3)

1. การส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลัก แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 ส่งเสริมการออมทรัพย์โดยการถือหุ้น กำหนดให้สมาชิกส่งชำระค่าหุ้นเป็นประจำทุกเดือน และจ่ายเงินปันผลค่าหุ้นให้แก่สมาชิกไม่เกินอัตราที่กฎหมายสหกรณ์กำหนด

1.2 ส่งเสริมการออมทรัพย์โดยการรับฝากเงิน สหกรณ์จะมีการให้บริการด้านเงินฝากแก่สมาชิกทั้งประเภทประจำ ออมทรัพย์ และออมทรัพย์พิเศษ โดยให้ผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยในอัตราเดียวหรือสูงกว่าธนาคารพาณิชย์

2. การให้เงินกู้แก่สมาชิก สหกรณ์จะนำเงินค่าหุ้นและเงินฝากของสมาชิกมาใช้หมุนเวียนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นหรือขาดแคลนทางเศรษฐกิจกู้ยืม โดยคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าเงินกู้ในภาคเอกชนการให้เงินกู้แก่สมาชิกจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ

2.1 เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน

2.2 เงินกู้สามัญ

2.3 เงินกู้พิเศษ

3. ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน

4. ซื้อหุ้นของธนาคาร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์

5. ซื้อหุ้นของชุมนุมสหกรณ์ สหกรณ์อื่นหรือของสถาบันซึ่งประกอบธุรกิจอันทำให้เกิดความสะดวก หรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์ โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

6. ซื้อพันธบัตรรัฐบาลหรือพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ ออกตั๋วสัญญาใช้เงินและตราสารการเงิน ซื้อตั๋วสัญญาใช้เงิน และตราสารการเงิน

7. ฝากหรือลงทุนอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

8. ให้การสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัวสมาชิก

9. กระทำการต่าง ๆ ตามที่อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวข้างต้น

หลักการของสหกรณ์ออมทรัพย์

หลักการของสหกรณ์ออมทรัพย์มีหลักการเช่นเดียวกับสหกรณ์ทั่วไป คือ ยึดหลักความสมัครใจหลักประชาธิปไตย หลักความยุติธรรม หลักการศึกษา ตลอดจนหลักความช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สหกรณ์ออมทรัพย์ได้ดัดแปลงหลักการสำหรับนำมาใช้ในการดำเนินงานดังนี้ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559, หน้า 4)

1. เป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจและไม่กีดกันการเข้าเป็นสมาชิกในหน่วยงานนั้น ๆ
2. ควบคุมตามหลักประชาธิปไตยและดำเนินการอิสระ
3. จำกัดอัตราดอกเบี้ยทุนเรือนหุ้น
4. แบ่งส่วนเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์และจัดสรรกำไรสุทธิเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ และการจัดบริการเพื่อสาธารณประโยชน์
5. ส่งเสริมการศึกษาทางสหกรณ์
6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

จำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี พ.ศ. 2559

ปัจจุบันจำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์ มีจำนวนทั้งสิ้น 1,402 สหกรณ์ (ณ ธันวาคม พ.ศ. 2559) เมื่อจัดแบ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ออกเป็นรูปแบบย่อย ๆ ตามลักษณะกลุ่มอาชีพที่สมาชิกสังกัด โดยแบ่งเป็นภาคราชการ จำนวน 708 แห่ง ภาครัฐวิสาหกิจ จำนวน 57 แห่ง และภาคเอกชนและอื่น ๆ จำนวน 637 แห่ง (ดูตาราง 6) โดยสหกรณ์ในภาคราชการสามารถจำแนกเป็นกลุ่มย่อยได้อีก 6 กลุ่ม ประกอบด้วย สหกรณ์กระทรวง-กรม จำนวน 70 แห่ง สหกรณ์ครู จำนวน 117 แห่ง สหกรณ์ตำรวจ จำนวน 129 แห่ง สหกรณ์ทหาร จำนวน 182 แห่ง สหกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 49 แห่ง และสหกรณ์สาธารณสุข จำนวน 161 แห่ง

ตาราง 6

จำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์แยกตามรูปแบบสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2559

หน่วย: แห่ง

รูปแบบสหกรณ์	จำนวน
ภาคราชการ	708
กระทรวง-กรม	70
ครู	117
ตำรวจ	129
ทหาร	182
มหาวิทยาลัย	49
สาธารณสุข	161
ภาครัฐวิสาหกิจ	57
ภาคเอกชนและอื่น ๆ	637
รวม	1,402

ที่มา. จาก งบแสดงฐานะการเงิน, โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ก, กรุงเทพฯ-
มหานคร: ผู้แต่ง.

โครงสร้างฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ

ปี พ.ศ. 2559 ฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ เมื่อพิจารณาจากสินทรัพย์รวมของแต่ละสหกรณ์ จะพบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด เป็นสหกรณ์ที่มีสินทรัพย์รวมมากที่สุด จำนวน 61,512,379,843 บาท สหกรณ์มีรายได้ทั้งสิ้น 2,525,411,711 บาท และกำไรสุทธิ 1,146,057,434 บาท ส่วนสหกรณ์ที่มีปริมาณสินทรัพย์รวมรองลงมาเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด มีจำนวน 37,239,023,392 บาท สหกรณ์ออมทรัพย์ครุฑนครราชสีมา จำกัด จำนวน 33,380,584,979 บาท สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด จำนวน 30,352,254,426 บาท สหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด จำนวน 28,143,099,206 บาท และสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแห่งชาติ จำกัด จำนวน 25,618,950,577 บาท เป็นต้น ดังข้อมูลในตาราง 7

ตาราง 7

สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการที่มีสินทรัพย์สูงสุด 50 อันดับแรก ปี พ.ศ. 2559

ลำดับ	รายชื่อสหกรณ์	สินทรัพย์รวม (บาท)	รายได้ทั้งสิ้น (บาท)	กำไรสุทธิ (บาท)
1	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด	61,512,379,843	2,525,411,711	1,146,057,434
2	สหกรณ์ออมทรัพย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด	37,239,023,392	1,528,516,638	778,017,912
3	สหกรณ์ออมทรัพย์กรุงเทพมหานคร จำกัด	33,380,584,979	1,873,310,995	1,029,165,487
4	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด	30,352,254,426	1,349,620,568	662,042,853
5	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด	28,143,099,206	1,853,691,462	959,772,465
6	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแห่งชาติ จำกัด	25,618,950,577	1,182,224,792	466,682,541
7	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูร้อยเอ็ด จำกัด	24,699,316,856	1,581,713,733	665,073,371
8	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำกัด	24,296,155,011	1,053,992,070	428,135,948
9	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุรินทร์ จำกัด	23,377,268,933	1,289,480,638	537,929,537
10	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด	23,242,580,752	1,558,576,667	843,336,269
11	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด	22,925,082,000	1,228,641,578	581,470,810
12	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยสงขล า นครินทร์ จำกัด	22,485,405,129	982,651,474	407,990,156
13	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด	21,391,293,958	1,284,147,292	663,207,110
14	สหกรณ์ออมทรัพย์ กทม. จำกัด	21,281,929,994	1,316,066,768	995,291,774
15	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครศรีธรรมราช จำกัด	21,235,938,267	1,250,992,006	674,418,852
16	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงราย จำกัด	19,262,513,822	1,259,858,460	611,726,012
17	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสกลนคร จำกัด	19,161,491,234	1,294,167,824	582,735,009
18	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูศรีสะเกษ จำกัด	18,335,062,137	1,253,594,686	811,795,470
19	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุบลราชธานี จำกัด	18,164,284,351	1,424,647,743	451,722,855
20	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมหาสารคาม จำกัด	17,868,709,860	1,112,413,783	586,018,637
21	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุดรธานี จำกัด	17,861,017,325	1,327,410,011	756,078,087
22	สหกรณ์ออมทรัพย์ศาลยุติธรรม จำกัด	16,928,802,462	856,059,450	430,904,593
23	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมทางหลวง จำกัด	16,848,889,000	903,211,721	503,323,320
24	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลตำรวจ จำกัด	16,760,532,005	578,622,786	174,093,545
25	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบูรณ์ จำกัด	16,490,077,929	983,248,367	517,180,111
26	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมชลประทาน จำกัด	15,991,281,118	958,376,113	652,955,072

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับ	รายชื่อสหกรณ์	สินทรัพย์รวม (บาท)	รายได้ทั้งสิ้น (บาท)	กำไรสุทธิ (บาท)
27	สหกรณ์ออมทรัพย์วชิรพยาบาล จำกัด	15,145,481,375	657,388,806	333,055,123
28	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมป่าไม้ จำกัด	14,879,527,028	760,859,045	401,134,352
29	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมการปกครอง จำกัด	14,585,481,512	867,703,917	543,829,727
30	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกาฬสินธุ์ จำกัด	14,429,654,970	990,997,288	488,350,252
31	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูพิษณุโลก จำกัด	13,790,382,260	699,069,766	344,579,910
32	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ จำกัด	13,750,766,788	669,029,084	386,311,743
33	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกำแพงเพชร จำกัด	13,747,146,001	837,637,032	472,829,331
34	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา จำกัด	13,426,369,834	701,413,358	523,631,507
35	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูพิจิตร จำกัด	12,852,207,328	659,401,253	356,075,894
36	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูชัยภูมิ จำกัด	12,193,978,153	793,390,923	435,562,693
37	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุดรดิตถ์ จำกัด	12,038,989,137	734,146,509	325,656,443
38	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูน่าน จำกัด	12,006,212,644	647,578,647	404,001,017
39	สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการสรรพากร จำกัด	11,938,175,129	662,821,278	465,392,272
40	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนครบาล จำกัด	11,608,346,815	681,201,743	417,449,350
41	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูจันทบุรี จำกัด	11,418,012,154	644,478,020	269,762,951
42	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุโขทัย จำกัด	11,382,534,910	635,433,584	344,087,885
43	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูแพร่ จำกัด	11,363,157,315	710,721,242	379,160,925
44	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูลำปาง จำกัด	11,006,917,303	708,277,430	350,539,602
45	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูลพบุรี จำกัด	10,869,930,762	626,087,696	351,315,137
46	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด	10,524,082,789	583,886,521	273,616,013
47	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูตรัง จำกัด	10,272,055,267	633,753,293	426,656,393
48	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุทัยธานี จำกัด	10,103,040,785	572,181,263	228,747,202
49	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูเลย จำกัด	9,938,990,221	719,027,214	146,161,433
50	สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกระทรวง ศึกษาธิการ จำกัด	9,884,585,130	563,719,931	398,950,657

ที่มา. จาก งบแสดงฐานะการเงิน, โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ก, กรุงเทพฯ-
มหานคร: ผู้แต่ง.

ขนาดของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ

สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการทั้ง 708 แห่ง เมื่อพิจารณาโดยใช้หลักเกณฑ์การจัดขนาดสหกรณ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์ส่วนมากของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ เป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่มาก ซึ่งมีจำนวนมากถึง 396 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 55.93 ของสหกรณ์ทั้งหมด รองลงมาเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ จำนวน 296 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 41.81 ส่วนสหกรณ์ขนาดกลาง มีจำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.84 และสหกรณ์ขนาดเล็ก มีเพียง 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.42 ดังข้อมูลในตาราง 8

ตาราง 8

สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ จำแนกตามขนาดสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2559

รูปแบบสหกรณ์	จำนวน (แห่ง)
ขนาดใหญ่มาก	396
ขนาดใหญ่	296
ขนาดกลาง	13
ขนาดเล็ก	3
รวม	708

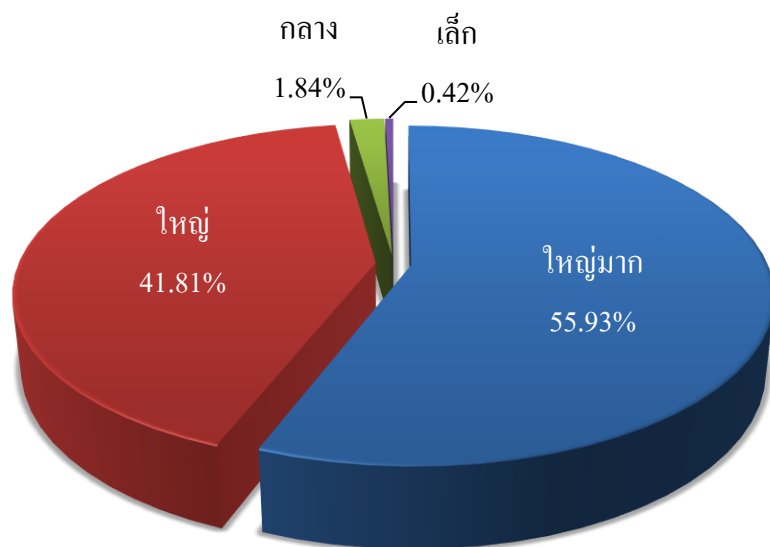
หมายเหตุ: เกณฑ์การแบ่งขนาดนี้ อ้างอิงจากหลักเกณฑ์การจัดขนาดสหกรณ์และ

กลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2556 โดยให้น้ำหนักตัวแปรไม่เท่ากัน ตัวแปรใน

การคำนวณ ประกอบด้วย ทุนดำเนินงานและรายได้ธุรกิจหลัก ทั้งนี้เนื่องจาก

มีข้อจำกัดด้านข้อมูลสมาชิก จึงไม่ได้นำมาคำนวณด้วย

ที่มา. จาก งบแสดงฐานะการเงิน, โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ก, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ภาพ 3 สัดส่วนสาขาออมทรัพย์ภาคราชการ จำแนกตามขนาดสาขา

ที่มา. จากงบแสดงฐานะการเงิน, โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ก, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ทั้งนี้ โครงสร้างของสาขานับว่าใหญ่มาก มีการกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มของสาขาออมทรัพย์สาธารณสุขมากที่สุด จำนวน 101 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 25.51 รองลงมาเป็นสาขาออมทรัพย์ครู จำนวน 94 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 23.74 สาขาออมทรัพย์ตำรวจ จำนวน 93 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 23.48 และ สาขาออมทรัพย์กระทรวง-กรม จำนวน 50 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12.63 ดังข้อมูลในตาราง 9

ตาราง 9

สาขาออมทรัพย์ขนาดใหญ่ จำแนกตามรูปแบบสาขา ปี พ.ศ. 2559

รูปแบบสาขา	จำนวน (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
สาขาออมทรัพย์สาธารณสุข	101	25.51
สาขาออมทรัพย์ครู	94	23.74
สาขาออมทรัพย์ตำรวจ	93	23.48
สาขาออมทรัพย์กระทรวง-กรม	50	12.63

ตาราง 9 (ต่อ)

รูปแบบสหกรณ์	จำนวน (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร	39	9.85
สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย	19	4.80
รวม	396	100.00

ที่มา. จาก งบแสดงสถานะการเงิน, โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ก, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ส่วนโครงสร้างของสหกรณ์ขนาดใหญ่ มีการกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มของสหกรณ์ออมทรัพย์ทหารมากที่สุด จำนวน 143 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 48.31 รองลงมาเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข จำนวน 59 แห่ง ร้อยละ 19.93 สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย จำนวน 33 แห่ง ร้อยละ 11.15 และสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจจำนวน 50 แห่ง ร้อยละ 10.47 ดังข้อมูลในตาราง 10

ตาราง 10

สหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ จำแนกตามรูปแบบสหกรณ์ปี พ.ศ. 2559

รูปแบบสหกรณ์	จำนวน (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร	143	48.31
สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข	59	19.93
สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย	33	11.15
สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ	31	10.47
สหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวง-กรม	18	6.08
สหกรณ์ออมทรัพย์ครู	12	4.05
รวม	296	100.00

ที่มา. จาก งบแสดงสถานะการเงิน, โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ก, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

บทที่ 4

วิธีดำเนินการศึกษาและผลการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเพื่อวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยในกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ โดยการประยุกต์ใช้วิธี Data Envelopment Analysis (DEA) ตัวแบบ BCC-O คำนวณหาค่าประสิทธิภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ภายใต้ข้อกำหนดฟังก์ชันการผลิตเป็นแบบผลตอบแทนต่อขนาดแปรผัน (variable returns to scale) และวัดประสิทธิภาพทางด้านผลผลิต และเพื่อให้สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ จึงทำการศึกษาแบ่งเป็น 3 ช่วงปี คือ ปี พ.ศ. 2550 ปี พ.ศ. 2555 และปี พ.ศ. 2559 ตามลำดับ

ตัวแบบ DEA ที่ใช้ในการศึกษา กำหนดปัจจัยการผลิต จำนวน 3 ตัวแปร และผลผลิต จำนวน 2 ตัวแปร ดังข้อมูลในตาราง 11

ตาราง 11

ตัวแปรปัจจัยการผลิตและปัจจัยผลผลิตในการคำนวณหาค่าประสิทธิภาพ

ตัวแปร	รายการ
ปัจจัยการผลิต (input)	1. เงินรับฝากจากสมาชิก 2. ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 3. ทุนของสหกรณ์
ผลผลิต (output)	1. สินทรัพย์ 2. รายได้ทั้งสิ้น

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการในประเทศไทยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการในประเทศไทย

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการในประเทศไทย

การพิจารณาค่าความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการ โดยแบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 ช่วงเวลา คือ ช่วงปี พ.ศ. 2550 ปี พ.ศ. 2555 และปี พ.ศ. 2559 แต่ละช่วงเวลามีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์ ปี พ.ศ. 2550 มีดังนี้

1. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ค่าเฉลี่ยของคะแนนประสิทธิภาพมีค่าเท่ากับ 0.89 จำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้คะแนนประสิทธิภาพ เท่ากับ 1 ซึ่งหมายถึงสหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานดีที่สุด มีจำนวน 64 แห่ง จากจำนวนสหกรณ์ทั้งหมด 674 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.50 ของกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการทั้งหมด ในจำนวนนี้สหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดจะกระจุกตัวอยู่ในสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่มาก โดยมีจำนวนถึง 37 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 57.81 รองลงมาเป็นสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่ มีจำนวน 23 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 35.94 นอกจากนี้เป็นสหกรณ์ที่มีขนาดกลางและขนาดเล็กตามลำดับ

พิจารณาประเภทของสหกรณ์ พบว่า กลุ่มอาชีพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพ เท่ากับ 1 ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ มีจำนวน 18 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28.13 รองลงมาเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ครู มีจำนวน 17 แห่ง คิดเป็น

ร้อยละ 26.56 และสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวง-กรม มีจำนวน 10 แห่ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 15.63

2. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพดีมาก สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้คะแนนประสิทธิภาพอยู่ระหว่าง 0.90-0.99 เป็นสหกรณ์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 1 แต่มีผลการดำเนินงานดีมากมีจำนวน 226 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 33.53

3. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพค่อนข้างดี สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้คะแนนประสิทธิภาพอยู่ระหว่าง 0.80-0.89 เป็นสหกรณ์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 1 แต่มีผลการดำเนินงานค่อนข้างดี จากผลการคำนวณ พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ปี พ.ศ. 2550 มีคะแนนประสิทธิภาพอยู่ในช่วงคะแนนนี้มากที่สุด โดยมีจำนวน 327 แห่ง จากจำนวนสหกรณ์ 674 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 42.46 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมด

4. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพต่ำ สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้คะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5 หมายถึง สหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานต่ำ พบว่า มีเพียงจำนวน 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.30 ของสหกรณ์ทั้งหมด ในสหกรณ์ทั้ง 2 แห่งนี้ เป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ จำนวน 1 แห่ง และสหกรณ์ขนาดกลาง จำนวน 1 แห่ง เมื่อแบ่งตามลักษณะอาชีพแล้วสหกรณ์ทั้ง 2 แห่งอยู่ในกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร ทั้ง 2 แห่ง

ตาราง 12

ผลการคำนวณคะแนนประสิทธิภาพสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2550

คะแนนประสิทธิภาพ	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1	64	9.50
0.90-0.99	226	33.53
0.80-0.89	327	48.52
0.70-0.79	46	6.82
0.60-0.69	5	0.74
0.50-0.59	4	0.59

ตาราง 12 (ต่อ)

คะแนนประสิทธิภาพ	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
0.00-0.49	2	0.30
รวม	674	100.00

หมายเหตุ: ปี พ.ศ. 2550 มีจำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีข้อมูลครบถ้วนในการคำนวณ

674 แห่ง

ที่มา. จากการคำนวณ

ตาราง 13

คะแนนประสิทธิภาพ จำแนกตามขนาดสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2550

ขนาด	คะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 1		คะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5	
	จำนวนสหกรณ์	สัดส่วน	จำนวนสหกรณ์	สัดส่วน
	(แห่ง)	(ร้อยละ)	(แห่ง)	(ร้อยละ)
เล็ก	1	1.56	-	-
กลาง	3	4.69	1	50.00
ใหญ่	23	35.94	1	50.00
ใหญ่มาก	37	57.81	-	-
รวม	64	100.00	2	100.00

หมายเหตุ: คำนวณตามเกณฑ์การแบ่งขนาดสหกรณ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

รายละเอียดในภาคผนวก ก

ที่มา. จากการคำนวณ

ตาราง 14

คะแนนประสิทธิภาพ จำแนกตามลักษณะอาชีพ ปี พ.ศ. 2550

รูปแบบสหกรณ์	คะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 1		คะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5	
	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
กระทรวง-กรม	10	15.63	-	-
ครู	17	26.56	-	-
ตำรวจ	18	28.13	-	-
ทหาร	8	12.50	2	100.00
มหาวิทยาลัย	6	9.38	-	-
สาธารณสุข	5	7.81	-	-
รวม	64	100.00	2	100.00

ที่มา. จากการคำนวณ

ผลการวิเคราะห์ ปี พ.ศ. 2555 มีดังนี้

1. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ค่าเฉลี่ยของคะแนนประสิทธิภาพมีค่าเท่ากับ 0.85 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้คะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 1 ซึ่งหมายถึงสหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานดีที่สุด พบว่า มีจำนวน 53 แห่ง จากจำนวนสหกรณ์ทั้งหมด 690 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7.68 ของกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการทั้งหมด ในจำนวนนี้สหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดจะกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มสหกรณ์ขนาดใหญ่มาก มีจำนวน 35 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 66.04 รองลงมาเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ มีจำนวน 14 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 26.42 และนอกจากนี้ยังเป็นสหกรณ์ที่มีขนาดกลางและขนาดเล็ก ตามลำดับ

ส่วนกลุ่มอาชีพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 1 ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ มีจำนวน 17 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32.08 รองลงมาเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ครู มีจำนวน 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 24.53 และสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข มีจำนวน 7 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 13.21

2. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพดีมาก สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้คะแนนประสิทธิภาพอยู่ระหว่าง 0.90-0.99 เป็นสหกรณ์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 1 แต่มีผลการดำเนินงานดีมากมีจำนวน 158 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 22.90

3. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพค่อนข้างดี สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้คะแนนประสิทธิภาพอยู่ระหว่าง 0.80-0.89 เป็นสหกรณ์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 1 แต่มีผลการดำเนินงานค่อนข้างดี จากผลการคำนวณ พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ปี พ.ศ. 2555 มีคะแนนประสิทธิภาพอยู่ในช่วงคะแนนนี้มากที่สุด โดยมีจำนวน 293 แห่ง จากจำนวนสหกรณ์ 690 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 42.46 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมด นอกจากนี้ยังสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้คะแนนประสิทธิภาพอยู่ระหว่าง 0.70-0.79 ที่มีจำนวนค่อนข้างมาก โดยมีจำนวน 146 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 21.16

4. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพต่ำ สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้คะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5 หมายถึง สหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานต่ำ พบว่า มีจำนวน 6 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.87 ของสหกรณ์ทั้งหมด ในสหกรณ์ทั้ง 6 แห่งนี้ เป็นสหกรณ์ขนาดกลาง ซึ่งมีจำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 66.67 เป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่มาก จำนวน 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.67 และสหกรณ์ขนาดเล็ก จำนวน 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.67

กลุ่มอาชีพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพต่ำอยู่ในกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวง-กรม และสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร โดยมีจำนวนสหกรณ์ละ 2 แห่ง เท่ากัน คิดเป็นกลุ่มสหกรณ์ร้อยละ 33.33 รองลงมาเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย มีจำนวนละ 1 แห่ง คิดเป็นสัดส่วนกลุ่มสหกรณ์ร้อยละ 16.67

ตาราง 15

ผลการคำนวณคะแนนประสิทธิภาพสหกรณ์ปี พ.ศ. 2555

คะแนนประสิทธิภาพ	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1	53	7.68
0.90-0.99	158	22.90
0.80-0.89	293	42.46

ตาราง 15 (ต่อ)

คะแนนประสิทธิภาพ	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
0.70-0.79	146	21.16
0.60-0.69	26	3.77
0.50-0.59	8	1.16
0.00-0.49	6	0.87
รวม	690	100.00

หมายเหตุ: ปี พ.ศ. 2555 มีจำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีข้อมูลครบถ้วนในการคำนวณ
690 แห่ง

ที่มา. จากการคำนวณ

ตาราง 16

คะแนนประสิทธิภาพ จำแนกตามขนาดสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2555

ขนาด	คะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 1		คะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5	
	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
เล็ก	1	1.89	1	16.67
กลาง	3	5.66	4	66.67
ใหญ่	14	26.42	-	-
ใหญ่มาก	35	66.04	1	16.67
รวม	53	100.00	6	100.00

ที่มา. จากการคำนวณ

ตาราง 17

คะแนนประสิทธิภาพ จำแนกตามลักษณะอาชีพ ปี พ.ศ. 2555

รูปแบบสหกรณ์	คะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 1		คะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5	
	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
กระทรวง-กรม	5	9.43	2	33.33
ครู	13	24.53	1	16.67
ตำรวจ	17	32.08	-	-
ทหาร	6	11.32	2	33.33
มหาวิทยาลัย	5	9.43	1	16.67
สาธารณสุข	7	13.21	-	-
รวม	53	100.00	6	100.00

ที่มา. จากการคำนวณ

ผลการวิเคราะห์ ปี พ.ศ. 2559 มีดังนี้

1. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ค่าเฉลี่ยของคะแนนประสิทธิภาพมีค่าเท่ากับ 0.82 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้คะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 1 ซึ่งหมายถึงสหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานดีที่สุด พบว่า มีจำนวน 70 แห่ง จากจำนวนสหกรณ์ทั้งหมด 703 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.96 ของกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการทั้งหมด ในจำนวนนี้ สหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดจะกระจุกตัวอยู่ในสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่มาก จำนวน 45 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 64.29 รองลงมาเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ มีจำนวน 17 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 24.29 และสหกรณ์ขนาดกลางและขนาดเล็ก ตามลำดับ

กลุ่มอาชีพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 1 มี 2 กลุ่มสหกรณ์ที่มีจำนวนเท่ากัน คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูและสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ โดยมีจำนวนกลุ่มสหกรณ์ละ 18 แห่ง คิดเป็นสัดส่วนกลุ่มสหกรณ์ละร้อยละ 25.71 รองลงมาเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวง-กรม มีจำนวน 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 14.29 และ

นอกจากนี้ เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข ตามลำดับ

2. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพดีมาก สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้คะแนนประสิทธิภาพอยู่ระหว่าง 0.90-0.99 เป็นสหกรณ์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 1 แต่มีผลการดำเนินงานดีมากมีจำนวน 169 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 24.04

3. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพค่อนข้างดี สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้คะแนนประสิทธิภาพอยู่ระหว่าง 0.80-0.89 เป็นสหกรณ์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 1 แต่มีผลการดำเนินงานค่อนข้างดี จากผลการคำนวณ พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ปี พ.ศ. 2559 มีคะแนนประสิทธิภาพอยู่ในช่วงคะแนนนี้มากที่สุด โดยมีจำนวน 242 แห่ง จากจำนวนสหกรณ์ 703 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 34.42 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมด

4. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพต่ำ สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้คะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5 หมายถึง สหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานต่ำ พบว่า มีจำนวน 46 แห่ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.55 ของสหกรณ์ทั้งหมด และในสหกรณ์นี้มีการกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มสหกรณ์ขนาดใหญ่มากที่สุด มีจำนวน 44 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 95.65 และเป็นสหกรณ์ขนาดกลาง จำนวน 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.35

สำหรับกลุ่มอาชีพที่สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้คะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5 กระจุกตัวอยู่นั้นส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ทหารมากที่สุด มีจำนวน 30 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 65.22 รองลงมา เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย จำนวน 7 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 15.22 นอกจากนี้ เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข จำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 10.87 สหกรณ์ออมทรัพย์ครู จำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.52 และสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ จำนวน 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.17

ตาราง 18

ผลการคำนวณคะแนนประสิทธิภาพสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2559

คะแนนประสิทธิภาพ	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1	70	9.96
0.90-0.99	169	24.04
0.80-0.89	242	34.42
0.70-0.79	79	11.24
0.60-0.69	65	9.25
0.50-0.59	32	4.55
0.00-0.49	46	6.54
รวม	703	100.00

หมายเหตุ: ปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีข้อมูลครบถ้วนในการคำนวณ

703 แห่ง

ที่มา. จากการคำนวณ

ตาราง 19

คะแนนประสิทธิภาพ จำแนกตามขนาดสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2559

ขนาด	คะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 1		คะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5	
	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
เล็ก	1	1.43	-	-
กลาง	7	10.00	2	4.35
ใหญ่	17	24.29	44	95.65
ใหญ่มาก	45	64.29	-	-
รวม	70	100.00	46	100.00

ที่มา. จากการคำนวณ

ตาราง 20

คะแนนประสิทธิภาพ จำแนกตามลักษณะอาชีพ ปี พ.ศ. 2559

รูปแบบสหกรณ์	คะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 1		คะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5	
	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
กระทรวง-กรม	10	14.29	-	-
ครู	18	25.71	3	6.52
ตำรวจ	18	25.71	1	2.17
ทหาร	8	11.43	30	65.22
มหาวิทยาลัย	8	11.43	7	15.22
สาธารณสุข	8	11.43	5	10.87
รวม	70	100.00	46	100.00

ที่มา. จากการคำนวณ

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ

1. การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยทั้ง 3 ปี พบว่า อยู่ในระดับสูง คือ มีคะแนนประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.89, 0.85 และ 0.82 สำหรับปี พ.ศ. 2550 ปี พ.ศ. 2555 และปี พ.ศ. 2559 ตามลำดับ แต่มีแนวโน้มปรับตัวลดลงกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด หรือมีคะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 1 ในการดำเนินงานทั้ง 3 ช่วงปี ดังข้อมูลในตาราง 21 จำนวนสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 9.50, 7.68 และ 9.96 สำหรับปี พ.ศ. 2550 ปี พ.ศ. 2555 และปี พ.ศ. 2559 ตามลำดับ

ตาราง 21

สรุปข้อมูลจำนวนสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ

ปี พ.ศ.	จำนวนสหกรณ์ ทั้งหมด (แห่ง)	จำนวนสหกรณ์ ที่มีประสิทธิภาพ (แห่ง)	สัดส่วนสหกรณ์ ที่มีประสิทธิภาพ (ร้อยละ)
2550	674	64	9.50
2555	690	53	7.68
2559	703	70	9.96

ที่มา. จากการคำนวณ

2. สหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดทั้ง 3 ปี มีจำนวนทั้งหมด 17 แห่ง รายชื่อสหกรณ์ ดังข้อมูลในตาราง 22

3. เปรียบเทียบการกระจุกตัวของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพสูงสุด พบว่า สหกรณ์ส่วนใหญ่มีขนาดใหญ่มาก จำนวน 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 76.47 รองลงมาเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ มีจำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.65 และสหกรณ์ขนาดกลาง จำนวน 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.88 ดังข้อมูลในตาราง 23

4. กลุ่มอาชีพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพสูงสุดนี้ ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ครู มากที่สุด มีจำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 29.41 รองลงมาเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ มีจำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 23.53 และสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวง-กรม มีจำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.65 นอกจากนั้นเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข และสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร ตามลำดับ ดังข้อมูลในตาราง 24

ตาราง 22

รายชื่อสหกรณ์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพทั้ง 3 ปี

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์
1	สหกรณ์ออมทรัพย์ กทม. จำกัด
2	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำกัด
3	สหกรณ์ออมทรัพย์กรุงเทพมหานคร จำกัด
4	สหกรณ์ออมทรัพย์ขอนแก่น จำกัด
5	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูร้อยเอ็ด จำกัด
6	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด
7	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูหนองบัวลำภู จำกัด
8	สหกรณ์ออมทรัพย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด
9	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเชียงใหม่ จำกัด
10	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำกัด
11	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจรถไฟ จำกัด
12	สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาล จำกัด
13	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด
14	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลตำรวจ จำกัด
15	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลน่าน จำกัด
16	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพุทธชินราช จำกัด
17	สหกรณ์ออมทรัพย์ อส.จ.นธ.ที่ 1 จำกัด

ที่มา. จากการคำนวณ

ตาราง 23

สหกรณ์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพทั้ง 3 ปี จำแนกตามขนาดสหกรณ์

ขนาด	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน(ร้อยละ)	อันดับ
กลาง	1	5.88	3
ใหญ่	3	17.65	2
ใหญ่มาก	13	76.47	1
รวม	17	100.00	-

ที่มา. จากการคำนวณ

ตาราง 24

สหกรณ์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพทั้ง 3 ปี จำแนกตามอาชีพ

รูปแบบสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	อันดับ
กระทรวง-กรม	3	17.65	3
ครู	5	29.41	1
ตำรวจ	4	23.53	2
ทหาร	1	5.88	5
มหาวิทยาลัย	2	11.76	4
สาธารณสุข	2	11.76	4
รวม	17	100.00	-

ที่มา. จากการคำนวณ

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ ในประเทศไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ คำนวณโดยวิธี Data Envelopment Analysis (DEA) ตัวแบบ BCC-O ทำการวิเคราะห์แบ่งเป็น 3 ช่วงระยะเวลา คือ ปี พ.ศ. 2550 ปี พ.ศ. 2555 และปี พ.ศ. 2559 โดยมีปัจจัยการผลิต (input) จำนวน 3 ตัวแปร คือ เงินรับฝากจากสมาชิก ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น และทุนของสหกรณ์ผลผลิต (output) จำนวน 2 ตัวแปร คือ สินทรัพย์ และรายได้ทั้งสิ้น

ผลการศึกษสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษา พบว่า การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการทั้ง 3 ปี พบว่า อยู่ในระดับสูง คือ มีคะแนนประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.89, 0.85 และ 0.82 สำหรับปี พ.ศ. 2550 ปี พ.ศ. 2555 และปี พ.ศ. 2559 ตามลำดับ แต่มีแนวโน้มปรับตัวลดลง

2. ปี พ.ศ. 2550 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดมีจำนวน 64 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.50 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการทั้งหมด ในสหกรณ์จำนวนนี้มีการกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่มาก จำนวน 37 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 57.81 กลุ่มอาชีพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ มีจำนวน 18 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28.13 ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5 มีเพียงจำนวน 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.30 เป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ จำนวน 1 แห่ง และสหกรณ์ขนาดกลาง จำนวน 1 แห่ง และอยู่ในกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร ทั้ง 2 แห่ง

3. ปี พ.ศ. 2555 สหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดมีจำนวน 53 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7.68 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการทั้งหมด ในสหกรณ์จำนวนนี้มีการกระจุกตัวอยู่

ในกลุ่มสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่มาก จำนวน 35 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 66.04 กลุ่มอาชีพเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ มากที่สุด มีจำนวน 17 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32.08 ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5 มีจำนวนทั้งหมด 6 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.86 การกระจุกตัวอยู่ในสหกรณ์ขนาดกลาง มีจำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 66.67 และกลุ่มอาชีพเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวง-กรม และสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร มากที่สุด มีจำนวนกลุ่มสหกรณ์ละ 2 แห่งเท่ากัน คิดเป็นสัดส่วนกลุ่มสหกรณ์ร้อยละ 33.33

4. ปี พ.ศ. 2559 สหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดมีจำนวน 70 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.96 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการทั้งหมด ในสหกรณ์จำนวนนี้มีการกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่มาก จำนวน 45 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 64.29 และอยู่ในกลุ่มอาชีพ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู และสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มสหกรณ์นี้มีจำนวนเท่ากัน คือ จำนวน 18 แห่ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.71 ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีคะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5 มีจำนวน 46 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.55 กระจุกตัวอยู่ในกลุ่มสหกรณ์ขนาดใหญ่มากที่สุด มีจำนวน 44 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 95.65 และอยู่ในกลุ่มอาชีพสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร มากที่สุด จำนวน 30 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 65.22

5. สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดทั้ง 3 ปี พบว่า สหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด มีจำนวนทั้งหมด 17 แห่ง มีการกระจุกตัวอยู่ในสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่มาก จำนวน 13 แห่ง รองลงมา เป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ จำนวน 3 แห่ง และสหกรณ์ขนาดกลาง จำนวน 1 แห่ง สำหรับกลุ่มอาชีพ มีการกระจุกตัวในกลุ่มอาชีพสหกรณ์ออมทรัพย์ครู มากที่สุด มีจำนวน 5 แห่ง รองลงมาเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ จำนวน 4 แห่ง และสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวง-กรม จำนวน 3 แห่ง นอกจากนั้นเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข และสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผลการศึกษา พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานค่อนข้างดีถึงดีมาก ดังนั้น สหกรณ์ในกลุ่มนี้ควรรักษามาตรฐานการดำเนินการ และควรเน้นมาตรการการป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริต เพราะจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน

2. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพต่ำ คือ มีคะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5 มีจำนวนเพิ่มขึ้นสูงมากในช่วงปี พ.ศ. 2555-2559 โดยเพิ่มจาก 6 แห่งในปี พ.ศ. 2555 เป็น 46 แห่ง ในปี พ.ศ. 2559 ในขณะที่ปีก่อนหน้ามีการเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ดังนั้น สหกรณ์ในกลุ่มนี้จึงควรมีนโยบายปรับปรุงการเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานทั้งทางด้านการลดต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะด้านรายจ่าย และเพิ่มผลประกอบการการดำเนินงาน ทั้งด้านการบริหารสินทรัพย์ และการเพิ่มรายได้ ทั้งนี้ควรศึกษาดูงานของสหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

3. การทุจริตเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ลดลง และทำให้สมาชิกขาดความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของสหกรณ์ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรปรับปรุงมาตรการการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงาน เพื่อเป็นแนวทางให้สามารถดำเนินกิจการไปสู่ความมั่นคงที่ยั่งยืนในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ ด้วยวิธี DEA มีข้อกำหนดว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีเป้าหมายเพื่อแสวงหาผลตอบแทนสูงสุด แต่สหกรณ์ออมทรัพย์ไม่ใช่สถาบันการเงินอื่น ๆ การวิเคราะห์ประสิทธิภาพภายใต้เป้าหมายนี้ จึงอาจไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะโดยหลักการสหกรณ์ตั้งขึ้นมีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมการออมและการให้บริการเงินกู้แก่สมาชิกตามความเดือดร้อนและความจำเป็น

ของสมาชิก ตลอดจนจัดให้มีสวัสดิการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เพื่อช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิก ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความกินดีอยู่ดี สมาชิกช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังนั้น การประเมินผลการดำเนินงานที่มุ่งเน้นเป้าหมายกำไรหรือรายได้สูงสุด ด้วยใช้ตัวชี้วัดทางการเงิน จึงอาจจะไม่ได้สะท้อนเป้าหมายที่แท้จริงของสหกรณ์ ดังนั้น ในการประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์จึงควรนำปัจจัยที่สะท้อนถึงความพึงพอใจของสมาชิกของสหกรณ์มาร่วมพิจารณาด้วย รวมทั้งโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารของสหกรณ์ต่าง ๆ เพื่อสอบถามถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน นโยบาย และแนวทางในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ

ภาคผนวก ก
เกณฑ์การแบ่งขนาดสหกรณ์

ตาราง 25

เกณฑ์การแบ่งขนาดสหกรณ์

ทุนดำเนินงาน (น้ำหนัก 4)		รายได้ธุรกิจหลัก (น้ำหนัก 5)	
ช่วงข้อมูล (บาท)	คะแนน (1)	ช่วงข้อมูล (บาท)	คะแนน (2)
1-1,000	0.33	1-300	0.42
1,101-4,800	0.67	301-1,300	0.83
4,801-20,500	1.00	1,301-6,400	1.25
20,501-87,800	1.33	6,401-60,000	1.67
87,801-375,000	1.67	60,001-140,000	2.08
375,001-776,000	2.00	140,001-303,000	2.50
776,001-3,320,000	2.33	303,001-1,415,000	2.92
3,320,001-14,000,000	2.67	1,415,001-6,600,000	3.33
14,000,001-60,700,000	3.00	6,600,001-30,800,000	3.75
60,700,001-259,500,000	3.33	30,800,001-144,000,000	4.17
259,500,001-1,110,000,000	3.67	144,000,001-672,000,000	4.58
มากกว่า 1,110,000,000	4.00	มากกว่า 672,000,000	5.00

ตาราง 26

สรุปขนาดสหกรณ์

ช่วงคะแนนรวม (1) + (2)	ขนาดสหกรณ์
1.00-3.25	เล็ก
3.26-5.50	กลาง
5.51-7.75	ใหญ่
7.76-9.00	ใหญ่มาก

ภาคผนวก ข
ผลการวัดประสิทธิภาพ

ตาราง 27

รายละเอียดผลการคำนวณค่าประสิทธิภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ (score = 1) ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 64 แห่ง

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (Score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
1	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	1,109,659,378	88,844,231	5,784,939,545	6,951,706,312	438,225,715
2	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	8,622,515,400	346,349,649	3,509,354,650	12,604,921,842	634,431,700
3	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูพัทลุง จำกัด	พัทลุง	1	982,627,416	194,882,863	1,435,553,265	4,960,612,967	306,070,408
4	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสกลนคร จำกัด	สกลนคร	1	157,355,882	282,755,757	2,719,145,434	6,852,091,011	510,796,792
5	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูเลย จำกัด	เลย	1	1,215,527,832	289,553,788	1,962,051,692	6,228,047,759	442,783,020
6	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด	ขอนแก่น	1	494,484,134	245,947,837	3,979,050,917	7,216,051,561	562,854,932
7	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูร้อยเอ็ด จำกัด	ร้อยเอ็ด	1	481,859,757	399,459,249	4,244,774,142	9,391,600,087	703,533,347
8	สหกรณ์ออมทรัพย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	10,765,897,843	456,171,662	9,189,746,557	24,239,098,675	1,098,250,192
9	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด	บุรีรัมย์	1	1,089,153,257	406,264,805	3,986,075,410	9,886,561,620	729,697,070
10	สหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	324,297,519	26,060,675	2,100,458,672	2,438,931,389	174,073,613
11	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุบลราชธานี จำกัด	อุบลราชธานี	1	1,147,771,478	465,495,840	4,960,591,362	10,863,892,072	770,503,595
12	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสมุทรปราการ จำกัด	สมุทรปราการ	1	41,906,288	10,995,086	1,219,229,422	1,271,436,870	69,230,761
13	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรุงเทพมหานคร จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	229,050,096	31,224,755	2,529,506,344	2,932,041,288	194,095,193

ตาราง 27 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
14	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจพัทลุง จำกัด	พัทลุง	1	41,905,934	24,875,291	351,413,355	760,093,231	69,595,335
15	สหกรณ์ออมทรัพย์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	739,000,095	20,452,816	311,688,578	1,053,520,447	43,733,247
16	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมหาสารคาม จำกัด	มหาสารคาม	1	341,700,273	243,872,781	3,263,922,149	7,181,076,977	490,133,931
17	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดนราธิวาส จำกัด	นราธิวาส	1	598,512	13,256,447	208,860,458	367,843,835	31,627,160
18	สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการตำรวจนครราชสีมา จำกัด	นครราชสีมา	1	13,445,042	10,517,767	798,537,396	891,920,341	86,882,054
19	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	7,761,821,674	325,346,804	2,365,687,573	10,442,552,529	529,219,830
20	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	11,396,848,499	487,592,931	6,157,023,027	19,371,924,619	906,763,191
21	สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาล จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	758,694,111	97,945,177	4,455,823,289	5,838,252,376	436,078,299
22	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำกัด	สงขลา	1	4,993,444,752	193,708,438	1,993,547,330	7,307,236,886	346,535,184
23	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร จำกัด	ยโสธร	1	7,412,532	8,498,359	135,282,658	250,964,473	24,356,573
24	สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	10,000	1,151,232	311,879,999	316,936,143	19,363,717

ตาราง 27 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
25	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษาจังหวัด บุรีรัมย์ จำกัด	บุรีรัมย์	1	1,084,209	2,343,505	12,633,449	43,560,354	3,273,613
26	สหกรณ์ออมทรัพย์ กทม. จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	1,986,229,666	104,609,417	4,521,420,850	6,961,916,144	463,169,934
27	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนครบาล จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	444,918,818	26,714,590	2,311,629,643	2,784,149,625	165,442,897
28	สหกรณ์ออมทรัพย์ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6 จำกัด	นครสวรรค์	1	-	121,139	28,653,224	28,653,224	2,197,424
29	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเชียงใหม่ จำกัด	เชียงใหม่	1	309,109,865	32,712,591	850,827,046	1,350,500,090	123,520,159
30	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดอุดรธานี จำกัด	อุดรธานี	1	2,087,668	17,793,508	316,073,710	575,132,206	49,629,448
31	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำกัด	ยะลา	1	-	855,225	28,575,837	33,990,195	3,119,590
32	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด จำกัด	ร้อยเอ็ด	1	81,337,563	24,953,279	529,388,422	825,958,710	85,401,960
33	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนครปฐม จำกัด	นครปฐม	1	-	1,471,280	278,164,502	278,558,045	21,963,031
34	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจสมุทรสาคร จำกัด	สมุทรสาคร	1	7,825,669	911,859	130,994,712	138,922,461	12,489,957
35	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจมหาสารคาม จำกัด	มหาสารคาม	1	43,154,244	8,732,393	264,752,279	367,162,993	38,077,313
36	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจรถไฟ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	-	1,886,564	75,211,434	78,024,363	7,534,627

ตาราง 27 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
37	สหกรณ์ออมทรัพย์เสมภาพิณธุ์ จำกัด	กาฬสินธุ์	1	456,956	12,715,781	148,119,855	294,484,818	24,139,726
38	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลน่าน จำกัด	น่าน	1	-	180,435	128,013,400	128,058,400	8,228,863
39	สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการสำนักงานอัยการ สูงสุด จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	242,666,137	12,397,181	1,162,509,188	1,407,976,011	77,935,120
40	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัด หนองบัวลำภู จำกัด	หนองบัวลำภู	1	4,509,962	5,592,118	104,792,481	197,677,740	16,724,659
41	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูหนองบัวลำภู จำกัด	หนองบัวลำภู	1	137,087,942	202,306,872	1,360,523,361	4,417,887,283	298,668,455
42	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมพัฒนาพลังงานทดแทน และอนุรักษ์พลังงาน จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	-	3,373,373	113,789,110	135,299,473	11,155,255
43	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดยะลา จำกัด	ยะลา	1	5,764,441	10,890,220	286,363,019	427,413,673	40,231,497
44	สหกรณ์ออมทรัพย์สุริยพงษ์ จำกัด	น่าน	1	1,268,810	438,860	22,116,456	32,972,255	1,720,765
45	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพุทธชินราช จำกัด	พิษณุโลก	1	-	1,675,951	477,732,427	478,870,882	29,690,432
46	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลประสาท จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	100,784,702	5,608,628	196,546,517	366,033,848	19,860,345
47	สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการสรรพากร จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	657,712,384	41,224,224	2,977,704,776	3,803,290,577	246,367,527
48	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด	จันทบุรี	1	339,860,638	9,807,720	490,907,336	832,866,164	39,075,167
49	สหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	-	2,561,782	137,381,805	183,033,967	11,585,274
50	สหกรณ์ออมทรัพย์วังเดิม จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	2,287,689,873	117,461,131	1,481,730,304	3,779,654,483	266,918,310

ตาราง 27 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
51	สหกรณ์ออมทรัพย์ทหารเสือ จำกัด	ชลบุรี	1	328,234	17,886	20,278,746	20,616,980	1,141,061
52	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมุกดาหาร จำกัด	มุกดาหาร	1	596,675,434	151,718,349	991,478,122	2,941,290,578	229,701,333
53	สหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงอุตสาหกรรม จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	235,137,842	9,740,750	435,459,338	674,568,381	51,036,172
54	สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยข่าวกรองทางทหาร จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	-	976,292	34,764,634	47,533,337	3,530,440
55	สหกรณ์ออมทรัพย์กองกำกับการ 2 กองบังคับการ ฝึกพิเศษ จำกัด	ฉะเชิงเทรา	1	-	239,409	15,195,787	19,696,897	1,270,126
56	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพันพัฒนาที่ 4 จำกัด	สงขลา	1	-	2,779,336	32,666,809	70,304,682	5,101,227
57	สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขชัยภูมิ จำกัด	ชัยภูมิ	1	18,453,292	20,858,806	371,683,157	714,511,146	49,597,450
58	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลตำรวจ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	290,347,036	7,151,779	92,671,954	389,562,031	15,518,939
59	สหกรณ์ออมทรัพย์กองร้อยอาสารักษาดินแดน จังหวัดยะลา จำกัด	ยะลา	1	-	57,000	3,061,286	3,076,229	334,067
60	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	-	16,147,128	455,946,719	714,595,660	37,094,677
61	สหกรณ์ออมทรัพย์เครือข่ายพัฒนาชีวิตครูแพร่ จำกัด	แพร่	1	6,172,591	891,129	3,458,973	10,739,698	1,052,018

ตาราง 27 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
62	สหกรณ์ออมทรัพย์เครือข่ายพัฒนาชีวิตครูตาก จำกัด	ตาก	1	25,046	187,406	612,493	1,187,095	166,040
63	สหกรณ์ออมทรัพย์ อส.จ.นธ.ที่ 1 จำกัด	นราธิวาส	1	-	-	202,500	206,048	-
64	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมศุลกากร จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	-	-	19,249,160	19,845,247	-

ที่มา. จาก งบแสดงฐานะการเงิน, โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ก, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ตาราง 28

รายละเอียดผลการคำนวณค่าประสิทธิภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5 ($score = 0-0.50$) ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 2 แห่ง

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
1	สหกรณ์ออมทรัพย์ ร.15 พัน 4 จำกัด	ตรัง	0.47	-	1,992,571	6,717,470	6,753,445	334,528
2	สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการบำนาญทหาร จำกัด	กรุงเทพมหานคร	0.12	916,085	1,788,738	-1,055,738	112,391	50,662

ที่มา. จาก งบแสดงสถานะการเงิน, โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ก, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ตาราง 29

รายละเอียดผลการคำนวณค่าประสิทธิภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ (score = 1) ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 53 แห่ง

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
1	สหกรณ์ออมทรัพย์นครราชสีมา จำกัด	นครราชสีมา	1	3,011,790,862	749,445,436	10,247,693,571	25,426,808,386	1,563,539,884
2	สหกรณ์ออมทรัพย์สุรินทร์ จำกัด	สุรินทร์	1	1,513,885,665	592,311,452	6,523,020,470	17,650,698,300	1,069,467,112
3	สหกรณ์ออมทรัพย์กาญจนบุรี จำกัด	กาญจนบุรี	1	1,050,358,791	662,758,513	4,957,299,886	13,823,297,492	863,083,410
4	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	14,857,331,678	515,915,868	6,587,010,818	21,944,808,004	1,098,585,395
5	สหกรณ์ออมทรัพย์ขอนแก่น จำกัด	ขอนแก่น	1	1,188,662,476	474,966,691	7,733,989,474	18,032,857,380	1,132,101,448
6	สหกรณ์ออมทรัพย์ร้อยเอ็ด จำกัด	ร้อยเอ็ด	1	1,094,803,708	751,914,859	7,671,451,691	17,970,306,942	1,162,843,862
7	สหกรณ์ออมทรัพย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	7,352,767,718	580,589,540	14,122,682,891	30,568,674,211	1,495,772,512
8	สหกรณ์ออมทรัพย์บุรีรัมย์ จำกัด	บุรีรัมย์	1	3,526,052,129	472,159,961	7,010,899,598	18,949,304,999	1,019,662,265
9	สหกรณ์ออมทรัพย์ศรีสะเกษ จำกัด	ศรีสะเกษ	1	6,206,666,121	789,563,483	4,887,102,537	17,824,722,315	1,100,070,227
10	สหกรณ์ออมทรัพย์กรุงเทพมหานคร จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	251,243,763	27,309,597	3,465,330,709	3,762,074,499	240,227,912
11	สหกรณ์ออมทรัพย์จันทบุรี จำกัด	จันทบุรี	1	1,128,727,527	289,107,587	1,966,151,762	9,893,744,276	479,556,486
12	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจสุรินทร์ จำกัด	สุรินทร์	1	31,177,193	65,686,044	1,002,183,480	2,682,569,902	192,808,807
13	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจจังหวัดศรีสะเกษ จำกัด	ศรีสะเกษ	1	237,921,389	42,114,196	1,040,518,032	2,536,497,815	136,260,666
14	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจจังหวัดบุรีรัมย์ จำกัด	บุรีรัมย์	1	90,775,624	60,070,928	701,641,388	2,229,269,616	151,514,460

ตาราง 29 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
15	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	25,662,405,885	1,234,158,354	12,470,583,653	43,497,986,271	2,009,464,495
16	สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาล จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	663,056,013	85,996,463	6,111,813,656	7,651,301,868	502,429,467
17	สหกรณ์ออมทรัพย์วิจิตรพยาบาล จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	3,304,264,820	163,643,069	2,939,558,906	8,454,667,647	356,231,777
18	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศิลปากร จำกัด	นครปฐม	1	151,810,416	5,980,717	771,694,922	927,874,805	45,399,183
19	สหกรณ์ออมทรัพย์ กทม. จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	4,217,520,673	169,243,210	8,051,893,315	12,592,414,824	822,477,337
20	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเชียงใหม่ จำกัด	เชียงใหม่	1	539,848,667	130,882,656	2,419,267,100	5,206,794,931	437,884,173
21	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจป่าไม้ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	-	1,958,285	138,384,202	170,444,593	12,018,117
22	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดอุดรธานี จำกัด	อุดรธานี	1	94,932,411	28,603,496	906,745,744	1,435,611,558	119,709,792
23	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำกัด	ยะลา	1	-	3,365,502	84,799,290	148,663,860	12,095,637
24	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม จำกัด	นครพนม	1	9,680,376	7,107,958	290,754,106	412,056,302	32,933,598
25	สหกรณ์ออมทรัพย์ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 7 จำกัด	นครปฐม	1	229,285	369,981	56,948,529	57,177,814	4,060,788
26	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจสมุทรสาคร จำกัด	สมุทรสาคร	1	69,534,076	4,710,806	226,150,453	348,147,735	24,861,845
27	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจมหาสารคาม จำกัด	มหาสารคาม	1	79,265,099	16,165,454	470,618,496	724,411,377	71,204,642

∞

ตาราง 29 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
28	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดสกลนคร จำกัด	สกลนคร	1	32,896,019	20,840,030	527,494,918	1,038,082,824	76,618,662
29	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแห่งชาติ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	5,832,643,154	354,564,695	2,571,758,434	13,194,101,973	606,582,829
30	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจรถไฟ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	-	2,125,694	114,495,381	140,159,069	11,341,598
31	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลน่าน จำกัด	น่าน	1	-	233,407	153,069,566	153,119,566	8,561,699
32	สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการสำนักงานอัยการ สูงสุด จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	465,126,024	21,492,327	2,025,548,562	2,496,811,433	138,508,908
33	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูหนองบัวลำภู จำกัด	หนองบัวลำภู	1	304,055,766	258,131,909	1,925,024,847	6,414,378,429	410,077,987
34	สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขพิจิตร จำกัด	พิจิตร	1	346,732,200	11,848,006	778,311,814	1,127,864,745	67,205,467
35	สหกรณ์ออมทรัพย์นาวิกโยธิน จำกัด	ชลบุรี	1	1,619,731,925	74,636,361	1,170,838,323	3,489,559,879	193,965,663
36	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดยะลา จำกัด	ยะลา	1	26,775,912	24,533,083	681,286,184	1,178,348,710	94,668,922
37	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพุทธชินราช จำกัด	พิษณุโลก	1	-	2,031,271	655,124,112	656,734,461	36,418,730
38	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลสระบุรี จำกัด	สระบุรี	1	132,320,270	4,558,564	527,030,929	660,404,957	28,911,578
39	สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขมหาสารคาม จำกัด	มหาสารคาม	1	87,692,369	136,993,357	785,835,642	3,779,458,960	220,343,001
40	สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยข่าวกรองทางทหาร จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	-	1,130,882	77,457,429	110,090,778	5,673,261
41	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษาจังหวัดเลย จำกัด	เลย	1	229,675,973	75,882,719	641,846,898	3,135,618,392	81,251,281

ตาราง 29 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
42	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพันทหารสื่อสารที่ 2 จำกัด	ปราจีนบุรี	1	-	46,799	11,931,953	11,944,955	852,083
43	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลตำรวจ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	4,213,618,283	139,778,664	394,665,433	4,666,423,503	198,443,199
44	สหกรณ์ออมทรัพย์เครือข่ายพัฒนาชีวิตครูสระแก้ว จำกัด	สระแก้ว	1	356,647	2,747,000	12,890,509	55,381,132	3,598,359
45	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	-	139,923,666	1,932,261,801	4,864,942,321	342,205,259
46	สหกรณ์ออมทรัพย์เครือข่ายพัฒนาชีวิตครูแพร่ จำกัด	แพร่	1	1,868,427	7,172,844	20,105,653	135,472,204	8,290,924
47	สหกรณ์ออมทรัพย์ อส.จ.นธ.ที่ 1 จำกัด	นราธิวาส	1	-	18,007	1,087,042	1,100,105	129,331
48	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลหัวหิน จำกัด	ประจวบคีรีขันธ์	1	-	628,055	6,482,329	33,628,207	1,235,917
49	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ ธานี จำกัด	สุราษฎร์ธานี	1	214,949,716	11,340,285	25,763,468	409,573,559	15,334,655
50	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมทางหลวงชนบท จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	29,799,241	196,992	17,506,658	47,305,899	591,030
51	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพลทหารราบที่ 15 จำกัด	ปัตตานี	1	-	9,707	555,959	3,565,859	47,566
52	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพลทหารม้าที่ 1 จำกัด	เพชรบูรณ์	1	-	-	603,176	603,676	12,876
53	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดบึงกาฬ จำกัด	บึงกาฬ	1	-	-	84,000	87,500	-

ที่มา. จากงบแสดงสถานะการเงิน, โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ก, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ตาราง 30

รายละเอียดผลการคำนวณค่าประสิทธิภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5 (score = 0-0.50) ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 6 แห่ง

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
1	สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการสังกัดกระทรวง ศึกษาธิการสกลนคร จำกัด	สกลนคร	0.50	21,880,483	13,659,724	136,345,931	242,955,226	15,185,899
2	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จำกัด	ร้อยเอ็ด	0.46	48,600	7,692	127,124	177,852	5,596
3	สหกรณ์ออมทรัพย์อาชีวศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช จำกัด	นครศรีธรรมราช	0.30	-	171,062	3,314,684	3,317,093	147,912
4	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมทหารราบที่ 152 จำกัด	ปัตตานี	0.30	-	21,023	1,422,807	1,422,807	29,230
5	สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการบำนาญทหาร จำกัด	กรุงเทพมหานคร	0.27	784,064	521,212	947,520	49,002	116,543
6	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูเทคโนโลยีชนะพลจันทร์ นครราชสีมา จำกัด	นครราชสีมา	0.26	-	481,520	3,865,936	4,326,594	193,371

ที่มา. จาก บบแสดงสถานะการเงิน, โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ก, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ตาราง 31

รายละเอียดผลการคำนวณค่าประสิทธิภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ (score = 1) ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 70 แห่ง

หน่วย: บาท								
ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
1	สหกรณ์ออมทรัพย์นครราชสีมา จำกัด	นครราชสีมา	1	4,704,525,263	844,441,206	14,837,527,436	33,380,584,979	1,873,310,995
2	สหกรณ์ออมทรัพย์ศรีสุรินทร์ จำกัด	สุรินทร์	1	2,842,870,760	751,551,101	7,647,977,284	23,377,268,933	1,289,480,638
3	สหกรณ์ออมทรัพย์ชัยภูมิ จำกัด	ชัยภูมิ	1	2,580,917,453	357,828,230	4,188,911,621	12,193,978,153	793,390,923
4	สหกรณ์ออมทรัพย์ศรีสะเกษ จำกัด	ศรีสะเกษ	1	1,862,095,368	733,560,646	7,087,671,086	19,161,491,234	1,294,167,824
5	สหกรณ์ออมทรัพย์ศรีสะเกษ จำกัด	ศรีสะเกษ	1	2,216,362,088	572,865,782	3,018,477,288	9,938,990,221	719,027,214
6	สหกรณ์ออมทรัพย์ศรีสะเกษ จำกัด	ศรีสะเกษ	1	1,595,999,954	715,240,398	10,189,077,453	23,242,580,752	1,558,576,667
7	สหกรณ์ออมทรัพย์ศรีสะเกษ จำกัด	ศรีสะเกษ	1	3,429,884,667	916,640,363	9,850,010,324	24,699,316,856	1,581,713,733
8	สหกรณ์ออมทรัพย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	13,356,344,798	750,498,726	16,680,121,202	37,239,023,392	1,528,516,638
9	สหกรณ์ออมทรัพย์บุรีรัมย์ จำกัด	บุรีรัมย์	1	6,885,350,243	893,918,996	11,179,192,506	28,143,099,206	1,853,691,462
10	สหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	459,010,499	32,038,933	3,172,240,582	3,646,457,659	219,250,332
11	สหกรณ์ออมทรัพย์ศรีสะเกษ จำกัด	ศรีสะเกษ	1	2,203,289,646	972,924,888	8,095,422,089	18,164,284,351	1,424,647,743
12	สหกรณ์ออมทรัพย์ศรีสะเกษ จำกัด	ศรีสะเกษ	1	815,368,634	52,588,527	4,142,641,433	5,085,717,547	318,802,363
13	สหกรณ์ออมทรัพย์ศรีสะเกษ จำกัด	ศรีสะเกษ	1	2,341,593,087	374,715,069	2,917,868,486	11,418,012,154	644,478,020
14	สหกรณ์ออมทรัพย์ศรีสะเกษ จำกัด	ศรีสะเกษ	1	14,585,835	121,541,863	1,044,794,998	2,657,415,092	225,418,531

ตาราง 31 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
15	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ จำกัด	ชัยภูมิ	1	171,129,687	31,346,556	1,119,106,159	1,661,453,961	137,232,928
16	สหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงแรงงาน จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	1,354,348,489	55,343,636	3,864,554,201	5,232,510,994	304,948,275
17	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร จำกัด	ชุมพร	1	29,835,953	40,799,934	381,163,615	1,163,077,363	81,775,632
18	สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการตำรวจนครราชสีมา จำกัด	นครราชสีมา	1	44,767,800	67,542,749	1,361,107,598	2,408,307,376	201,253,141
19	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์ จำกัด	บุรีรัมย์	1	182,355,610	103,844,792	1,147,026,518	3,330,239,569	258,169,320
20	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลราชวิถี จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	2,509,747,310	73,050,403	3,280,006,019	5,803,425,679	253,490,660
21	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	41,333,340,187	1,386,057,242	19,197,892,357	61,512,379,843	2,532,114,676
22	สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาล จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	759,912,371	139,669,575	7,297,152,643	9,389,909,175	673,711,937
23	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมที่ดิน จำกัด	นนทบุรี	1	1,257,678,687	56,567,249	3,890,992,169	5,177,508,796	315,351,683
24	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี จำกัด	อุบลราชธานี	1	247,335,822	112,627,786	2,000,919,401	4,126,572,120	326,783,101
25	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลเลิดสิน จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	1,082,731,337	46,810,060	918,331,281	2,621,286,101	115,199,024
26	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร จำกัด	ยโสธร	1	20,145,647	38,595,646	606,202,965	1,412,438,124	99,364,486
27	สหกรณ์ออมทรัพย์วชิรพยาบาล จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	7,236,983,404	324,333,683	4,354,196,369	15,145,481,375	657,388,806
28	สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	40,851	3,780,903	646,881,817	656,326,526	36,505,188
29	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม จำกัด	นครปฐม	1	753,822	886,943	312,864,724	314,154,987	16,732,705

ตาราง 31 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
30	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศิลปากร จำกัด	นครปฐม	1	97,450,572	6,360,422	920,187,474	1,025,482,829	57,578,805
31	สหกรณ์ออมทรัพย์ กทม. จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	8,197,684,595	320,774,994	11,564,147,563	21,281,929,994	1,316,066,768
32	สหกรณ์ออมทรัพย์ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6 จำกัด	นครสวรรค์	1	-	166,838	40,690,108	40,709,879	2,609,341
33	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเชียงใหม่ จำกัด	เชียงใหม่	1	1,197,635,239	210,703,687	3,626,449,066	7,797,992,339	627,628,138
34	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำกัด	ยะลา	1	-	7,004,318	180,042,881	296,909,641	25,259,484
35	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัด พระนครศรีอยุธยา จำกัด	พระนครศรีอยุธยา	1	70,913,682	57,655,624	877,961,918	2,086,543,542	150,625,805
36	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนครปฐม จำกัด	นครปฐม	1	27,700,000	5,189,106	543,869,467	572,595,529	42,443,403
37	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแห่งชาติ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	12,281,992,502	715,542,252	6,307,714,518	25,618,950,577	1,182,224,792
38	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจรถไฟ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	-	4,897,786	196,518,866	267,113,138	20,263,709
39	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลน่าน จำกัด	น่าน	1	-	397,180	179,872,069	179,872,069	10,466,410
40	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูหนองบัวลำภู จำกัด	หนองบัวลำภู	1	329,959,817	313,387,651	2,424,271,452	7,633,542,134	506,869,229
41	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและ อนุรักษ์พลังงาน จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	-	2,181,114	232,227,000	234,354,809	14,791,995
42	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา จำกัด	พะเยา	1	275,590,706	42,142,037	865,540,841	1,751,563,868	137,595,287

ตาราง 31 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
43	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพุทธชินราช จำกัด	พิษณุโลก	1	182,565,841	6,574,622	789,968,092	974,799,846	51,311,974
44	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลสระบุรี จำกัด	สระบุรี	1	240,006,996	7,577,323	682,040,431	923,577,277	40,883,693
45	สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขมหาสารคาม จำกัด	มหาสารคาม	1	349,070,572	213,352,404	1,193,426,394	5,714,285,529	353,388,855
46	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมทหารราบที่ 19 จำกัด	กาญจนบุรี	1	14,581	199,350	93,526,476	93,741,657	5,525,195
47	สหกรณ์ออมทรัพย์สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย จำกัด	ปทุมธานี	1	232,409,593	19,669,840	479,737,776	1,176,529,093	54,356,819
48	สหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงอุตสาหกรรม จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	831,845,053	22,899,542	795,988,695	1,632,853,038	88,503,790
49	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษาจังหวัดเลย จำกัด	เลย	1	261,426,686	146,410,798	(254,090,952)	2,319,814,757	147,268,393
50	สหกรณ์ออมทรัพย์กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 จำกัด	สกลนคร	1	26,790,631	62,336,624	808,706,682	1,938,297,390	130,393,068
51	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูเทคโนโลยีชนะพลจันทร์ นครราชสีมา จำกัด	นครราชสีมา	1	-	186,436	72,461	885,709	19,265
52	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ จำกัด	ปราจีนบุรี	1	-	440,530	25,428,646	35,273,407	1,992,619
53	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพันทหารสื่อสารที่ 2 จำกัด	ปราจีนบุรี	1	-	32,803	16,343,617	16,343,617	894,580
54	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลตำรวจ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	15,555,372,756	404,529,241	1,110,854,876	16,760,532,005	578,622,786

ตาราง 31 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
55	สหกรณ์ออมทรัพย์เครือข่ายพัฒนาชีวิตครูสระแก้ว จำกัด	สระแก้ว	1	333,867	4,871,037	23,933,058	104,691,798	6,692,682
56	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	65,016,599	184,219,498	3,060,287,710	5,929,909,536	424,431,835
57	สหกรณ์ออมทรัพย์เครือข่ายพัฒนาชีวิตครูตาก จำกัด	ตาก	1	413,407	125,547	8,587,602	44,012,358	4,281,262
58	สหกรณ์ออมทรัพย์ อส.จ.นธ.ที่ 1 จำกัด	นราธิวาส	1	-	31,565	1,365,711	1,367,661	152,915
59	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ ธานี จำกัด	สุราษฎร์ธานี	1	114,891,258	10,107,328	27,040,521	426,361,320	7,755,964
60	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จำกัด	ร้อยเอ็ด	1	31,580	664	691,875	736,212	26,786
61	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพลทหารม้าที่ 1 จำกัด	เพชรบูรณ์	1	-	52,614	573,592	577,195	33,551
62	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมทหารพรานที่ 46 จำกัด	นราธิวาส	1	-	251,159	29,090,871	29,183,138	2,198,915
63	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดบึงกาฬ จำกัด	บึงกาฬ	1	978,000	9,190,430	61,219,719	212,321,894	16,750,713
64	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จำกัด	นราธิวาส	1	-	927,111	10,672,860	35,675,635	1,628,278
65	สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานมหาวิทยาลัยมหามกุฏ ราชวิทยาลัย จำกัด	นครปฐม	1	63,720	206,826	2,138,785	13,214,444	447,250

ตาราง 31 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
66	สหกรณ์ออมทรัพย์สถาบันอุดมศึกษาจังหวัด สุรินทร์ จำกัด	สุรินทร์	1	23,242,516	4,309,643	24,122,795	220,219,564	4,946,978
67	สหกรณ์ออมทรัพย์กองอาสารักษาดินแดนจังหวัด พิษณุโลก จำกัด	พิษณุโลก	1	142,536	7,901	478,791	621,326	11,192
68	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูบึงกาฬ จำกัด	บึงกาฬ	1	-	6,416	819,334	921,418	23,550
69	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด	พิษณุโลก	1	2,357,387	11,817	675,589	3,036,736	115,386
70	สหกรณ์ออมทรัพย์พระราชทานในสมเด็จพระบรม โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1	5,083,803	38,729	93,381,000	98,465,180	650,719

ที่มา. จาก งบแสดงสถานะการเงิน, โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ก, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ตาราง 32

รายละเอียดผลการคำนวณค่าประสิทธิภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่า 0.5 (score = 0-0.50) ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 46 แห่ง

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
1	สหกรณ์ออมทรัพย์กองการสัตว์และเกษตรกรรมที่ 1 จำกัด	กาญจนบุรี	0.50	6,534,458	534,418	34,067,720	40,602,772	2,550,204
2	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมทหารพรานที่ 21 จำกัด	เลย	0.50	9,386,385	720,218	35,625,105	45,021,976	2,628,492
3	สหกรณ์ออมทรัพย์ ร.8 พัน 2 จำกัด	ขอนแก่น	0.49	3,546,394	1,544,785	20,299,767	43,644,806	3,332,410
4	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพันทหารม้าที่ 15 จำกัด	น่าน	0.49	3,252,717	3,156,821	54,651,154	72,878,635	5,828,837
5	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลมัญจาคีรี จำกัด	ขอนแก่น	0.48	13,866,009	858,333	29,189,954	43,314,815	2,655,738
6	สหกรณ์ออมทรัพย์ค่ายอภัยบุรีรักษ์ จำกัด	พัทลุง	0.48	15,927,269	1,417,104	29,056,867	46,374,763	3,683,271
7	สหกรณ์ออมทรัพย์ ป.1. รอ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	0.47	10,807,772	794,928	28,406,206	41,442,946	2,556,159
8	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมทหารราบที่ 21 รักษาพระองค์ จำกัด	ชลบุรี	0.47	5,731,379	622,125	30,500,792	38,140,526	2,107,531
9	สหกรณ์ออมทรัพย์ ร.3 พัน 3 จำกัด	นครพนม	0.46	1,760,247	1,095,468	28,852,152	39,506,150	2,769,604
10	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพันทหารม้าที่ 14 จำกัด	ขอนแก่น	0.46	3,584,202	564,667	29,112,688	35,547,203	2,412,357
11	สหกรณ์ออมทรัพย์จังหวัดทหารบกนครพนม จำกัด	นครพนม	0.46	6,931,575	1,374,708	19,870,900	39,640,893	3,071,672
12	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงเรียนในเครือตั้งตรงจิตร พณิชยการ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	0.45	-	13,971,666	27,275,853	27,291,254	1,547,098

ตาราง 32 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
13	สหกรณ์ออมทรัพย์ค่ายพระปกเกล้า จำกัด	สงขลา	0.44	15,907,245	1,777,979	41,778,449	57,962,310	3,565,117
14	สหกรณ์ออมทรัพย์ ร.12 พัน. 3 รอ. จำกัด	สระแก้ว	0.44	969,974	202,415	25,685,684	26,655,657	1,580,336
15	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลทักษิณ จำกัด	สุราษฎร์ธานี	0.44	4,831,353	1,200,737	35,325,842	41,147,777	3,306,430
16	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลแม่และเด็กเมืองพล จำกัด	ขอนแก่น	0.44	1,491,324	160,385	23,383,192	24,894,516	1,477,580
17	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงเรียนตำรวจภูธร 2 จำกัด	ชลบุรี	0.43	1,121,057	300,301	27,418,518	28,539,575	2,013,682
18	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 102 รักษาพระองค์ฯ จำกัด	ปราจีนบุรี	0.43	15,349,391	729,579	17,250,045	32,602,436	1,838,717
19	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพันทหารม้าที่ 6 จำกัด	ขอนแก่น	0.43	11,342,721	1,656,663	18,910,460	36,106,604	3,079,563
20	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลบ้านแพ้ว จำกัด	สมุทรสาคร	0.43	7,503,930	1,161,406	30,814,868	38,824,498	3,185,966
21	สหกรณ์ออมทรัพย์ ป.พัน.20 จำกัด	อุดรดิตถ์	0.43	10,654,436	865,862	27,453,950	38,118,385	2,264,689
22	สหกรณ์ออมทรัพย์อุเทนถวาย จำกัด	กรุงเทพมหานคร	0.42	4,799,329	484,524	26,098,817	30,958,738	1,657,520
23	สหกรณ์ออมทรัพย์ มทร.ศรีวิชัย จำกัด	นครศรีธรรมราช	0.42	2,350,000	724,269	32,078,487	34,511,311	2,495,971
24	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลสิโรตส์ จำกัด	ยะลา	0.42	8,409,431	843,136	15,269,153	32,935,584	2,047,422
25	สหกรณ์ออมทรัพย์ ร.15 จำกัด	นครศรีธรรมราช	0.42	16,838,575	1,205,513	25,602,043	42,480,478	2,517,797
26	สหกรณ์ออมทรัพย์ ร.13 พัน 3 จำกัด	อุดรธานี	0.42	10,998,243	1,071,813	26,146,075	40,575,233	2,030,109

ตาราง 32 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
27	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 2 รักษาพระองค์ฯ จำกัด	ปราจีนบุรี	0.42	6,169,915	497,043	23,948,403	30,118,318	1,657,504
28	สหกรณ์ออมทรัพย์ ร.2 พัน 2 รอ. จำกัด	ปราจีนบุรี	0.42	4,513,378	267,154	19,236,583	24,507,421	1,230,178
29	สหกรณ์ออมทรัพย์อาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำกัด	นครศรีธรรมราช	0.40	-	305,097	2,977,367	2,980,910	177,361
30	สหกรณ์ออมทรัพย์ ม.พัน.2 พล.ร.2 รอ. จำกัด	ปราจีนบุรี	0.39	8,309,953	532,736	18,111,800	26,455,724	1,496,848
31	สหกรณ์ออมทรัพย์จังหวัดทหารบกสุราษฎร์ธานี จำกัด	สุราษฎร์ธานี	0.37	8,139,162	1,584,551	27,546,059	35,685,221	2,933,239
32	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมทหารราบที่ 12 รักษาพระองค์ จำกัด	สระแก้ว	0.36	623,156	115,996	15,976,682	16,614,038	906,023
33	สหกรณ์ออมทรัพย์ร.13 พัน 2 จำกัด	อุดรธานี	0.36	2,986,400	709,360	24,945,384	28,091,134	1,464,494
34	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 13 จำกัด	อุดรธานี	0.35	6,093,731	491,791	17,074,816	23,171,847	1,513,475
35	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพันทหารม้าที่ 12 จำกัด	แพร่	0.35	5,549,808	703,151	21,742,377	27,292,185	1,555,100
36	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด	อุดรธานี	0.35	3,788,743	272,182	12,833,521	18,684,486	897,718
37	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด	กรุงเทพมหานคร	0.33	5,383,985	752,601	20,058,231	25,617,080	1,400,094
38	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 30 จำกัด	เพชรบูรณ์	0.33	3,362,098	380,990	16,500,363	19,888,797	925,003

ตาราง 32 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	คะแนน ประสิทธิภาพ (score)	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
39	สหกรณ์ออมทรัพย์จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ จำกัด	บุรีรัมย์	0.30	1,550,455	253,119	14,382,282	15,934,237	1,166,297
40	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จำกัด	ชัยภูมิ	0.28	88,457	238,216	4,966,911	5,114,114	328,418
41	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพลทหารราบที่ 15 จำกัด	ปัตตานี	0.26	160,589	217,544	6,270,481	6,490,673	351,764
42	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูเอกชนจังหวัดชลบุรี จำกัด	ชลบุรี	0.26	2,140,660	627,468	6,145,238	8,428,349	799,753
43	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพันทหารราบมณฑล ทหารบกที่ 11 จำกัด	กรุงเทพมหานคร	0.25	3,701,433	282,546	8,583,968	12,342,922	952,503
44	สหกรณ์ออมทรัพย์กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 8 จำกัด	ขอนแก่น	0.24	1,573,818	301,737	6,533,210	8,127,969	771,217
45	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยนครพนม จำกัด	นครพนม	0.20	272,456	127,665	4,147,331	4,420,827	255,531
46	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย จำกัด	อยุธยา	0.20	850,563	386,154	7,117,646	7,971,081	616,297

ที่มา. จากงบแสดงฐานะการเงิน, โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ก, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ตาราง 33

รายละเอียดสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ (score = 1) ปี พ.ศ. 2550

หน่วย: บาท							
ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
1	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด	ขอนแก่น	494,484,134	245,947,837	3,979,050,917	7,216,051,561	562,854,932
2	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูร้อยเอ็ด จำกัด	ร้อยเอ็ด	481,859,757	399,459,249	4,244,774,142	9,391,600,087	703,533,347
3	สหกรณ์ออมทรัพย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด	กรุงเทพมหานคร	10,765,897,843	456,171,662	9,189,746,557	24,239,098,675	1,098,250,192
4	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด	บุรีรัมย์	1,089,153,257	406,264,805	3,986,075,410	9,886,561,620	729,697,070
5	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรุงเทพมหานคร จำกัด	กรุงเทพมหานคร	229,050,096	31,224,755	2,529,506,344	2,932,041,288	194,095,193
6	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด	กรุงเทพมหานคร	11,396,848,499	487,592,931	6,157,023,027	19,371,924,619	906,763,191
7	สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาล จำกัด	กรุงเทพมหานคร	758,694,111	97,945,177	4,455,823,289	5,838,252,376	436,078,299
8	สหกรณ์ออมทรัพย์ กทม. จำกัด	กรุงเทพมหานคร	1,986,229,666	104,609,417	4,521,420,850	6,961,916,144	463,169,934
9	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเชียงใหม่ จำกัด	เชียงใหม่	309,109,865	32,712,591	850,827,046	1,350,500,090	123,520,159
10	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำกัด	ยะลา	-	855,225	28,575,837	33,990,195	3,119,590
11	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจรถไฟ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	-	1,886,564	75,211,434	78,024,363	7,534,627
12	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลน่าน จำกัด	น่าน	-	180,435	128,013,400	128,058,400	8,228,863
13	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูหนองบัวลำภู จำกัด	หนองบัวลำภู	137,087,942	202,306,872	1,360,523,361	4,417,887,283	298,668,455
14	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพุทธชินราช จำกัด	พิษณุโลก	-	1,675,951	477,732,427	478,870,882	29,690,432
15	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลตำรวจ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	290,347,036	7,151,779	92,671,954	389,562,031	15,518,939

ตาราง 33 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
16	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำกัด	กรุงเทพมหานคร	-	16,147,128	455,946,719	714,595,660	37,094,677
17	สหกรณ์ออมทรัพย์ อส.จ.นธ.ที่ 1 จำกัด	นราธิวาส	-	-	202,500	206,048	-

ที่มา. จาก งบแสดงสถานะการเงิน, โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ก, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ตาราง 34

รายละเอียดสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ (score = 1) ปี พ.ศ. 2555

หน่วย: บาท							
ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
1	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด	ขอนแก่น	1,188,662,476	474,966,691	7,733,989,474	18,032,857,380	1,132,101,448
2	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูร้อยเอ็ด จำกัด	ร้อยเอ็ด	1,094,803,708	751,914,859	7,671,451,691	17,970,306,942	1,162,843,862
3	สหกรณ์ออมทรัพย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด	กรุงเทพมหานคร	7,352,767,718	580,589,540	14,122,682,891	30,568,674,211	1,495,772,512
4	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด	บุรีรัมย์	3,526,052,129	472,159,961	7,010,899,598	18,949,304,999	1,019,662,265
5	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรุงเทพมหานคร จำกัด	กรุงเทพมหานคร	251,243,763	27,309,597	3,465,330,709	3,762,074,499	240,227,912
6	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด	กรุงเทพมหานคร	25,662,405,885	1,234,158,354	12,470,583,653	43,497,986,271	2,009,464,495
7	สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาล จำกัด	กรุงเทพมหานคร	663,056,013	85,996,463	6,111,813,656	7,651,301,868	502,429,467
8	สหกรณ์ออมทรัพย์ กทม. จำกัด	กรุงเทพมหานคร	4,217,520,673	169,243,210	8,051,893,315	12,592,414,824	822,477,337
9	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเชียงใหม่ จำกัด	เชียงใหม่	539,848,667	130,882,656	2,419,267,100	5,206,794,931	437,884,173
10	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำกัด	ยะลา	-	3,365,502	84,799,290	148,663,860	12,095,637
11	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจรถไฟ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	-	2,125,694	114,495,381	140,159,069	11,341,598
12	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลน่าน จำกัด	น่าน	-	233,407	153,069,566	153,119,566	8,561,699
13	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูหนองบัวลำภู จำกัด	หนองบัวลำภู	304,055,766	258,131,909	1,925,024,847	6,414,378,429	410,077,987
14	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพุทธชินราช จำกัด	พิษณุโลก	-	2,031,271	655,124,112	656,734,461	36,418,730
15	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลตำรวจ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	4,213,618,283	139,778,664	394,665,433	4,666,423,503	198,443,199

ตาราง 34 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
16	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำกัด	กรุงเทพมหานคร	-	139,923,666	1,932,261,801	4,864,942,321	342,205,259
17	สหกรณ์ออมทรัพย์ อส.จ.นธ.ที่ 1 จำกัด	นราธิวาส	-	18,007	1,087,042	1,100,105	129,331

ที่มา. จาก งบแสดงฐานะการเงิน, โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ก, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ตาราง 35

รายละเอียดสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ (score = 1) ปี พ.ศ. 2559

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
1	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด	ขอนแก่น	1,595,999,954	715,240,398	10,189,077,453	23,242,580,752	1,558,576,667
2	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูร้อยเอ็ด จำกัด	ร้อยเอ็ด	3,429,884,667	916,640,363	9,850,010,324	24,699,316,856	1,581,713,733
3	สหกรณ์ออมทรัพย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด	กรุงเทพมหานคร	13,356,344,798	750,498,726	16,680,121,202	37,239,023,392	1,528,516,638
4	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด	บุรีรัมย์	6,885,350,243	893,918,996	11,179,192,506	28,143,099,206	1,853,691,462
5	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรุงเทพมหานคร จำกัด	กรุงเทพมหานคร	815,368,634	52,588,527	4,142,641,433	5,085,717,547	318,802,363
6	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด	กรุงเทพมหานคร	41,333,340,187	1,386,057,242	19,197,892,357	61,512,379,843	2,532,114,676
7	สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาล จำกัด	กรุงเทพมหานคร	759,912,371	139,669,575	7,297,152,643	9,389,909,175	673,711,937
8	สหกรณ์ออมทรัพย์ กทม. จำกัด	กรุงเทพมหานคร	8,197,684,595	320,774,994	11,564,147,563	21,281,929,994	1,316,066,768
9	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเชียงใหม่ จำกัด	เชียงใหม่	1,197,635,239	210,703,687	3,626,449,066	7,797,992,339	627,628,138
10	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำกัด	ยะลา	-	7,004,318	180,042,881	296,909,641	25,259,484
11	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจรถไฟ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	-	4,897,786	196,518,866	267,113,138	20,263,709
12	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลน่าน จำกัด	น่าน	-	397,180	179,872,069	179,872,069	10,466,410
13	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูหนองบัวลำภู จำกัด	หนองบัวลำภู	329,959,817	313,387,651	2,424,271,452	7,633,542,134	506,869,229
14	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพุทธชินราช จำกัด	พิษณุโลก	182,565,841	6,574,622	789,968,092	974,799,846	51,311,974
15	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลตำรวจ จำกัด	กรุงเทพมหานคร	15,555,372,756	404,529,241	1,110,854,876	16,760,532,005	578,622,786

ตาราง 35 (ต่อ)

หน่วย: บาท

ลำดับ	ชื่อสหกรณ์	จังหวัด	เงินรับฝาก (DE)	ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น (EX)	รวมทุนของ สหกรณ์ (CA)	รวมสินทรัพย์ (AS)	รายได้ทั้งสิ้น (RV)
16	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำกัด	กรุงเทพมหานคร	65,016,599	184,219,498	3,060,287,710	5,929,909,536	424,431,835
17	สหกรณ์ออมทรัพย์ อส.จ.นธ.ที่ 1 จำกัด	นราธิวาส	-	31,565	1,365,711	1,367,661	152,915

ที่มา. จาก งบแสดงสถานะการเงิน, โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559ก, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

บรรณานุกรม

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2559ก). *งบแสดงฐานะการเงิน*. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2559ข). *รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินสหกรณ์
ออมทรัพย์ ประจำปี 2559*. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง-
ประเทศไทย.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2542). *พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542*. ค้นเมื่อ 2 มีนาคม
2561, จาก http://e-service.cpd.go.th/elib/pdf_file/1002_2542.pdf
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2553). *พระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553*. ค้นเมื่อ
2 มีนาคม 2561, จาก http://e-service.cpd.go.th/elib/list_g1.asp
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2557). *อุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์*. ค้นเมื่อ 25 กันยายน
2561, จาก [http://cttc.cpd.go.th/cttc6/images/training-manuals/TrainingManuals
7.pdf](http://cttc.cpd.go.th/cttc6/images/training-manuals/TrainingManuals7.pdf)
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (ม.ป.ป.). *พระราชดำรัสในหลวงกับงานสหกรณ์*. ค้นเมื่อ
21 กรกฎาคม 2560, จาก <http://www.cpd.go.th/cpdth2560/index.php/component/k2/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%94%E0%B8%B3%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%AA%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%A7%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%AA%E0%B8%AB%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B9%8C>
- กรมส่งเสริมสหกรณ์, เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559ก). *สหกรณ์ที่
ประสบปัญหาทุจริต/ข้อบกพร่อง ปี 2559*. ค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2560, จาก
<http://office.cpd.go.th/itc/index.php/79-2017-04-11-04-36-20/194-2559>

กรมส่งเสริมสหกรณ์, เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559ข). *สารสนเทศความรู้ทางการเงิน สหกรณ์ทุกประเภท ประจำปี 2559*. ค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2560, จาก https://www.cad.go.th/ewtadmin/ewt/cadweb_org/ebook_print.php?ebook_id=B0276

กรมส่งเสริมสหกรณ์, เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559ค). *สารสนเทศสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มอาชีพ ณ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559*. ค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2560, จาก <http://office.cpd.go.th/itc/index.php/76-cat-coop/252-31-2559>

กฤษฎี เพ็ชรประดับ. (2553). *การวัดประสิทธิภาพต้นทุนของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในภาคใต้ของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กฤษฎะ กิตติธรทรัพย์. (ม.ป.ป.). *มาตรการทางกฎหมายกับปัญหาระบบสหกรณ์ไทย*. ค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2561, จาก <http://edoc.parliament.go.th/Result.aspx?docId=693480&detailId=992544>

จันทร์จิราพร เรืองฤทธิ. (2556). *การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ถวิล นิลใบ. (2554). *เศรษฐกิจยุคใหม่*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ถวิล นิลใบ. (2558). *เอกสารประกอบการสอนวิชาเศรษฐกิจ (ECO6007)*.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ถวิล นิลใบ. (ม.ป.ป.). *เอกสารประกอบการบรรยายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ เรื่อง การประเมินประสิทธิภาพและประเมินผลขององค์กร*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะเศรษฐศาสตร์.

ธเนษฐศักดิ์ เพชรรัตน์. (2556). *ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในภาคใต้*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นฤกุล กรยืนยงค์. (2554). *หลักและวิธีการสหกรณ์*. ค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.eco.ku.ac.th/prinprac/Prinpract2554.pdf>

- ปรเมศวร์ อินทรชุมนุม. (ม.ป.ป.). กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานสหกรณ์. ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2561, จาก http://www.co-opthai.com/private_folder/law/Law_of_a.Polamet.doc
- ประสพชัย พสุนนท์ และสุดา ตระการเถลิงศักดิ์. (2556). การประเมินประสิทธิภาพสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเพชรบุรี. *Veridian E-Journal*, 6(2), 811-833.
- ภรณ์ สุทธิวานิช. (2558). ประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วินัย พุทธิกุล. (2538). เทคนิคการวัดประสิทธิภาพขององค์การ โดยวิธี Data Envelopment Analysis. *วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 2(1), 113-119.
- ศิริวรรณ อัสววงศ์เสถียร, กันตภณ ศรีชาติ และรัฐศาสตร์ หนูคำ. (2560). ความเสี่ยงของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์กับแนวทางปฏิรูปการกำกับดูแล. *Focused and Quick*, 114, 1-20.
- สยามนท์ สหุพันธ์. (2555). การศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สวรินทร์ ประดิษฐ์อุกฤษณ์, รัชชนา สีนวลชัย และนภิสพร มีมงคล. (2556). การประเมินประสิทธิภาพของสหกรณ์กองทุนสวนยางในจังหวัดสงขลาโดยใช้วิธี DEA. *วารสารวิจัย มข.*, 18(5), 793-802.
- Charnes, A., Cooper, W. W., & Rhodes, A. (1978). Measuring the efficiency of decision making units. *European Journal of Operations Research*, 2, 429-444.
- Banker, R. D., Charnes, A., & Cooper, W. W. (1984). Some models for estimating technical and scale inefficiencies in data envelopment analysis. *Management Science*, 30(9), 1078-1092.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวพวงเพ็ชร จาบกุล
วัน เดือน ปีเกิด	30 กรกฎาคม 2524
สถานที่เกิด	จังหวัดฉะเชิงเทรา
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2544 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต (สาขาการบัญชี) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2551
ตำแหน่งหน้าที่ การงานปัจจุบัน	เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดฉะเชิงเทรา